

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

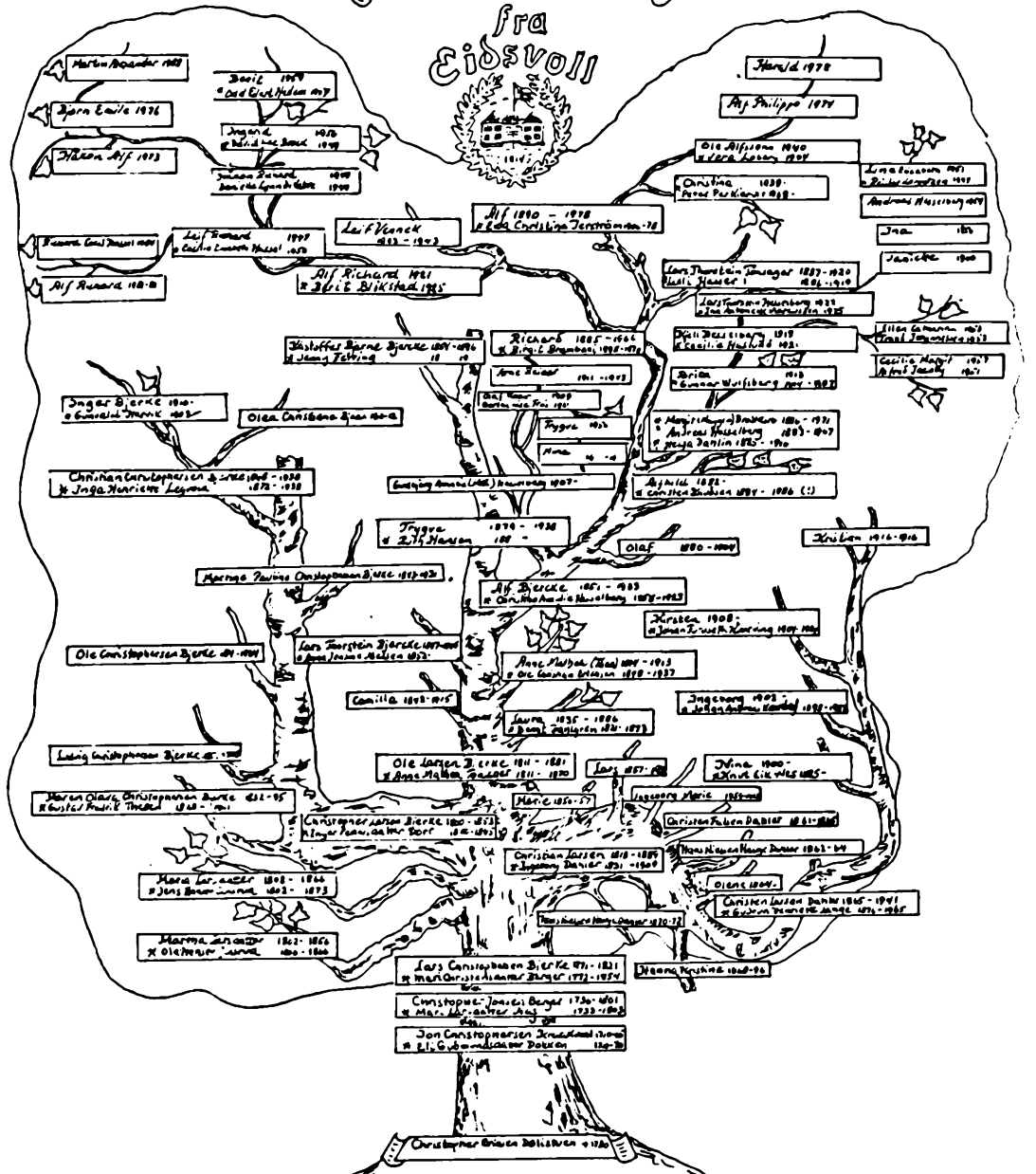
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Opptegnelser omkring
BJERCKESLEKTEN
ved
Helga Dahlgren

Bjercke-ætten

fra
Eidsvoll

Omarbejdet feb. 1988 -
baseret på Erling Markens
tegning fra 1901 - men med
rettelser og tilføjelser
1880-1912 1988
Bjercke

INNHO L D S F O R T E G N E L S E .

TØNSAGERSLEKTEN

	<u>Side</u>
Lars Thorsteinsen Tønsager og sønner	1 - 3
Anne Mathea	3
Albertine	3 - 5
Laura	6

BJERCKESLEKTEN

Ole Bjercke	7 - 15
Laura Bjercke (Dahlgren)	16 - 18
Camilla Bjercke	19
Anne Mathea (Thea) Bjercke (Erichsen)	20 - 23
Lars Thorstein Bjercke	24 - 30
Alf Bjercke	31 - 51

brev til Richard Bjercke

forts. av Alf Bjercke sen. 's optegnelser	1 - 18
Kristine <u>Amalie</u> Bjercke	18
Amalie og Alf Bjerckes barns fødselsdag og år	19
Trygve Bjercke	19 - 20
Olaf Bjercke	20
Alfhild Knudsen - Christen Knudsen	20 - 21
Andreas H. Bjercke	21
Richard Bjercke	22
Lars Bjercke	22 - 23
Alf Bjercke jun.	23 - 24
Kristofer Bjercke	24
Efterskrift	25
Familiens brylluper	25
Dødsfall i familien	26
Familien Erichsen	27 - 29
Helga Dahlgren	29 - 31

Oldefar var en staut mann med skarpe, litt kolde blå øine. Han ble meget tidlig gråhåret og hadde som gammel et ualmindelig vakkert hvitt lokket hår med ren sølvglans.

Han var, før formannskapsinstitusjonen blev opprettet, medlem av det såkalte Sogneselskap, hvor prost Wergeland var formann. Da formannskapet blev opprettet, blev han dettes første (formann) ordfører, en stilling som han innehadde en lang årrekke og fraträtte efter eget ønske. Der hersket han lenge uinnskrenket, inntil hans svigersønn, bestefar Bjerke, ble medlem og leder av opposisjonen. Det kom da undertiden til heftige sammenstøt mellom svigerfar og svigersønn, og en gang betydde oldefar bestefar at hvis han vilde "bekjempe" ham, kunde han være så god å forføie sig ut. "Men hertil svarte bestefar ganske lunt: "Ordføreren glemmer visst at jeg sitter her med samme rett som I," og dertil var jo intet å si, -

Da oldefar en av de siste ganger hadde vært i formannskapsmøte, kom han på hjemveien til å gå sammen med bestefars bror, Kristian Larsen. "Det blir vel Deres sønn, Thorsten, som nu blir formann efter Dem," bemerket Larsen. "Ja, det blir vel det," svarte oldefar, "men den som er best skikket til å være det, er Ole Bjerke".

Oldefar var, med undtagelse av én stortingsssesjon, representant for Akershus amt fra 1830 - 1851. Han var den første bonde som var formann i en stortingskomité (bankkomitéen 1851). Her var han formann og undertegnet som sådann bl. a. innstillingen til Hypotekbankens opprettelse. Så vidt onkel Alf erindret, var oldefar professor Schweigaards efterfølger i denne formannsstilling. Ingen annen bonde opnådde å bli formann i en stortingskomité før Bård Haugland, den senere statsråd.

Oldefar protesterte i stortinget kraftig mot nedleggelsen og den mulige nedrivelse av Gamle Akers kirke i Kristiania. Han betegnet det som "vandalisme å ødelegge dette ærverdige gudshus."

Oldefars siste dager var triste. Han oplevet å se hvorledes alt gikk tilbake på hans store gård. Han forsøkte på alle måter å få sin eldste sønn, der hadde overtatt gården, til å ta sig sammen til ordentlig arbeide, men denne manglet initiativ, var doven og dessuten også henfallen til drikk.

- Oldefar trakk sig da tilbake til sitt kontor og kom sjelden utenfor dette. Hans stadige selskap der var hans sønn Olaf. En av de siste ganger jeg så ham var i et stort familieselskap på Tønsager en jul. Han satt da i en lenestol med sitt glass grogg ved siden av sig. Så forlangte han at alle de tilstedeværende unge skulde stille sig op i halvkrets foran ham og synge alle de fedrelandssanger de kunde. Da sangen var endt, stolpret han, støttet til sin sønns arm, tilbake til kontoret. Jeg kan huske at jeg fant denne episode meget høitidelig. -

En gammel pike, som førte tilsyn med oldefar helt til hans død, har fortalt at han hver dag brukte å lese i sin katekismues og hver morgen kne-lende foran en stol bad sitt Fadervår. Han døde 27. mai 1873, 85 år gammel, og blev begravet på Eidsvoll kirkegård.

Våre oldeforeldre hadde 6 barn, - 3 sønner og 3 døtre, men med undtagelse av den eldste datter, Anne Mathea (vår bestemor) og visst også datteren Albertine (fru Veset) arvet ingen farens energi og gode hode.

Den eldste sønn, Thorsten, overtok sin fedrenegård i udmerket stand, men skjøttet den som før fortalt, dårlig. Hans hustru, Thea Berg fra

gården Edsvoll i Nes på Romerike, var en lite duelig husmor. De fikk 8 barn, hvorav de fleste utvandret til Amerika. Den eldste, Lars Thorstein Tønsager, overtok gården etter sin far, men gikk konkurs og utvandret. En av sønnene blev smed og bor visst i Oslo. En datter blev gift med landhandler Siem. Hvorledes det gikk de andre i Amerika, vet man intet om.

En av oldefars sønner, Olaf, blev satt til å studere, men benyttet visst tiden i hovedstaden vesentlig til fornøielse. Når eksamenstiden nærmet sig, blev han som regel "syk". Omsider måtte han da forsøke å ta artium, men strøk, så vidt vi vet to om ikke tre ganger - til sin fars store ergrelse og sin mors sorg. Jeg har hørt vår bestemor fortelle om alle de tårer oldemor felte over denne sønn. Det eneste resultat av hans studier var at han førte et meget pent og omhyggelig sprog. Et pent vesen skal de tre brødre ha utmerket sig ved. Vakre, velvoksne folk var de. Den yngste, Hans, var en ren balløve. Dette har jeg hørt av en gammel kone som i mange år var husjomfru hos prost Wergeland. Hun hadde sett ham på baller i prestegården, iført blå livkjole med gule knapper, lave lakerte sko og hvite strømper. Han hadde ved disse leiligheter tatt sig meget godt ut og var svært godt likt av damene. Han var en ualmindelig snild mand, hjelpsom mot andre, så hjelpsom at det blev til skade for ham selv. Han fikk gården Øvre Tønsager, men blev tidlig enkemann. Da hans dyktige hustru (født Runden) døde i en ung alder, gikk det stadig nedover i økonomisk henseende. Hans tre barn, - 2 sønner og en datter, utvandret til Amerika. Tønsagergårdene gikk ut av slekten, og de to brødrene, Olaf og Hans Tønsager, blev på deres gamle dage underholdt av Alf Bjercke sen., som også sørget for at de fikk en hederlig begravelse.

Om oldefars døtre er det hyggeligere å fortelle. Den eldste, Anne Mathea, vår bestemor, var meget vakker som ung. Hun var middels høi, hadde en pen oval ansiktsform, livlige brune øine, fin krum nese (som hennes sønn Alf arvet), frisk ansiktsfarve og sort hår. Hun førte sig lett, hadde en ualmindelig rask gang med et eiendommelig fotlag som er gått i arv til alle hennes barn med undtagelse av den eldste datter. Hun var munter og kvikk.

Hun hadde flere friere, bl. a. den velkjente "kapteinvaktmester" Haneborg på Fosser i Urskoug. Hennes far vilde gjerne hatt ham til svigersønn, men bestemor var en bestemt dame som visste hvad hun vilde og ikke lot sig tvinge. Hun hadde gitt sitt hjerte bort til organist Ole Bjerke. Dette var efter oldefars mening et meget dårlig parti, iallfall i økonomisk henseende. Han var ikke eldste sønn, hadde altså ingen gård i vente, og slik en "spellemann", hvad var det til kar? Nei, oldefar satte sig imot med nebb og klør. Men Mathea ga sig ikke, og tilslutt holdtes da deres bryllup på Tønsager i året 1837.

Om bestemors senere liv vil det bli fortalt i forbindelse med bestefars historie.

Så er det oldefars annen datter Albertine det skal fortelles om. Hun skal ha vært meget vakker, de fleste mente vakrere enn vår bestemor. Av vesen var de vidt forskjellige. Albertine var ualmindelig stille, lavmelt og med rolige bevegelser. Hun var i høi grad "kvindelig" som man i gamle dage brukte å si. Hun var høiere enn bestemor, hadde lysere hår og øine og rett nese. Hennes ungdom blev trist. Henrik Wergeland var en tid meget inntatt i henne og gjorde voldsom kur. Hun gjengjeldte hans kjærlighet av sitt hele hjerte, men det blev bare en kort drøm. Wergeland anholdt nok en gang på en måte hos hennes far om henne, men dette var i overvær av flere, og oldefar oppfattet det neppe som alvor.

Under en frokost på Tønsager, dagen etter et stort selskap hvor Henrik Wergeland også var med og formodentlig ikke enda var ganske klar i hodet etter den foregående dags nydelser, bad han oldefar om nu å få et endelig svar på sin tidligere anmodning om Albertines hånd.

"Hold op med dette her, Henrik", sa oldefar. Men da Wergeland gjentok anmodningen, svarte han ennu mere avvisende og sluttet med de ord: "Forøvrig burde den mann som tenker på å gifte sig, være så pass kar at han kan forsørge en hustru". Wergeland blev rasende, reiste sig op, grep en ølflaske, svinget den over sitt hode og ropte: "Du har krenket min ære, jeg vil knuse din panne." Men en av de tilstedeværende, Ola Grue, reiste sig, grep Wergeland bakfra og ropte til en av selskapet at han skulde åpne døren. Derpå satte han Wergeland ut på gangen og sa idet han lukket døren. "Nå kan du stå der til du blir kall at", og Wergeland måtte be pent om å få komme inn igjen.

Denne scene blev overværet av fru Hiefs i Eidsvoll og hun har senere fortalt den til Alf Bjercke.

Albertine Tønsager bestemte sig senere efter hård kamp med sig selv og mange overtalelser fra foreldrenes side til at opgi al tanke på Wergeland og gifte sig med en annen.

Herom er fortalt i slekten således:

I Nes på Romerike bodde på gården Veset en rik enke som ofte kom til Tønsager for å søke råd hos oldefar. Hun blev da altid skysset av en ung, meget tiltalende gutt. Bestemor Bjerke fortalte at hun ofte hadde sett ham sitte og spise ved tjenernes bord, iført neversko, noget som den gang bruktes kun av tjenestefolk. Men en dag sa bestemor til sin mor: "du må visst la den gutten få spise inne ved vårt bord, for de sier han skal gifte sig med enken på Veset." Dette hadde sin riktighet, for kort tid efter holdtes deres bryllup. Gudbrand Veset hørte til en meget god familie - (het visst oprindelig Berger, men tok navn efter gården) - som det i økonomisk henseende var gått ut med. Han var en mere enn almindelig elskverdig og varmhjertet mann. Hans forhold til den første, meget eldre hustru var eksemplarisk, og hun testamenterte ham sin betruktelige formue uavkortet.

Men Veset bar etter sine hyppige besøk på Tønsager på minnet om den stille, fine Albertine, og da han et par år hadde vært enkemann, dristet han sig til å fri. Som før fortalt måtte han vente en god stund innen hun kunde bestemme sig, men omsider blev da bryllupet bestemt. Da brudens foreldre var meget fornøide med partiet, skulde bryllupet feires med glans - i tre dage. Mathea Tønsager, vår gjenstridige bestemor, hadde måttet nøie sig med brudekjole av hvit moll, men Albertine fikk grønn silkekjole "som kunde stå av sig selv", pyntet med hvite kniplinger. Hun skal ha vært en rent ut skjønn, men neppe lykkelig brud. Da vår bestemor fik se henne i brudestasen, utbrøt hun: "Du ligner akkurat en hegg i blomst, bare grønn og hvit!"

Da brudefolkene om aftenen den første bryllupsdag skulde trekke sig tilbake, var bruden forsvunnet. Det blev lett høit og lavt. Den eneste som visste beskjed var en gammel tjenestepike, som i en lang årrekke hadde vært på Tønsager. Hun hadde sett bruden springe inn på "ullkottet", et sted hvor man gjemte den ull som skulde spinnes. Piken, som hadde lovet ikke å røbe hvor bruden var, stod nu vakt utenfor kottet. Men hun holdt ikke ord. Da oldemor spurte henne om hun hadde sette noget til bruden, svarte hun meget høit "nei", men pekte samtidig på døren til ullkottet. Her fant da oldemor Albertine og måtte bruke al sin overtalelsevne for å få henne ut.

Brudgommen var krenket og vilde samme aften reise alene tilbake til Veset, men denne skandale fikk oldefar forhindret.

Ekteskapet blev lykkeligere enn man kunde ventet. Dette skyldtes først og fremst Gudbrand Vesets gjennom noble karakter. Hans hustru aktet ham høit og kom også til å holde av ham. Albertine var jo også av et mildt og rolig sindelag, så der blev aldrig heftige optrin. -

Veset var en ualmindelig vel holdt gård. Hovedbygningen, et stort hvitt toetasjes hus med veranda ved både hoved- og kjøkkeninngang, lå midt i haven som var stor og på tre sider omgitt av en mannshøi tettklippet granhekk. (Fra hovedveien førte en lang allé op til gården). Foran huset var en stor grønn plen, og midt på denne stod en veldig hengebjerk med en hvitmalt benk under. I haven fantes dessuten mange store og små lysthus. Og tante Albertines blomsterrabatter stod ikke meget tilbake for dem man nå kan se i slottsparken i Oslo. Hun delte Wergelands svermeri for blomster, hadde i det hele tatt et åpent blikk for naturskjønnhet. Hun gikk hver dag en lengere eller kortere tur og da alltid alene.

Vesets var meget gjestfrie. Onkel Veset var aldri i bedre humør enn når han hadde fullt hus. Og livlig og munter var han, så alle fant sig vel hos ham. En gang søkte han ivrig å overtale en venn av sig til å bli over på Veset til neste dag. Vennen protesterte og sa at det var umulig. "Hvorfor det da", spurte onkel, "har du ikke ren skjorte på dig". Ved bordet opfordret han stadig gjestene til å spise godt "for det går til okke som er", var hans stadige munnhell.

Bygdens embedsmenn, især prestene, var meget glad i å komme til Veset. Tante Albertine var nemlig meget religiøs.

Onkel Veset var en stor hesteskjønner og holdt mange hester. Disse blev rent ut forkjelet. Som fyll spaserte de inn i kjøkkenet, og når de skulde innkjøres, vilde de ofte dra inn i entreen med kjøretøiet, til onkels og barnas store fryd. Da døtrene blev voksne, fikk de hver sin ridehest. Det vil si ridehestene måtte nok delta i arbeidet på gården også, men døtrene var flinke og uforferdede ryttersker. I min barndom tilbrakte jeg mangen sommerferie på Veset, og opholdet der var en eneste ublannet glede. Mine foreldre var da alltid med.

Jeg kan ennå levende huske husets tre døtre til hest ferdige til å reise til kirke. Tante Albertine tok sig også av og til en sedat ridetur på gamle Svarten.

Vesets fikk 5 barn, 2 sønner og 3 døtre. Den eldste, Olaf, var ikke sterk av helbred, hvilket gjorde at gården blev mindre vel skjøttet. Den annen, Karl, blev satt til å studere, men gikk i sin onkel Olaf Tønsagers fotspor. Han var doven, tok aldri eksamen, men moret sig og gjorde stadig gjeld, som hans far måtte betale. Han blev senere kontormann. Den eldste datter, Ida, og den yngste, Tora, var ugifte. Den siste var meget musikalsk. Hun var en tid organist og underviste ved siden av i musikk. Den tredje datter, Lydia, blev gift med gårdbruker Amundsen på Edsvoll i Nes.

Gården Veset eies nu av Ole Norby, en svoger av Olaf Veset, hvis enke har styrt huset for sin ugifte bror. Etter ham kommer gården formodentlig til å gå i arv til Olaf Vesets sønn, Halvor Veset, som sammen med sin mor bor hos sin onkel Ole Norby. Olaf Vesets eldste sønn er gullsmed og bor i Oslo.

Oldefars yngste datter, Laura Tønsager, var skrapkaken og kom lenge etter den forutgående bror. Hun var, som alle oldefars barn, vakker. Hun fikk heller ikke følge sitt hjertes ønske da hun giftet sig. Hos sin søster på Veset hadde hun truffet en ung mann, Kaspar Riiser, og disse to hadde kommet til å holde av hinannen. Men han falt ikke i oldefars smak, var visst heller ikke odelsbonde, og så blev det ikke talt mere om den sak.

Da den rike Johan (Eg) Igelsrud fra Heiret (Jæra) i Eidsvoll meldte sig som frier, hadde han derimot intet å innvende. Det blev meget snart bryllup, og under dette forefalt en litt pinlig episode. Der blev danset, men da brudgomm en ikke øvet denne kunst, måtte han kun være tilskuer. Bruden danset bl. a. også med Kaspar Riiser, men da han skulde føre henne tilake til hennes plass ved siden av brudgommen, hadde hennes slør viklet sig så fast om en av hans frakkeknapper at dette måtte rives itu før de kunde komme fra hinannen. En gammel kone bemerket da: " Dem skulde nok været ihop, dessa to ". Igelsrud hadde vistnok hørt dette, for når det i ekteskapet av og til kunde være små uenigheter mellem ham og hans kone, brukte han ertende å si: " Ja du vet du skulde ikke hatt mig, du. Du skulde hatt Kaspar Riiser, så hadde det nok gått bedre ".

Johan Igelsrud var en klok og oplyst mann, kjent for sine treffende svar som forresten kunde være nokså bitende. Hans svoger, Olaf Tønsager, kom engang på besøk til Heiret, og sa idet han kom inn av døren: "Jeg har tatt med mig N. N. hit idag! " Denne var en mann som Igelsrud slett ikke likte, og han bemerket derfor ganske tørt: " Når jeg vil ha gjester, pleier jeg å be dem sjel. "

Igelsrud satte megen pris på kunnskap og leste meget. Han solgte sin gård og flyttet til Kristiania, nærmest for å skaffe sine barn utdannelse.

Igelsruds hadde i alt 14 barn, men bare 7 av disse nådde den voksne alder. Den eldste, Ole, blev på grunn av sykdom ikke til noget. En annen sønn, Kristian, utdannet sig til læge. Han var en meget dyktig kirurg, var en tid overlege ved sykehuset i Tromsø, men utvandret derpå til Amerika, hvor han nød stor anseelse som kirurg og fikk en utmerket praksis. Han var gift med Helen Størjohann, en datter av den kjente prest S. i Oslo.

De har 2 sønner og en datter, gift med ingeniør Sverdrup, en sønn av professor Sverdrup. De er alle bosatt i Amerika.

Av Igelsruds 4 døtre blev den ene, Tina, utdannet til massøse, Lina og Hanna blev lærerinner ved Oslo folkeskole. Den eldste Marie, styrte huset for sin søster Tina. Den yngste sønn, Herman, blev forretningsmann i Oslo. Han var gift med Wilhelma Fremming, en datter av vinhandler Fremming i Oslo og hustru f. Neumann. Herman og Wilhelma hadde 3 barn: Grete Johanne gift med ingeniør Fredrik Rignes, Eli Laura, g. m. friherre Ramel og Johan som studerte medicin, gift med Elisabeth Astrup, en datter av dr. Astrup.

BJERKESLEKTEN.

Oldefar Bjerke var født på gården Berger i Eidsvoll, men kjøpte Søndre Bjerke (Sørstua). Han hette Lars Christofersen (Berger?) og tok navnet Bjerke etter gården. Hans hustru var Marit Berger. Hun fikk i familien tilnavnet "den gamle ørna", hvilket tyder på at hun har vært en herskesyk dame. De hadde 5 barn, 3 sønner, Kristofer, Ole og Kristian og 2 døtre, Marte og Marie. De to siste ble gifte henholdsvis med brødrene Ole og Jens Julsrud, begge velstående, bra og aktede bønder boende på Søndre og Nordre Julsrud i Eidsvoll.

Lars Bjerke døde da vår bestefar, Ole Bjerke, var 11 år gammel. Han blev voldsomt syk under en kjøretur i bygden. Bestefar var hans skyssgutt ved den leilighet. De måtte gjøre vendreise. Oldefar døde kort etter, formodentlig av blindtarmsbetendelse.

Prost Wergeland, som hadde valgt ham til sin medhjelper i sognet, betegnet ham i den vakre liktale han holdt i sørgehuset som "en av de menighetslemmer som mest aktelse tilkommer for rettskaffenhet og klokskap". (Se Wergelands liktaler).

Hans enke, Marit Bjerke, fortsatte gårdens drift inntil den eldste sønn, Kristofer, blev myndig. Han blev gift med Inger Dorr, fra gården Dorr ved Minnesund, senere kjent i slekten under navnet "faster Bjerke". De to yngre sønner blev inntil videre boende på gården.

Vår bestefar Ole skal i sin barndom ha vært nokså "vrien", som det blev sagt. Han hadde meget gode evner, skal således ha vært svært flink til å "svare på kirkegulvet." Men han var ikke lett å bøie. Det han vilde, det vilde han. Hans mor syntes han leste for lite "forklaring" like før han skulde konfirmeres. ("Pontoppidan" skulde jo den gang kunnes utenat på fingrene). Hun sa derfor til ham at nu måtte han "sandelig ta i og lese ordentlig". Men bestefar mente nei, han behøvde det ikke. Ja, så må du ikke tro at du skal få noget smørstykke med til presten", sa oldemor truende.

Bestefar stod så vidt jeg erindrer som nr. 1 på kirkegulvet på konfirmasjonsdagen, og presten fikk sikkert sitt smørstykke. Bestefar var allerede som gutt meget glad i musikk. En musikalsk skredder i nabolaget lærte ham å spille fiolin, og han har sikkert vært en både interessert og lovende elev. Da han blev voksen, blev han en dyktig klarinettbleser. Han traff jevnlig sammen med Henrik Wergeland, som rådet ham til å utdanne sig som organist, da den fungerende var gammel og nærmest ubrukelig. Ved hjelp av sin fars arv reiste han da til Kristiania og utdannet sig hos organist Ludv. Lindemann i orgelspil og harmonilære.

13. januar 1833 blev han av Sogneselskapet ansatt som organist i Eidsvoll kirke. Han var da 22 år gammel. Prost Wergeland og Henrik W. hadde begge arbeidet ivrig for hans ansettelse.

Bestefar elsket som før fortalt musikk. Han spilte fiolin og blåste klarinett. Han fikk dannet en kvartett som især spilte til dans på store baller og ved andre festligheter. Han komponerte selv mange danser som da selvfølgelig ofte blev brukt. Jeg har talt med en gammel dame som fortalte at hun i Stange på Hedemarken ofte danset efter Ole Bjerkes valser.

I hans kvartett spilte en ung gutt, Hans Nielsen, violoneell (H. W. kalte selv dette instrument bestandig "basen" til å begynne med.) Bestefar var hans første lærer i musikk og opdaget snart hans ualmindelige evner i musikalsk henseende og fikk ham til å gå inn i militærmusikken som klarinetist. Han utviklet sig senere til en genial cellist og var meget avholdt og skattet av det musikkelskende publikum i hovedstaden, bl. a. livmedikus Egeberg.

I 1836 blev bestefar og bestemor gifte, men da bestefar ennå ikke hadde nogen gård, bodde de den første tid tilleie på gården Julsrud, hvor deres eldste datter, Laura, blev født. Senere kjøpte bestefar gården Blegstad, hvor han snart var ivrig optatt med å bygge og plante, ikke minst det siste. Han hadde megen skjønhetsans og vilde derfor ha mange trær på sin eiendom. Hans naboer bebreidet ham dette og påstod at trærne trakk for megen kraft fra jorden. Men bestefar var døv for alle overtalelser, trær vilde han ha. Denne kjærlighet til trær er gått i arv til alle hans barn. Mangen sommerkveld har de sittet i haven på Blegstad og gledet sig ved å høre vinden suse i de trær som deres far hadde plantet.

På Blegstad gikk det i begynnelsen jevnt fremad, men politikk og musikk tok kanskje vel megen tid fra bestefars gårdsbruk. Bestefar og bestemor fikk 7 barn, 3 døtre og 4 sønner, hvorav den ene, Lars, døde som ganske liten.

Bestefar og bestemor var enige i å skaffe deres barn så god utdannelse som mulig. De var ikke fornøid med bare den utdannelse som folkeskolen hadde å by, men fikk en lærerinne frk. Muus, som bodde på Blegstad. Hun underviste også i musikk og var en meget streng dame. Barna kalte henne sig imellem aldri annet enn "musa".

Bønderne i nabolaget syntes det var altfor meget at "Blegstad-onga" skulde ha så megen lærdom og sa spottende "at "Bjørken" fikk vel kjøpe "frøkentitel" til døtrene sine også så fine som de blev". I den tid blev som bekjent bare embedsmenns døtre titulert frøken.

Jeg vil i denne forbindelse også fortelle at bestemor til bestefars store fornøielse undertiden spilte og sang. Men det gikk ikke ofte på, for bestemor var selv ikke fornøid med sine prestasjoner.

Livet på Blegstad artet sig i det hele tatt litt forskjellig fra bønders i almindelighet. Bestemor hadde flere kundskaper enn bondepiker pleide å ha, og bestefar leste omtrent alt hvad han kunde overkomme. Jeg tilbragte mange av mine barndomsår hos mine besteforeldre på Blegstad. Jeg var nemlig sykkelig, og doktoren hadde rådet mine foreldre til å la mig være mest mulig på landet. Jeg har derfor mange barndomsminner fra besteforeldrenes hjem. Jeg kan således tydelig huske hvorledes bestefar om søndagseftermiddagene ofte samlet store og små, - også tjenerne - og leste høit av en eller annen bok. Spesielt husker jeg at han en gang leste diktet "Den smukke familie" av Wergeland.

Og alltid var det sang og musikk når det kom fremmede. Men jeg husker også da sorgens tid kom til det ellers lyse hjem. -

Bestefars yngste bror Kristian, som valgte Larsen som etternavn istedenfor Bjerke, var en vel begavet mann. Han begynte som trelasthandler og sitt kontor hadde han i "Veslebygningen" på Blegstad inntil han kjøpte Bårlidalens bruk. Han giftet sig derpå med Ingeborg Dahler, en datter av gårdbruker Christen Dahler på Bredtvedt i Aker. Denne gård hadde han fått ved å gifte sig med Hans Nielsen Huges enke, som hadde arvet den etter sin mann. (Dahler var oprindelig gårdsbestyrer hos Ingeborg Hauge.) Kristian Larsen hadde en av oplandenes største trelastforretninger og dertil også landhandleri i Eidsvollbakken, men engasjerte sig for større summer enn det var naturlig for hans driftskapital, og måtte så forøke dem ved endossements hos slektninger og venner. Det gikk da først og fremst ut over bestefar Bjerke som ved brorens konkurs måtte gå fra gård og grunn og dessuten blev innblandet i ubehagelige og ulykkelige forhold, process etc. (se side 12.)

Han måtte selge Blegstad og flyttet med kone og barn til gården Nedre Dønnum hvor de en tid bodde til leie. Senere flyttet de til Hans Tønsager på Nedre Tønsager.

Blegstad var solgt til konsul Pettersen på Moss, som hadde prioritet i eiendommen. Bestefar reiste ned til ham og blev mottatt på en meget venlig måte. Da han om aftenen kom hjem til Tønsager, stod bestemor ved havegjerdet, lengselsfullt ventende på å få høre resultatet av hans reise. Bestefar ropte da på lang avstand, idet han tok hatten av: "godkveld, mor Blegstad".

Han hadde fått kjøpt gården igjen. De flyttet da tilbake til sitt gamle hjem, men fikk det aldri helt tilbake i den gamle stand. Tante Thea og onkel Kristofer var de av barna som i denne tid var hjemme hos foreldrene. Kristofer blev først konfirmert etter bestemors død, som inntraff 21. mars 1870. Hun døde av blindtarmsbetendelse. Der blev foretatt en resultatsløs operasjon.

Ikke lenge efter solgte bestefar gården til Jens Bundli.

Orgelet i Eidsvoll kirke var på denne tid blitt ganske ubrukelig. Bestefar hadde flere ganger bedt om å få det reparert, men da kom munen ikke vilde bevilge noget hertil, holdt bestefar det en tid ved like på egen bekostning. Tilslutt blev det imidlertid helt ubrukelig. Det daværende formannskap vilde ikke gi bevilgning til nytt orgel, og bestefar blev da opsagt som organist. Han nektet imidlertid å anerkjenne opsigelsen idet han påstod å være ansatt så lenge han var brukbar organist, hvilket han påstod å være. Han anla process mot kommunen, vant ved alle retter og fikk derpå utbetalt sin gasje for en rekke av år. For denne kjøpte han et lite hus som han kalte Alfheim.

Her begynte han straks å anlegge have og plante trær. Enkelte av disse står ennu igjen. Her levet han i nogen år meget fornøid med sin svenske husholderske Kaisa.

Utenfor døren hadde han anbragt en såkalt "tram" med to benker, hvor man stadig kunde se ham i samtale med en eller annen av bygdens folk. Han var alltid ivrig optatt med "å oplyse folket". Således hadde han engang lånt "Elendighetens ofre" av Victor Hugo til en bonde, men resultatet var ikke tilfredsstillende. Mannen forstod til bestefars for-

bauselse meget litet av innholdet. En annen gang hadde han holdt et foredrag for Ole Dønnum om Det gamle Testaments profeter. Da bestefar var ferdig, klødde Ole sig bak øret og sa: "Å ja, dom hadde det vel på ei gjerd (en vis) dei kara au ve". Da måtte bestefar le hjertelig .

Muligens la han etter disse erfaringer sine foredrag mere populært an.

Da hans husholderske mot forventning giftet sig, (hun var henimot 60 år) solgte bestefar Alfheim og flyttet til en enkefru Danielsen hos hvem han blev boende til sin død.

Omsider blev det anskaffet nytt orgel i Eidsvoll kirke. Mange mente at bestefar nu måtte være for gammel som organist, men selv mente han at dette først måtte bevises. Organist Lindemann kom en lørdag op for å prøve det nye orgel. Da han var ferdig, sa han: "Nu hr. Bjerke, er det Deres tur". "Nei, hr. Lindemann", svarte bestefar "imorgen er det min tur, og da skal jeg spille". Lindemann smilte lunt. Bestefar visste at hans spil måtte falle igjennom efter orgelvirtuosen Lindemanns. Men da søndagen kom, klarte han sine saker godt og han blev stående som organist til sin død.

Bestefar døde ved å bli overkjørt av jernbanen. Han var på sine gamle dager blitt nokså döv, og da han nede ved Eidsvoll jernbanestasjon en dag skulde gå over jernbanelinjen, kom et lokomotiv med et par godsvogner. Bestefar hørte ikke lokomotivfløyten før toget var like innpå ham. Han vilde da skynde sig, men snublet og falt. En godsvogn gikk over hans underliv, og han døde på stedet. Hans vertinne fortalte at samme dag, da han om morgenen gikk ut, sa han til henne: "Jeg føler mig så forundelig lys og glad idag, jeg vet ikke hvad det skal vederfares mig."

Han hadde i sin siste levetid ofte ønsket å gå bort og ganske sikkert gjort sig fortrolig med døden. Han fikk en meget høitidelig begravelse, som foregikk fra Eidsvoll kirke, og i de lokale aviser et meget vakkert eftermele. Han døde i oktober 1881.

Nedenstående er optegnet av Alf Bjercke sen. :

I 1837 kjøpte min far gården Blegstad i Eidsvoll. Den var meget forsømt hvad bruk av jorden og husenes vedlikehold angikk. Men efterhånden blev husene flyttet og ombygget, og jorden behandlet og drevet på tidsmessig vis. Far begynte å så kløver og timoteifrø, hvilket var ganske nytt for naboene. Men da de hadde sett resultatene i avlingen, var de ikke sene om å følge eksemplet. Husene lå i firkant omkring et rummelig gressbevokset tun. Hovedbygningen lå rett overfor låvebygningen og Veslebygningen (bryggerhuset) rett overfor staburet. Treskemaskinen var opsatt i låvebygningen, en sjeldenhet i den tid. Men den var innført av fars søstersøn Lars Julsrud, der var kommet hjem fra Amerika utdannet som mekaniker. For trær og plantning var der liten eller ingen sans blandt bøndene. Det var som regel bare embedsmannsgårdene som var beplantet. Men far var en elsker av naturen og beplantet sin eiendom rikelig. En pen liten allé førte op til tunet. Haven var omgitt av lønn, poppel, asp, rogn og bjerketrær, og der var lysthus av syren og lønn.

Vårt barndomshjem blev oss mere og mere kjærteft eftersom vi vokste til, og erindringen om det var rørende hos oss gjennom hele livet. Da jeg sist var der oppe, så jeg på avstand at alléen var hugget ned, og mine følelser forbød meg å gå op på gården. Min yngste sønn, Alf,

var med mig. Da kom eieren, Bundli, (en hurdøling) kjørende imot oss på høiriven, stanset og spurte om jeg ikke vilde kjøpe gården igjen, hvorpå jeg svarte:" Hvad forlanger De da?" "16.000,- kroner", svarte han. "Ja," svarte jeg, "det er ikke noget å si på, men efter at De har hugget alléen ned, har stedet ikke noget verd for mig." Da vi gikk tilbake, sa Lillealf:" Men far, du har jo gitt 14.000,- kr. for Fjeldheim, og dette er jo en stor gård for bare 16.000?!" Han hadde nok intet imot at jeg kjøpte fedrenegården tilbake. --

Våre foreldre var strenge i opdragelsen. De forlangte absolutt lydighet og god opførsel. Riset blev ikke spart, og efter avstraffelsen som blev besørget av mor, fulgte som regel en formaningstale av far."

(Litt fra bestefar og bestemors daglige liv.

Bestefars og bestemors ekteskap var, som vi vet, et rent inklinasjonsparti, men forskjellige som de var, kunde det naturligvis opstå små rivninger. Bestefar likte f. eks. å ta livet med ro, bestemor var ivrig og drivende. Det var således nokså vanskelig å få bestefar op om morgenen. Han brukte da å ligge og "sutre" og jamre sig liksom han skulde ha ondt, formodentlig som en liten undskyldning for hans treghet. Men bestemor vekket ham uavladelig, til han omsider kom på benene. - En gang, da det blev tale om at de snart skulde ha sølvbryllup, sa bestemor muntert:" Jeg tenker vi venter i 5 år til, så feirer vi 30 års-krigen."

Jeg tror Ole og Mathea Bjerke må kunne kalles ideelle besteforledre. De sang begge muntre viser for sine barnebarn. Og slik som de begge kunde fortelle eventyr. Jeg tror bestemors fortellermåte forresten var mest malende. Jeg kan huske at jeg ofte satt med "gåsehud" av redsel under hennes fortelling.

Når bestefars forråd av eventyr slap op, diktet han "moraliske" eventyr hvor vi fikk våre siste "forgåelser" skildret på en meget avskrekkende måte.

Engang, jeg var da omtrent 5 år, sa jeg efter en slik fortelling:" Nå har du løiet bestefar, dette var ikke noget ordentlig eventyr" og herover moret bestefar sig umådelig.

Men uskikkelige måtte heller ikke barnebarna være. Jeg kan huske at jeg engang under et lengere besøk på Blegstad fikk ris 5 - fem ganger i trekk av bestemor. Men efter den dag sa jeg aldri nei til bestemor, når det skulde være ja.)

Fortsettelse av Alf Bjerke sen.'s optegnelser:

Da min farbror Chr. Larsen begynte egen forretning i trelastbranchen, flyttet han (som før fortalt) til mine foreldre på Blegstad og bodde der i flere år, inntil han kjøpte Bårlidalens bruk. Da flyttet han dit og giftet sig. Den tid han bodde på Blegstad var en lykkelig tid både for ham og våre foreldre.

Larsens forretninger utviklet sig hurtig, ti han var en rastløs, dyktig og foretagsom mann, men dessverre også meget sangvinsk.

Da den nye Eidsvoll Lundbro blev åpnet, anla han landhandleri i nærheten. Forretningen gikk udmerket. Den hadde søkning ikke alene fra Eidsvoll, men fra nabobygdene Odalen, Næs m. fl. og ansåes for den største forretning i vide kretse. Hans trelastforretning utviklet sig likeledes meget raskt. Han kjøpte skog og landeiendommer i stor utstrekning, og i Bårlidalen var hans mølle, sagbruk og mek. verksted i full drift. Hele familien var stolt av ham, og han nød stor aktelse og tillit. Han var likesom far, medlem av kommunestyret o. s. v.

En dag, antagelig i 1860-årene innfant en ung mann ved navn Nordby sig hos Larsen og søkte plass på hans kontor. Larsen likte ham, men da han ikke hadde anledning til å engagere ham ved sitt eget kontor, fikk han ham anbragt ved jernbanestasjonens telegrafkontor. Vi skal senere høre hvorledes denne mann takket sin velgjører. --

Forholdene på Blegstad og andre steder innen familien stod foran en sørgelig periode. Christian Larsen måtte 1864 - 65 innstille sine betalinger. Han hadde slått under sig en hel del skog og landeiendommer og det store Bårlidalen bruk uten å ha tilsvarende kontante penger til å klare sig i sådanne tider som da inntraff.

Den bekjente matador på Odals verk, John Bredesen, hadde innstillet sine betalinger, og dermed var slemme kriser i trelastbranchen åpnet. En av Bredesens forbindelser rev Chr. Larsen med sig ved endossementsforpliktelser. Bredesens forretninger var av sådant omfang at Den norske Kreditbank var sterkt rystet ved hans fallitt. Ikke alene forretningsfolk, men private blev i stor utstrekning ruinert av endossement for Bredesen.

Da onkel Larsen hadde innstillet sine betalinger, reiste han inn til Kristiania for å erverve kreditorenes tilslutning til hans akkordforslag. Da fikk hans hustru, som var haugiansk religiøs, besøk av den før nevnte hr. Nordby, som hadde forstått å svinge sig ganske godt op innen bygden. Han var således også blitt medlem av kommunestyret. Han gav uttrykk for den inderligste medfølelse med familien og nærde en tilsvarende trang til å være Larsen til nytte med at arbeide for istandbringelse av hans akkord. Tante skrev til sin mann og overtalte ham til å komme hjem og overlate til Nordby å ordne med kreditorene. Dette så meget bedre som han da kunde få en høist påkrevet hvile og komme litt til ro under de opreвне forhold.

Dette gikk han med på. Onkel kom hjem, og Nordby reiste inn til Kristiania og overtok arbeidet med de kreditorer som ennå ikke hadde vedtatt akkordforslaget. Men hvad skjer? Fra denne stund vendte stemningen sig imot Larsen. Selv de kreditorer som før hadde været velvillige, nektet å gi ham akkord! Hans bo blev overlevert som konkursbo til skifteretten.

Den unge advokat, senere regjeringsadvokat Joh's Berg og hr. Nordby blev boets bestyrere. Min far og onkel var venstremenn, hvilket ikke gjorde dem populære blandt datidens embedsmenn.

På den tid Chr. Larsen innstillet var nettop den nye konkurslov trått i kraft og blev et apparat å praktisere for bestyrelsen av Larsens bo, med den iltre sorenskriver Alsing som skifteforvalter i spissen. Larsens bo var en stor og meget komplisert masse og gav et rikt felt for juridiske spissfindigheter og personlige forfølgelser, især fra en bobestyrers side med sådanne egenskaper som Thorvald Nordby representerte. Mens Larsens bos eiendommer blev realisert til spottpriser og utbyttet til kreditorene en bagatell, ca. 10% - gikk hr. Nordby, som var firmaets motor i bestyrelsen (en naturlig følge av bestyrelsens anordning, med den unge advokat Berg boende i Kristiania)- fremad i velstand og innflydelse. Han var samtidig kasserer for flere av kommunens innretninger. Han kjøpte en landeiendom ved siden av doktor Thoresens vakre sted, opførte alle hus fra nytt av og opträtte som en ren høvding i bygden. Hans rå, hese latter var bl. a. et uttrykk for hans personlighet.

Larsen blev satt under tiltale for sitt forhold som konkursmann. Min far og hans svoger Jens Julsrud, hadde kausjonert for Larsen for betydelige beløp. Julsrud hadde et års tid før Larsens stansning, overdratt sin gård til sin eldste sønn, Hans. For å undgå å bli fordrevet fra vårt elskede hjem, Blegstad, hadde min far likeledes overdratt gården til sin datter Camilla, idet min bor Lars, som lå i Kristiania og leste til artium, hadde bestemt sig til å bli jurist. En dag blev Jens Julsrud, som avgav møte ved prokurator Bendy, og min far innkalt til et møte, hvor sorenskriveren forlangte at de skulde opgi sitt bo til skifterettens behandling.

Far svarte hertil at han intet bo hadde å opgi, og hvad han hadde tilgode av Camilla, som nu eide gården, stod jo til hans kreditorers disposisjon. Hertil svarte sorenskriveren at hvis han ikke godvillig vilde opgi det, vilde retten ta det "med loven i hånd". Hertil svarte far at hvis sorenskriveren med loven i hånd kunde ta det, som han mente han ikke eiet, så var det jo overflødig å spørre ham. Imidlertid måtte han forebeholde sig å telegrafere til sin forsvarer, advokat Lasson (senere regjeringsadvokat).

Svaret lød: "Opgi Deres bo, det samme også Julsrud".

Svaret forbløffet ham. Han kunde ikke finne logikken deri, og svarte således at han ikke hadde noget bo å opgi, men hvis retten var av en annen mening, kunde han jo ikke hindre at den handlet derefter. Prokurator Bendy sluttet sig på Julsruds vegne til denne bestemmelse.

Begge svogrene blev derefter av skifteforvalteren, sorenskriver Alsing anklaget for konkurssvig, men stiftamtmand Rye, som hadde den avgjørende myndighet, fant ikke at de anklagede hadde forbrutt sig og vilde ikke fremme tiltalen. Sorenskriveren erklærte da at han vilde ta klagen mot Julsrud tilbake, men fastholdt den imot far, som han innstod for skulde bli dømt. Dette gikk da stiftamtmanden med på. Sorenskriveren holdt sitt løfte og dømte ham selv. Men Høiesteretten frifant ham, og omkostningene måtte Staten betale.

Etter mottagelsen av det før omtalte telegramsvar fra advokat Lasson, hadde far tapt tilliten til denne mann og reiste derfor inn til Kristiania for å engasjere en annen forsvarer, og han blev anbefalt å henvende sig til advokat Dunker. Denne mann gjorde et sterkt inntrykk på far. Mens han fremstillet sin sak for advokaten, fulgte denne ham med et gjennemtregende blick og spurte ham tilslutt: "Har De noget å betale med, min mann?" Far fortalte da at han var ganske forarmet, men håpet ved andres godhet å tilveiebringe hvad advokaten vilde beregne sig i honorar. Da pekte advokaten på en pakke med dokumenter som lå på hans pult, og sa: "Se der ligger aktene i Deres sak som jeg har fått mig tilsendt for å føre saken mot Dem i Høiesterett. Men jeg er av de advokater som synes bedre om å forsvare enn å anklage, ti det norske folk trenger forsvar. Derfor hvis De innen 8 dager kan betale mig 50 spd., og - hvis jeg vinner saken det dobbelte beløp, så skal jeg føre Deres forsvar for Høiesterett. Dermed var den korte konferanse forbi. Den som måtte skaffe de første 50 spd. var familiens gode engel, vor elskelige søster Laura som betalte med pianoundervisning. --

Adv. Dunker overtok også Laresens forsvar i Høiesterett. - Da min bror Lars hadde hørt at fars sak snart skulde frem, gikk han en dag ned i retten for å forhøre seg derom. Da han gikk op av trappen, spurte han en herre, som han møtte, og denne meddelte ham at saken samme dag var pådømt med frifinnelse, og sakens omkostninger pålagt det offentlige (Statskassen). Aldeles beruset av glede løp han like til advokat Dunkers kontor og bevidnet ham sin og familiens takk. Advokaten svarte: "Jeg fortjener ingen takk, unge mann, ti jeg har fått betaling for mitt arbeide, men resultatet er kommet ovenfra". Imidlertid er det mig kjær å ha bidratt til å frelse en families ære" - Gleden innen familien var naturligvis ubeskrivelig.

Da far straks efter traff lensmannen i Eidsvoll, Eckeroll, som gratulerte ham hjertelig, fortalte denne at han nettop hadde møtt sorenskriver Alsing, hvem han hadde meddelt nyheten. "Hvad sa han?", spurte far. "Han slo på hesten uten å svare", sa Eckeroll.

Dunker hadde også overtatt defensoratet for Christian Larsen. Da denne sak noget senere kom frem, påhørte far prosedyren. Da denne var slutt, bad Dunker far å vente og påhøre domsavsigelsen og meddele ham resultatet. Far spurte hvordan advokaten trodde at saken stod, hvortil han svarte at det ikke var håpløst. Men dommen blev fellende. Da far kom til Dunker, var han meget alterert og bad ham undskylde sig, fordi han følte at han ikke kunde uttrykke sig på en for advokaten tilfredsstillende måte. Men Dunker svarte: "Tal kun De min mann, Deres tale gjør Dem ære". Da han hadde hørt resultatet, sa han: "Ja - Larsen måtte dømmes han, far, hvis der ikke skulde falle større trær i skogen. Mange hunder er harens død". - Da Larsen kom tilbake efter å ha utsonet sin straff med vann og brød, møtte hans forfølger Nordby ham, idet han steg ut på plattformen. Han rakte Larsen hånden og ønsket ham velkommen tilbake, hvortil Larsen svarte: "Takk for det, men husk at jeg har ikke tatt med mig nøklene".

Nu begynte bladet å vende sig!

Chr. Larsen kunde ikke lenger hindres i å revidere hvorledes det var stelt med hans bo. Han fikk innrykket i Morgenbladet en beskrivelse av den ansvarsløse måte hvorpå eiendommen og andre aktiva var realisert, og den ubarmhjertige forfølgelse familien hadde været utsatt for. Boets dividende var redusert til en bagatell, og store ulykker påført bygden og mange av dens medlemmer personlig. Artiklen sluttet med at ansvaret i første rekke skyldtes Nordby, hvem bestyrelsen hadde latt skalte og valte efter eget godtbefindende, ti han var sorenskriver Alsings trofaste allierte og ven, artiklens slutningsord. - På denne kom der intet svar, men sorenskriver Alsing søkte sig snart efter bort fra Eidsvoll.

Det gikk troll i Larsens ord om "nøklene", ti nu nærmet nemesis sig Nordby med raske skritt. Han hadde i en årrekke levet på stor fot, men med avslutningen av Larsens bo bortfalt den vesentligste del av hans inntekter, der kom

ting op om hans forhold bl. a. i forvaltning av offentlige ting og hans forhold til kommunen, som foranlediget optagelse til forhør, hvorefter han blev satt under tiltale i flere punkter, og det endte med at han blev dømt til straffarbeide i $1\frac{1}{2}$ år, som han utsonet på Bods-fængslet. Hans barn kom senere på fattigkassen, stakkar, og jeg har senere intet hørt om dem.

En mere ondartet, urettferdig og brutal forfølgelse av medmennesker enn den disse herrer i fellesskap utøvet i rettens navn, har jeg aldri hørt tale om fra noget annet sted, og den er visst uten sidestykke.

Ole og Anne Mathea Bjerkes barn.

1. Laura Dahlgren født Bjerke.

Deres eldste barn var Laura, født 17. juni 1837. Hun var et velbegavet og fromt barn. Hun fortalte at hun engang i konfirmasjonsalderen var kommet til å påhøre en samtale mellom foreldrene. De hadde da begge været enige om at hun aldri hadde gjort dem nogen sorg, men bare været til glede, hvilket naturligvis gledet henne meget. Hun var meget musikalsk og fikk sin første undervisning i pianospil av den tidligere omtalte frk. Muus. -

Alf Bjerke sen.'s opptegnelser:

"Hun var en dyktig lærerinne og tilsvarende streng mot sine elever. Hos henne gikk mine søstre og min eldste bror, Lars, på skole, foruten at de også fikk undervisning i pianospil. Laura var hennes yndlingselev, ti foruten at hun hadde et ualmindelig vinnende vesen, var hun flittig, ikke minst når det gjaldt musikken. Frk. Muus var stolt av Lauras spil, og det la hun heller ikke skjul på." Laura Bjerke blev ansett for å være pen. Hun hadde regelmessige trekk, en rett (nærmest grøsk) profil, pen mund, som alltid var halvåpen, og dermed fremvistes en rekke blendende hvite tenner, et svært, rødt, nærmest kastanjebrunt hår og last but not least noen vidunderlig milde vakre, brune øine.

Nedenstående er opptegnet av Alf Bjerke sen.:

"En kort tid etter hennes konfirmasjon fikk hun ondt i den høire hånd. Hun hadde voldsomme smerter, og fikk ikke ro hverken natt eller dag. Hun søkte flere læger, men uten resultat. Professor Lochmann, som lå ved Eidsvoll Bad, rådet til at hun skulde finne på en beskjefteigelse hvorved hun oftest mulig måtte strekke hånden. Dette bevirket at hun begynte å øve på pianoet så meget hun orket, hvilket hadde gavnlige innflydelse på hånden. Dette gav foranledningen til at hun reiste inn til Kristiania for å ta informasjon hos den da meget ansette musikk lærer og komponist Halfdan Kjerulf".

Hun bodde først hos enkefru Hansteen i Grosch's gård ved torvet, men flyttet senere til enkefru Dahlgren i Akersveien. Fru Dahlgren hadde 3 døtre, hvorav to var lærerinner og 2 sønner. Den yngste hadde den gang sammen med senere general Grimsgaard opprettet en borger- og realskole i Kristiania. Skolebestyrer D. var en vakker mann, høi og statelig. Han hadde studert sprog i London og Paris, hadde et meget "chevalresk vesen" som man dengang kalte det, og var en selskapsmann "på sin hals". Uaktet han var 16 år eldre enn Laura Bjerke viste husvarmen seg som sedvanlig farlig, 19 år gammel blev hun forlovet med Bengt Mogens Dahlgren, som da altså var 35.

Da Kjerulf fikk se forlovelsesringen utbrøt han misfornøid: "Nå, farvel kunst, farvel musikk". Han spurte og det var "en sofabonde hun herefter skulde spille for". Han blev mere tilfreds da han fikk høre at hennes forlovede var en akademisk dannet mann, at hun skulde bli boende i byen og

og at hun dessuten aktet å fortsette med musikken. Han næret store forhåbninger til henne til å optræde på en konsert i Logen, men hun vovet ikke det. Han anbefalte henne som musikk lærerinne, og hun kom derved til å undervise barnene i flere av byens mest dannede og musikalske familier: Morgensternes, Werglands, Ungers, m.fl.

Hun blev gift i 1860. Hun fortsatte musikkundervisningen, hvilket gav et betraktelig bidrag til husholdningskassen. Dessuten hadde de som regel flere utenbys elever fra Dahlgrens skole i pensjon. Laura hadde derfor som regel en av sine yngre søstre, Camilla, eller Thea til hjelp i huset, selvfølgelig med en tjenestepike ved siden av. Hennes eldste bror, Lars, bodde stadig hos henne. Deres foreldre hadde i denne tid meget dårlig råd - det var jo efter konkurransen -, så det knep ofte med å kunne betale Lars's losji.

Men her viste svoger Dahlgren seg meget "storsinnet": Var det noget å få var det vel, hvis ikke, var det like godt, både med hensyn til skolepenge og losji. Kristoffer, Lauras yngste bror, bodde også flere år hos dem. Da deres svoger blev gammel og arbeidsudyktig, lønnet de tre brødre Bjerke ham i rikt mål for hvad han hadde gjort for dem i deres ungdom, idet de sørget for at han fikk en sorgfri alderdom. Alf Bjercke bodde først hos Dahlgrens efterat han var flyttet til brødrene Nicolaysen, og altså var selvstendig.

Der bodde dengang også en fetter av Bjerkene, Julsrud, med hvem det ofte blev drevet mange spilopper. Da alle tre brødrene, foruten et par andre unge mennesker, den gang bodde i Dahlgrens hjem i Pilestredet 3, førtes der ofte et muntert liv. En dag kom også en dame fra Kristiansand til å bo der, frk. Anna Nielsen. Dette skjedde nærmest fordi Laura Dahlgren fant at det ikke kunde være sundt for hennes eldste datter, som dengang var ca. 15 år, "å vokse op slik mellem bare mannfolk". Men da frk. Nielsen var meget livlig, og dessuten forlovet seg med bror Lars og derefter flyttet, blev det aldri mere tale om å ta damer i huset.

Det smukke forhold som hersket mellem Laura og hennes brødre fortjener å omtales. Der var en gjensidig kjærlighet som var rørende. Hun var som en mor for dem, og de så op til henne som til ingen annen, støttet og hjalp henne på alle måter. - Hun hadde megen motgang i sitt liv. Hun hadde alltid ønsket å få mange sønner. Hun fikk tre, men de døde alle som små. Den yngste, Olaf, levet til han var 10 år. Han var et ualmiddelg begavet barn, meget musikalsk og av et mere enn almindelig fromt gemytt, meget utviklet for sin alder, som ofte er tilfellet med barn der går tidlig bort. Han var sin mors lyst og glede. Hun kom liksom aldri over tapet av ham. Dahlgrens hadde også to døtre. Den eldste, Helga, var i 42 år lærerinne ved Oslo folkeskole. Efter Kristoffer Bjerkes død bodde hun sammen med hans enke. Den annen datter, Anna, var ualmiddelg vakker, men fikk en trist skjebne, idet hun bare 3 år gammel blev angrepet av epilepsi. Hennes mor beholdt henne hjemme så lenge som det på nogen måte gikk an, men hun døde på et sinnsykeasyl ca. 30 år gammel. Dahlgren blev rammet av et slagtilfelle, og det gikk da meget tilbake

med hans skole. Det blev derfor nærmest hans kone som oppholdt familien, og hun holdt tappert ut så lenge hun orket. Det er hennes datter som har nedskrevet dette siste. Jeg er ingen upartisk dommer, men jeg tør jeg har lov å si at min mor var en av de elskeligste mennesker som har levet, hvilket nedenstående nekrolog beviser.

Hun døde 28. mai 1886.

Hennes styrke var hennes tro og hennes
helstøpte kristendom.

Dødsfall.

"Fru Laura Dahlgren, født Bjercke, skolebestyrer Dahlgrens hustru, avgikk forrige fredag ved døden etter et langt og smertefullt sykeleie, 48 år gammel.

Dette dødsfall vil vekke deltagelse i videre kretser, ti den avdøde var en av disse kvinner som ved sin kristelige ferd og virken blir til velsignelse ikke blott for sine nærmeste, men for enhver de kommer i berøring med. På henne passer i sanhet apostelens skildring av en kristen kvinne, ti hun var prydet med "hjertets skjulte menneske i en saktmodig og stille ånds uforkrenkelige vesen, hvilket er meget kostelig for Gud". Selv lykkelig og glad i troen vilde hun gjerne drage andre med til Herren, derfor var hun en ivrig misjonsven og i det hele tatt levende interessert for Guds rikes utbredelse. Blandt det musikkelskende publikum her i byen var hun kjent som en dyktig og ansett musikk lærerinne.

Fru Dahlgren var en i korsets skole mangfoldig prøvet kristen, men alle trengsler bar hun med en merkelig tålmodighet og troesstyrke, og seierrik - med et smil gikk hun hjem til sin Frelser.

I onsdags foregikk hennes begravelse med stor høitidelighet på Vår Frelsers gravlund. - Sogneprest Brun skildret smukt og inderlig den avdødes tiltalende personlighet som hustru og mor, som den troesvarme kristen og som den ydmyge tålmodige korsdragerinne. Hun var, sa han, et deilig vidnesbyrd om at Herrens tjenere ikke prediker forgjeves.

En avdeling av artilleribrigadens musikkorps var fremmødt ved kapellet og ledsaget det usedvanlig lange liktog til graven med Donatis gripende sørgemarseh. Efter jordpåkastelsen intonerte musikken til salmeverset "Opstandelsen og livet visst", - Gud gi vårt folk og vårt land mange sådanne kvinner til velsignelse for hjem og kirke". -

Hennes mann døde 7 år senere, 3. april 1893.

2. Camilla Mathilde Bjercke

Hun blev født 17. april 1842. Der hadde været en bror, Lars, mellem Laura og henne, men han døde 2 år gammel. Camilla var av en ganske annen natur enn sin søster Laura. Det påstodes i slekten at hun hadde arvet meget av "den gamle ørnas" blod. (Den gamle "ørna" var bestefar Bjerkes mor, visst en meget myndig dame).

Hennes utseende og vesen var ikke så tiltalende som søstrenes. Hun følte sig derfor i sin ungdom ofte stillet i skygge av disse, hvilket hun i stillhet visst led adskillig under. Hun var en høi, statelig person, der førte sig med verdighet. Hun var vel begavet, skrev godt for sig og hadde en liten poetisk åre. Hun var meget musikalsk, spilte især meget efter gehør og forsøkte sig også litt i komposisjon. Hun var som ung lærerinne hos gårdbruker Lundebye i Solør. Lange tider var hun, som forfortalt i sin søster Lauras hus til "nytte og hygge". Senere var hun i en lang årrekke husbestyrerinne hos en formuende, tysk blikkenslager, Meyer. Han eide to villaer på Hegdehaugen, den ene med en stor prektig have, som "tante Camilla" tok seg moderlig av. Hun skapte et hyggelig hjem deroppe, og hennes slektninger tilbrakt mange både koselige og muntre timer der. Meyer holdt hest og tjenestegut, så der også vanket kjøreturer, især da Meyer hadde anskaffet en såkalt "ver-så-god-trille".

Der var i tidens løp mange både muntre og alvorlige "skjærmydsler" mellom husherren og husbestyrerinnen, og det var ikke fritt for at herren stod under tøffelen.

Tante Camilla var sterkt religiøs og meget ivrig for å få slekten til å dele hennes religiøse anskuelser. Men hun gikk litt for voldsomt tilverks, og fremkalte adskillige "religionskriger", som hennes søster Thea på sin muntre måte døpte disse stridigheter. Men hun holdt inderlig av sin slekt, ikke minst brødrene. Hun leste uhyre meget, især religiøs litteratur og skrev ofte små "opsett" i religiøse blader.-

Efter Meyers død var hun en hyppig gjest i sine søskens hjem, og Alf Bjerckes barn syntes at julaften begynte "når tante Camilla kom inn av døren". Hun var nemlig alltid hos sin bror Alf den dag. Sine siste år tilbragte hun på Lovisenberg Gamlehjem, hvor hun døde av lungebetendelse 25. januar år 1915. Hun blev begravet på Eidsvoll kirkegård.

3. Anne Mathea Erichsen, født Bjerke

(tante Thea)

født 8. februar, 1844.

Den tredje datter, Thea, var meget pen, var den eneste av barna som hadde morens hårfarge, livlige brune øine og friske ansiktsfarve. Hun hadde også en meget nett figur og nydelige små føtter. Hun var meget livlig og munter og hadde et utpreget efterlignelsestalent. Hun oppfattet øieblikkelig enhver eiendommelighet hos en person, "tok dem på kornet", og gjengav dem til fullkommenhet. To av hennes beste prestasjoner var å "snakke efter Berte Rallemik" og "danse reel efter Maren Strand". Under den siste lykkedes det henne å få frem en underlig lyd i maven, der minnet om buktale. Dette vakte stormende munterhet, især hos dem der kjente Maren Strand, for hos henne var denne lyd naturlig når hun danset.

En doktor Glatvedt som bodde hos tante Thea da hun var nygift, sa engang: "Å, fru Erichsen, det er gått et ypperlig scenisk talent tapt i Dem". Ja, hun vilde uten tvil blitt en prektig Pernille i holbergsk komedie. Hennes efterlignelsestalent gikk i arv til to av hennes sønner, Kristofer og Aage.

Hun var hjemme på Blegstad til hun blev voksen. Hun blev ganske ung forlovet med en ung mann, der senere blev sekretær i Kredittkassen. Hanså godt ut og hadde et ualmindelig vinnende vesen. Men hans indre svarte dessverre ikke til hans ydre.

Han viste seg å være lettsindig og upålitelig, og forbindelsen blev derfor hevet. Efter sin mors død styrte tante Thea huset for sin far inntil han solgte Blegstad. En tid var hun hos sin søster Laura i Oslo, men tok senere husbestyrerinnepost på et av grosserer Carl Gulbransons store bruk, Vestby i Enebak, hvor Ole Christian Erichsen dengang var bestyrer. Han var en dyktig, rettsindig og elskverdig mann. Med ham blev hun så gift 2. oktober 1878. Bryluppet feidredes i Dahlgrens hus.

Onkel Erichsen kjøpte senere den temmelig store eiendom Haslum i Bærum, som han ved opdyrking av brakkmark utvidet betydelig. Han var en initiativrik, dyktig og driftig gårdbruker, (utdannet ved Aas landbruksskole), men hadde ikke tilstrekkelig kapital til den store eiendom. Hvad han utrettet til eiendommens opdrift kom derfor dessverre andre tilgode, ikke ham selv. Tante Thea hadde på Haslum et veldig arbeide. Hun var i regelen oppe kl. 6 om morgenen og var den siste i seng om aftenen. Foruten en stor flokk arbeidsfolk som skulde bespises flere ganger om dagen, hadde hun som regel et par losjerende for å hjelpe på inntektene. Heldigvis hadde hun en god helbred og var i d.h.t. ikke av dem der "gav sig over".

Onkel og tante var begge meget gjestfrie, og i den tid de bodde på Haslum var der et stadig innrykk av gjester. Tantes søndagssteker var bestandig avuhyre dimensjoner, for det hendte at hun om sommeren kunde få op til 10 uventede gjester. Men aldri fikk man der følelsen av å komme til uleilighet, alltid følte man sig velkommen. Både hun og onkel Erichsen var mere enn almindelig velmenende og varmhjertede mennesker. Tante var

usigelig glad i sine søsken. Hun fortalte mig således en gang at hun, når hun selv måtte tidlig op de kolde vintermorgener, kunde glede sig ved tanken på at hennes brødre og søstre inne i byen endnu kunde ligge en god stund til og sove i sine varme senger (!) Sine barnebarn holdt hun også meget av. "Når det feiler Alfs barn noget, er jeg likeså bekymret som om det skulde gjelde mine egne", sa hun engang. Mot sine søsterbarn var hun enestående snild, det kan jeg fortelle av egen erfaring.

Da onkel Erichsen måtte forlate Haslum, bodde de en kort tid i Oslo, men lengtet begge tilbake til landet. Han kjøpte da først en mindre eiendom Ruud (Haga ?) i Ski, men solgte denne etter et par års forløp.

I 1914 kjøpte han den vakre villa Sandbo like ved Ski jernbanestasjon med et lite jordstykke til. Dette blev dyrket og pleiet efter alle kunstens regler, likeså haven. Han holdt ved siden av høns, var en udmerket biskjøter og avlet adskillig honning. Onkel og tante hadde nu rolige dager, men savnet meget sine barn, som nu hadde sitt arbeide i byen og derfor ikke kunde bo hjemme. De kom dog som regel hjem hver lørdag eftermiddag og blev til mandag morgen.

Tante og onkel var begge meget religiøse, og der var i deres hjem det smukkeste familieliv.

Høsten 1917 begynte tante Theas helbred å svikte. Doktoren kalte sykdommen tarmkatar, men tok visst feil av den. Det gikk jevnt nedover. Julaften kunde hun sitte ved det tendte juletre med sine kjære, men de hadde alle den triste følelse at det var siste gang hun var med. Hun forstod det også selv. Det var fra først av litt tungt for henne å tenke på å skulde forlate mann og barn. Onkel, som var blitt meget døv, trengte henne så vel. Men hun blev senere helt frigjort fra dette. Hun døde tilfreds og lykkelig i troen på frelseren i Kreshus 2. februar 1918. Hun hadde på dødsleiet vakre syner og syntes like før døden inntrådte å høre deilig musikk. Onkel Erichsen og tante Thea hadde 5 barn:

1. Olaf, født 18. desember 1879
2. Marie Magdalene, født 25. juni 1881
3. Axel Gerhard, født 26. juni 1883
4. Kristoffer Johannes, født 30. september 1885
5. Aage Halvard, født 25. september 1889.

Olaf Erichsen tok middelskoleeksamen ved Sandvikens skole, og gjennomgikk senere Den tekniske skole i Oslo, hvor han utdannet sig til ingeniør. Han var senere i nogen år ansatt ved Akers kommunene. I denne tid tok han artium, nærmest fordi en av hans venner gjorde det. De fikk begge en god eksamen. De hadde visst begge hatt det håp å komme inn på en tysk høiskole, hvor artium fordredes, men måtte oppgi det på grunn av manglende resurser.

Da det begynte å gå tilbake for hans far på Haslum, bestemte han sig til å reise til Buenos Aires for om mulig å tjene så mange penger at han kunde redde gården. Han drog avsted våren 1906, fikk ansettelse i statens tjeneste med god lønn.

Han sendte også stadig penger hjem, men oppnådde dessverre ikke hvad han hadde håpet.

Han hadde alltid interessert sig meget for jordbruk. Han overtok derfor senere bestyrelsen av en stor estanzia i Argentina, og skal efterøienvidners sigende ha utført et mere enn almindelig godt arbeide der. Han blev under sitt ophold i Buenos Aires gift med Anita Cabral, hvis far var spanier og moren englenderinne. Hun var meget flott anlagt. Opholdt sig f. eks. om vinteren gjerne i Buenos Aires, hvilket var en meget kostbar historie. Olaf hadde derfor vanskelig for å få lagt penger op. Like før den store verdenskrigs utbrud i 1914 kom de hjem til Norge i besøk. Det var med nød og neppe at de kom hjem til Argentina igjen. Måtte f. eks. ligge flere uker i London og vente på skibsleilighet.

Olaf var en ualmindelig bra og elskverdig mann, så det var trist at vi ikke fikk beholde ham i fedrelandet.

Marie Erichsen var alt fra barn av et meget virksomt vesen. Sine yngre søsken passet hun med moderlig ømhet og var der ved sin mor en udmerket hjelp. Hun var meget musikalsk og fikk god musikkundervisning først ved Musikkonservatoriet og senere av den udmerkede pianist og musikk lærer Christian Johnson. Men da det så blev bestemt at hun skulde utdanne sig til lærerinne ved folkeskolen, måtte musikken tre i bakgrunnen, hvilket var sørgelig, da hun spilte mere enn almindelig vakkert, især med hensyn til opfatning og bløtt anslag. Hun tok først artium, derpå lærerinneeksamen og blev i 1909 ansatt som lærerinne ved Oslo folkeskole.

Sin omsorg for slekt og venner beholdt hun alltid, og det var hennes største glede å kunne samle disse hos sig i sitt lille koselige hjem og hygge for dem på alle måter. Hun hadde, som familien brukte å si, alltid "mange jern i ilden" og var derfor stadig på farten. Hun var alltid uhyre hjelpsom mot alle og hadde derfor mange venner. Av ydre var hun høi og før, med svært, mørkt hår, strålende brune øine og vakre hvite tenner. Hun foretok flere utenlandsreiser. Var således 2 ganger i Argentina for å besøke sin eldste bror.

Axel Erichsen var av et nervøst temperament, uhyre samvittighetsfull, med et lunt, elskverdig vesen. Han tok juridisk embedseksamen, men hadde mindre lyst til å fortsette på den juridiske bane. Han fikk ansettelse i Den norske Kreditbank som bokholder, og endte som hovedbokholder i banken. Han var almindelig avholdt i familien, ikke minst av sine bror-barn, for hvem onkel Axel og tante Marie stod høiest næst efter far og mor.

Kristoffer Erichsen tok først artium, blev senere utdannet til jordbruker ved Aas landbruksskole. Han gikk ett år på krigsskolen og blev efter dette først løytnant, senere kaptein u.f.l. Efter endt ophold på Aas var han en tid bestyrer av gårdsbruket på Gaustad sinnsykeasyll, men tok senere post i departementet (ved provianteringsavdelingen under verdenskrigen 1916 - 18). I nogen år var han bestyrer

av den bekjente Sam Eydes store eiendommer i Sande, bodde da på den vakre Sem hovedgård, men da Eydes søn overtok bestyrelsen av brukene, fikk Kristoffer E. post som avdelingschef for avdelingen for eiendomshandeler i Bøndernes Bank.

Kristoffer E. var en livlig og munter herre. Han hadde arvet sin mors sceniske anlegg og var derfor i selskaper ofte "muntrasjonsråd", men helst mellom riktig gode venner. Han var godhjertet og elskverdig, men som chef tålte han "intet vrøvl". Han holdt glimrende disiplin over sine ofte store flokker av arbeidere. Men disse holdt allikevel av ham, for de følte at bak hans bestemthed banket et varmt hjerte.

Han var gift med Marta Foss, en datter av møbelhandler Foss i Stavanger. Hun var meget vakker.

De hadde to barn, Inger og Knut, født 11. juli, 1919 og 8. august, 1921.

Aage Erichsen tok først artium og gjennomgikk senere Den tekniske skole i Oslo, hvor han utdannedes som ingeniør. Han hadde meget gode evner. Han var først ansatt ved et par større firmaer i Oslo, men begynte i 1926 i al beskjedenhed egen forretning. Han var gift med Ragna Murstad, en datter av kjøbmand Murstad på Hamar. Hun var en meget forstandig og elskverdig dame, som var sin mann en god medhjelp. De hadde 4 barn, Anne-Marie, Elisabeth, Erik og Astri, født henholdsvis 14. august 1918, 24. februar, 1920, 23. oktober 1921 og 7. juni 1923.

4. Lars Thorstein Bjercke

(onkel Lars)

Født 3. juli 1847 på Blegstad i Eidsvoll.

Hans fødsel blev hilset med stor glede, da en sønn tidligere var død (også en Lars), og bestefar og bestemor før hadde to døtre. Som barn var han langt fra vakker, men han var ualmiddelg velskapt og hans mor undlot ikke å gjøre oppmerksom på hans vakre hodeform og "appetittelige" hvite nakke, som hun ofte kysset. Fasaden blev ikke nevnt. Han hadde som sine tre søsken Laura, Camilla og Kristoffer rødt hår, hvilket dengang ansåes som meget stygt. Lars hadde imidlertid det som var mere å sette pris på enn skjønnhet - et ualmindelig godt hode, en livlig fantasi og en smittende humor. Han var i sin barndom meget vilter og full av påfunn. Et av hans mange innfall var - å lage opper. Han hadde hørt at disse trivdes best hos skittenfeldige mennesker, som ikke ofte feiet sine gulv. Han fylte derfor en medicinflaske med "høimo", litt avfall fra feiebrettet og urin. Dette skulde stadig holdes varmt, derfor gikk han om dagen stadig med flasken i lommen og la den om natten i sin seng. Men han hadde den vane når noget sterkt optok ham, å tale om det i søvne. En natt ropte han derfor ganske høit: "Nå, går dem, nå hopper dem", og var i det hele tatt så urolig, at bestemor fattet mistanke. Hun holdt næste morgen et skarpt forhør, og saken kom for dagen. Bestemor måtte le, men hun frabad sig for fremtiden al loppefabrikasjon. Da slog han sig på kyllinger. Han hadde hørt at når et egg blev holdt jevnt varmt i 3 uker, utviklet det sig til kylling. Han anbragte derfor et egg i venstre armhulning og gikk virkelig med det i noen dage, men det gikk selvfølgelig itu.

En dag skulde han gå til sin faster på gården Bjerke for å hente bær og fikk med sig et temmelig stort blikkspann. I nærheten av Bjerke var en liten haug. Hans flere år eldre fetter, Ludvig Bjerke opdaget Lars stående på denne, voldsomt trommende på spannet. Da Ludvig listet sig ubemerket nærmere og hørte da til sin overraskelse Lars i høi og kommanderende tone rope: "Lars Christoffersen Bjerke (hans bestefar) kom frem!" Derefter uttalte han nogen anerkjennende ord om hans liv og sluttet, så vidt jeg husker med: "Gak inn til din herres glede". Så fulgte en ny trommehvirvel, og Marit Bjercke, (hans bestemor), blev kalt frem. Men "den gamle ørna" fikk hård medfart og dom. Omsider kom han frem til Bjerke. "Men hvad hadde du fore her bort på haugen, Lars?", spurte Ludvig. "Jeg holdt dommedag", var det rolige svar. - Man vil forstå at han ikke var nogen rask erendsvend.

Lars var meget musikalsk. Hans første lærerinne var frk. Muus, men han var langt fra nogen flittig elev, og det var derfor mange bataljer mellom ham og den nidkjære lærerinne. En dag var han blitt satt i "skammekrok" under det taffelformige piano. "Nå Lars, vil du nu være snild gutt, så skal du få komme hit å lese igjen sammen med dine søstre", sa frk. Muus. "Takk, jeg har det bra her jeg", svarte Lars.

Frk. Muus, som var meget humoristisk anlagt, hadde den største møie med å bevare alvorret. Med hans musikk gikk det ikke rart. Han vilde ikke øve sig, men spille efter gehør var han ivrig i. Han lærte sig eftersom årene gikk til å "traktere" alle mulige instrumenter. Især interesserte han sig for hornmusikk. Det første 17. mai-tog jeg så, gikk rundt tunet på Blegstad. Det var antagelig i 1864. (Onkel Lars hadde samlet en del unge gutter fra nabogårdene. Med et norsk flagg i spissen og Lars blåsende på horn marsjerte de rundt syngende nasjonalsanger, mens bestefar, bestemor og noen gjester satt på benkene foran husets inngangsdør og "Gledet sig med de glade"). Musikk fulgte Lars Bjercke gjennom hele livet, som vi senere skal høre.

Da han var omkring 12 år, blev han sendt til Oslo, hvor han gikk på sin svoger Dahlgrens borger- og realskole. Senere blev han overflyttet til Gjertsens latinskole. Han var hverken nogen flittig eller eksemplarisk elev, men hans lærere interesserte sig allikevel for ham på grunn av hans kvikke hode. Det var især tilfelle med skolebestyrer Gjertsen, som til tross for alle hans gale streker alltid holdt på ham (Da L.B. var kommet i gode økonomiske kår, sendte han i takknemlig erindring herom skolebestyrer Gjertsen et vakkert maleri av en av våre største kunstnere.) 18 år gammel tok han artium med karakteren haud. Han kunde selvfølgelig med letthet oppnådd bedre karakter, men han foretrakk å more sig fremfor å lese.

Han var så en tid huslærer hos sorenskriver (?) Schjeldrup og senere hos den rike landhandler Christiansen i Elverum. Her var et mathus par excellence, og her lagdes grunnen til hans senere berømte tykkelse. -

Så holdt han i en tid skole i Eidsvoll. Blandt hans elever der var foruten presten Eilert Sundts sønner, Cecilie Thoresen Krag, Norges første kvindelige student. Hun fortalte at han var en "morsom" lærer. Senere reiste han til Oslo, hvor han tok et kursus i handelskorrespondanse og bokholderi, hvori han viste mere enn almindelig dyktighet. Efter dette fikk han post hos H. P. Pettersen, som hadde en betydelig manufakturhandel i Prinsens gate, og hadde dessuten om aftenen elever i bokholderi, så hans dag var godt besatt. Allikevel fikk han tid til mange glade stunder med gode kamerater, og blandt disse var han alltid muntra-sjonsråd. Ved siden av alt dette arbeide leste han til juridisk embedseksamen, som han efter 1½ års lesning tok med karakteren haud, hvilket var meget respektabelt når man betenker under hvilke forhold han hadde arbeidet. - Da censuren var falt, traff han professor Aubert, som hadde censurert nogen av hans oppgaver. Professoren gratulerte med bestået eksamen, men tilføiet: "Jeg håper at De neste år kommer igjen og får Deres laud". "Dertil har jeg dessverre ikke råd", svarte onkel Lars. - Han kunde foreløpig ikke tenke på å etablere sig som sakfører, og fortsatte derfor ennu et par år hos Pettersen. Men så våget han spranget og begynte sin sakførerforretning, noget han ikke kom til å angre på.

Han forsøkte til en begynnelse å fortsette sitt arbeide hos

H. P. Pettersen på den måte at han fikk lov å arbeide der om eftermiddagen, men han fikk snart så meget å gjøre i sin egen forretning at han trengte både for- og eftermiddag for sig selv. -

Han bodde i den tid fremdeles hos sin svoger Dahlgren, og hver dag når han kom hjem til middag, fikk han som regel det spørsmål av sin søster Laura: "Har du fått noget nytt bo til bestyrelse idag da, Lars?" En dag lød svaret: "Ja, idag har jeg fått"e fettbu på Grønland". Her gjorde han et godt funn, nemlig sin senere meget betrodde fullmektig, Hansen. Denne var en liten tørr, gnomaktig skikkelse, dengang ganske ung, men han så nærmest ut som en olding. Men onkel Lars, som var en skarp menneskekjenner, opdaget snart hvilke udmerkede egenskaper der skjulte sig bak det uanselige ydre: Våken intelligens, raskhet i tankengang og en utrettelig arbeidsiver. Onkel ansatte ham straks på sitt kontor, hvor han forblev inntil onkel overdrog sin forretning til advokat Rømcke. Onkel fikk ham da anbragt som kasserer i den nylig oprettede Folkebank i Oslo. Hansen døde ugift som en meget velstående mann. Hans hengivenhet for onkel var rørende.

Foruten at onkel blev ansett for en meget dyktig bestyrer av konkursboer, blev han også kjent som en sakfører der var flink til"å få folk renvasket". Som eksempel herpå kan fortelles at da to slaktermadamer på basaren en dag hadde skjelt hinannen ut med både uhøviske og straffbare uttrykk, kappsprang de ned til onkels kontor for å få ham, til forsvarer. Da den sist ankomne kom inn av døren og fikk se sin motpart sitte ved onkels pult, ropte hun til onkels munterhet: "Er du kommet føre mig allikevel nå, merra!" Onkels gode humør kom ham ofte til nytte, men skaffet ham nok også noen uvenner, mest kanskje hans skarpe treffende vittigheter. Han førte engang en sak mot en jøde, kjøbmann Samson, som var konsul for Hawaii. I retten betegnet onkel denne som "hans sorte majestets herværende representant". Dette uttrykk fikk merkelig nok passere upåtalet fra rettens formann. Han moret sig formodentlig over det. -

En sak som i sin tid blev meget omtalt i Oslo vil jeg her ta med. Under et streikopløp i Oslo stod en aften en håndverker fredelig i porten til sitt lille hus ute på Grønland og tok avskjed med en venn som hadde besøkt han. Plutselig kommer daværende politifullmektig Leschley - Hansen hen til dem og sier brysk at de øieblikkelig har å forføie sig bort. "Jeg gjør da ikke noget galt", sier håndverkeren, "jeg må da ha lov til å stå i min egen port?". "Er de opsetsig mot politiet?" roper L. H. og tildeler med det samme mannen et meget kraftig slag med sin sabel (?) Denne blev, som rimelig var, meget ergelig over denne behandling og vilde ha L.H. tiltalt for legemsfornærmelse, men han fikk ingen jurist til å ta saken. De anså det alle for håpløst å føre sak mot politimannen. Håndverkeren hadde også været hos en sakfører som var en venn av onkel. "Hvorfor tok du ikke saken?" spurte onkel, "tror du ikke at mannen er i sin fulle rett?", "Jo der er han sikkert, men man kommer ingen vei mot politiet". "Send ham til meg, jeg skal føre saken", sa onkel. Resultatet blev at han tapte den ved underretten, og appellerte derfor til høiesterrett. Men nu var gode råd dyre. Onkel var ikke advokat og kunde altså ikke prosedere for høiesterrett, og ingen advokat vilde ta saken. Hvad gjør så onkel? Han

skriver innlegget og lar så håndverkeren selv lese dette i retten, og nu fikk saken et annet utfall. Etter onkels råd hadde mannen ikke gjort påstand på nogen streng straff, men kun at "rettferdigheten skulde skje fyldest". Leschley-Hansen blev dømt til en bod og til å betale sakens omkostninger. Denne sak bragte onkels navn på alles leber.

Kort efter at onkel hadde begynt sin forretning, stiftet han også eget hjem. 8. november 1878 giftet han sig med Anna Jensine Nielsen, en datter av kjøbmann Abraham Nielsen i Kristiansand. Hun var lærerinne ved folkeskolen i Oslo, og onkel var, som før fortalt, blitt kjent med henne i Dahlgrens hus. Hun var en meget livlig og munter dame. Uaktet hun ikke før var meget øvet i husvesen, blev hun, kanskje på grunn av at onkel var slik en matmons, en meget dyktig husmor, ikke minst med hensyn til matlagning. Onkels tykkelse tiltok derfor efter hans giftermål i en foruroligende grad. Hans søster Laura, som alltid hadde forsøkt å "holde litt igjen" med hans voldsomme appetitt, bad hans kone å prøve det samme, men hertil svarte hun kort og godt på sitt kristiansandsk: "Mannen må da ha mad". Onkel spøkte ofte med sin tykkelse. Han sa bl. a. at den kom av at hans mave hadde slik dårlig hukommelse. Han vakte opsikt på gaten, men hvis folks stirren blev altfor nærgående, brukte han å ta hatten av idet han sa: "Jeg takker meget for oppmerksomheten", hvilket bragte vedkommende til skyndsomt å fortrekke. -

- Hans forretning gikk i mange år udmerket, og han la sig omsider op en efter den tids syn en nokså stor formue. Han foretok flere utenlandsreiser, bygget landsted på Nesodden og førte både der og i byen et meget gjestfritt hus. Omsider solgte han sin forretning idet han fikk eget hus på landet, hvor han kunde tilbringe sine siste leveår i ro. Han bygget en koselig villa, Hudrehaugen, i Hurdalen, hvor han blev boende til sin død.

Med sin livlige ånd kunde han ikke slå sig helt til ro. Han fulgte ivrig med i alle tiders begivenheter og spørsmål, og dessuten slog han sig nu for alvor på musikken. Han fikk fatt i de mest musikalske unge gutter i bygden i alderen 12-20 år og dannet et hornmusikkorps. Han foreskrev instrumenter fra Tyskland og var nu travelt optatt med å undervise guttene, som selvfølgelig før aldri hadde lært en note. Han må ha været en ualmindelig dyktig lærer, for korpset gikk raskt fremad. Så innførte han uniformer, grå med grønn besetning, så vidt jeg husker. Disse skulde guttene betale selv, men det blev nok onkel som kom til å bære omkostningene. Men til uniform hører en viss holdning, og den manglet hans bondegutter. Han engagerte da en i bygden bosatt underoffiser til å eksersere med dem. Dette foregikk i regelen om søndags eftermiddagen på en slette like ved Hudrehaugen til stor forlystelse for Hurdalens øvrige ungdom, der "hang" på skigardene og så på. Han gikk også på turné med sitt korps, bl. a. til Eidsvoll og Hamar. Hans 12årige trommeslager var så liten at han på en slik reise blev puttet med i tante Annas fotpose. Onkel var så livende redd for at han skulle bli forkjølet. Alle var enige i at det kom nytt liv til Hurdalen med "Sakførereren", som han alltid benevntes. -

Onkel Lars og tante Anna hadde alltid været gjestfrie, og

etter at de bosatte sig på landet, satte de dobbelt pris på å få besøk, så slekten kan se med glede tilbake på mange hyggelige stunder i deres hjem. Spesielt var deres sølvbryllup en sjelden vakker fest. Onkel fikk ved den leilighet en vakker sølv blomstervase fra sitt musikkorps, der også musiserte under middagen. Det fant sted 8. november 1903.

Et års tid etter begynte onkel å skranke. Hans fordøielse begynte å bli dårlig. Han foretok dog i det lengste sine daglige spaserturer, ledsaget av sin store sorte hund Bjønn, som alltid var stormende glad når den så onkel ta hatt og stokk. Men en dag i desember måned vilde den til onkels store forundring ikke være med. Onkel lokket flere ganger på den, men Bjønn så bare på ham og gikk med hengende ører og hale inn i hallen. Det blev onkels siste spasertur. Samme uke blev han liggende syk. Bjønn kom en dag op og stod ved onkels seng. Onkel klappet den på hodet. Så gikk den langsomt ned av trappen og ut av huset og kom ikke mer tilbake. Onkel spurte etter den mange ganger.-

Da han selv merket at det led mot enden, sa han til tante Anna: "Nu må du ikke slippe nogen inn til mig mere - undtagen Bjønn, hvis han kommer". Men den kom som sagt aldri, det underlige er at ingen i bygden har sett spor av den.

Onkel Lars døde 17. desember 1904. Han blev begravet i Hurdalen under megen deltagelse fra bygdens folk.

Tanta Anna blev en tid boende på Huldrehaugen, men solgte senere eiendommen til Hurdals kommune, som vilde ha den til bolig for distrikslegen. Hun bodde senere i et meget hyggelig hus på Sand i Hurdalen.

Efterskrift.

Onkel Lars hadde mange interesser og mange ideér. Han startet f. eks. Kristiania Landmannskontor, som var en kommisjonsforretning for gårdbrukere, den første i sitt slags. Her ansatte han sin fetter Christian Bjerke som bestyrer. I Kristiania Kjøbmannsforening var han et interessert medlem.

Som flere av familien Bjercke hadde han en liten poetisk åre. Da hans bror Alf skulde ha bryllup, kom han bryllupsdagens formiddag op til sin søster Laura Dahlgren. "Du har vel skrevet en bryllupssang?" sa hun. "Nei". "Men hvor har du hatt dine tanker", ropte hun, "det er forresten ikke for sent endnu", mente hun. Onkel satt og spekulerte litt. "Vil du la mig få en ordentlig porsjon eggekake med flek så", sa han. "Ja, det kan du stole på", svarte hun leende. Og etter å ha satt denne tillivs, skrev onkel følgende:

Bryllupssang 28/6 1878 av onkel Lars.

1.

Der var en gang i fordums Tid
en Fyr som hedte Amor.
Til ham de unge satte Lid,
en Skøier er han ja, Mor!
Han er påfærde overalt
og tænder Ildebrande,
ja ham der skyldes kort fortalt,
av Taarer hele Vande.

2.

Alf Bjercke gik saa strunk en Dag
og prøvet Svovelsyre.
Han tjente Nicolaysens Sag
og strævet som en Myre.
Han tænkte: Stor er Hesselberg.
i slige Grossartikler,
og Kildals Olje? jo den er
nok fri for Fuskpartikler.

3.

I Baden kom en Kunde ind,
saa ung og blyg og vakker.
Hr. Alf fikk Farve paa sit Kind
og væk var han som Prakker.
Han stammet nogle enkle Ord
om Kvalitet og Priser,
at Amors Argelist er stor,
nu Resultatet viser.

4.

Derefter blev det ham så kjært
at vanke paa Grundingen.
Der har han vistnok ogsaa lært
just det, som jo var Tingen:
At Molly ogsaa villig var
til Handel straks at slutte,
og han var ei en saadan Nar
i mindste Mon at prutte.

5.

Et Ægtepar nu blevet er
av disse Kontrahenter.
Saa vil vi ønske hver især
at alt som dem nu venter
paa Livets tornefulde Sti
maa vorde dem til Baade
at Livets Herre staar dem 'bi
og viser dem sin Naade.

Han har ved flere anledninger skrevet sanger, baade av
muntert og alvorlig innhold, men disse er dessverre tapt.

Lars og Anna Bjercke hadde ingen barn, men adopterte en gutt

som fikk navnet Lars Thorstein Bjercke, født 1884. Han blev utdannet til landmann. Han blev gift med Sigrid Frølich. De fikk ingen barn, men adopterte en pike, Erna.

A L F B J E R C K E .

Alf Bjercke fødtes på Blegstad i Eidsvoll 2. januar 1851.

Min mor og hennes søstre har fortalt at han som barn var en riktig "lysalf" med næsten hvitt hår, for så vidt et unikum i søskenflokken. Han var som regel stille og alvorlig, men derimellem strålende munter. Han var ualmindelig snild, men kunde av og til få anfall av stridighet. Han var for liten til å nyte godt av frk. Muus's undervisning. Hun hadde forlatt Eidsvoll da han begynte sin skolegang. Han blev sammen med sin yngre bror og noen gutter fra nabogårdene undervist av en meget tiltalende lærer, Ole Grøndahl, som i noen år bodde på Blegstad.

Da han blev eldre, måtte han meget ofte gå til Eidsvollbakken, hvor hans onkel, Christian Larsen, hadde sitt store landhandleri, for å gjøre innkjøp av forskjellig til huset. Disse lange turene likte han ikke. Yderst motstrebende begav han sig på veg. Han brukte da for å ergre sin mor - som hadde sendt han avsted "å stanse på en haug, som hun kunde se fra dagligstuevinduet, og der kunde han bli stående en lang stund og late som han ikke vilde gå videre. Det var så langt fra huset at hans mor ikke vilde gå efter ham, men hun lovet at hun vilde "holde oppgjør" med ham når han kom hjem. Omsider begav han sig da avsted, men når han kom tilbake, blev i regelen alt glemt. Han brukte alltid i onkelens forretning å få noget "atpå", kaker, kandi-sukker, lakris osv. Dette rørte han aldri før han kom hjem, men da blev det delt i så vidt mulig like stykker. Foreldre og søsken skulde ha et hver. Men var et stykke litt større enn de andre, blev det alltid lagt hen til mor, og var et mindre tok han det selv. Man vil forstå at hans mor ved å se denne deling glemt det påtenkte oppgjør".

- Han var meget glad i dyr, og spesielt hans duer blev passet med meget omhu.

Inntil sitt 12te år hadde han visst en lykkelig barndom, men senere brøt ulykken inn i hans hjem.

Her begynner onkel Alfs egen beretning om sitt senere liv:

"I 1865 blev vårt kjære Blegstad solgt til konsul Peterson på Moss. Ved de forhold som Larsens konkurs medførte, blev det umulig å beholde eiendommen lenger. Jeg oppnådde å bli konfirmert (14½ år gammel) fra mitt kjære fødested. Men jeg glemmer aldri min edle, kjære mors anstrengelser for å skaffe mig en nogenlunde anstendig drakt til denne dag.

Våren 1866 flyttet vi fra Blegstad og leide et par værelser på Nedre Dønnum, en gård i nabolaget. Min svoger, Dahlgren, hadde skaffet mig plass i butikken hos sin venn kjøbmann

Fredrik Lønseth, Lille Grensegt. nr. 1.

Jeg reiste hjemmefra i juli. Min far fulgte mig til jernbanestasjonen, men min mor tok en rørende avskjed med mig "ved grinden". Så gikk hun ned på "haugen" ved Andelven, hvor der stod en benk, hvorfra hun tilviftet mig sin moderlige avskjedshilsen fra hjemmet, idet toget for forbi. Når jeg senere har reist forbi dette sted, står min elskede mor som dengang sittende på benken, alltid levende i min erindring.

10. juli 1866 fulgte min svoger mig til Lønseth, hvor jeg nu skulde anbringes som lærling i butikken. Lønseth var en pen mann med høi panne, velformet lett krummet nese, blå øine, mørkblondt hår og kindbarter. Han var propertkledd, og hadde en lang guldurkjede om halsen. Hans ansikt gav et litt grettent inntrykk, og hans personlighet minnet om en datidens sorenskriver. "Ja, her bringer jeg dig altså din nye medhjelper", sa min svoger. Lønseth rakte mig hånden og gjorde tegn til at jeg skulde sette mig på nærmeste stol, stirret på mig og sa omsider: "Han er ikke stor karen. Hvor gammel er du?" "15½ år". "Hm, du er liten og sped, men du er vel frisk?" "Ja, det er jeg". - "Nå, så går det nok", men med et smil henvendt til min svoger - "jeg skal si dig, det er nokså anstrengende å stå bak en disk før man blir vant til det". "Men", - henvendt til mig - "når du blir trett, får du sette dig på en skuff og spise rosiner". "Hvilken herlig mann!", tenkte jeg. Så reiste min svoger sig, ønsket oss begge til lykke og gikk.

Tonen blev fra samme stund forandret. "Har du penger hos dig?" "Nei, slett ingen". "Det er bra, ti du skal få alt hvad du behøver hos mig, du skal bli behandlet som sønn i huset, men ser jeg du har penger, så tror jeg du har tatt dem fra mig. Nu vet du beskjed. Når du vil gå ut om søndagene, må du be om lov, men du må alltid være tilbake til spisetid". Så ropte han på sin førstemann, til hvem jeg blev overlevert for å settes i virksomhet. Min første beskjeftigelse var å klistre papirposer. Dette var et av yngstemanns vesentligste prærøgativer, og jeg kan med stolthet si at jeg i kort tid utviklet mig til en dyktig liten posefabrikant, som i almindelighet laget alle de poser som 4 betjenter brukte under ekspedisjonen. Kun til jul og påske, da trafikken var større enn almindelig, blev det bestilt ekstra hos vaktmesteren på sykehuset, som var "innrettet" for sådan ekstrasfortjeneste. Men dette måtte chefen ikke vite, ti han vilde forlangt "det umulige", og det måtte forretningen ikke lide for. Således var det i alle forretninger indtil papirindustrien optok posefabrikasjonen, som nu er en så betydelig industrigren.

Min tiltredelse hadde forfremmelse av min forgjengers stilling til følge. Han fikk da nemlig fast lønn, 20 spesiedaler om året! Han var en vakker gutt, av en bekjent kjøbmannsslekt fra Romsdalen, og han var i særdeleshet vel anskreven hos "madammen" og de to "småpiker", der var omtrent av samme alder. - Forundringen blev derfor stor da man kort efter fikk høre at han skulde reise. Grunnen var den at han hadde handlet uforsiktig i forholdet til sin nye gasje. Han hadde nemlig straks hevet 5 spd. forskudd. For

en del av disse pengene hadde han kjøpt sig et par flotte støvler, og det var jo i sin orden. Men han hadde også en søndag aften kort efter holdt selskap for en del venner i "Sompá" (Gamle Logens restaurant). Dette var blitt meldt til chefen av en av hans venner, hvilket var nok til å beta ham den for stillingen nødvendige tillit. Dyktige detektiver de gamle kjøbmenn! Men så eksisterte der dengang heller ikke butikkaserere.

Lønseths familie bodde om sommeren på landet. Men det blev holdt full husholdning i byen for handelsbetjentene og tjenerskapet. Chefen selv reiste regelmessig ut på "Løkken" (beliggende ved Vækerø) hver lørdag og undertiden også andre dager.

Lørdagene især var hårde og anstrengende. Fra morgen til aften var boden praktisk talt helt full av kunder, overveiende fra Asker og Bærum foruten fra forstedene. Det var melkepiker og koner som hadde kjørt melk rundt i byen, og bønder som hadde kjørt varer til torvs og derefter gjorde sine innkjøp.

De første lørdagene efter min tiltredelse fikk jeg ikke delta i ekspedisjonen ved disken, og under min observasjon av trafikken fyltes jeg med engstelse for hvordan jeg skulde klare mig når min tid kom. -

I en krok bak disken, like ved vinduet ut til gården, holdt jeg "papirfabrikken" i livlig virksomhet under stadig besvarelse av allehånde nysgjerrige spørsmål især fra den kvindelige del av kundekretsen. Enkelte av mennene trodde mig allerede bemyndiget til å skjenke en dram av "ankeret" i hyllen like bak min plass. -

Lørdag eftermiddag kl. 6, da trafikken var stilnet av, chefen ut på Løkken Vennersborg ved Vækerø, (senere kull- og vedbolag). Når butikken var lukket, mellem kl. 9 og 10 om aftenen, kjørte førstemannen og jeg ut med søndagssteken, som var stekt i byen. De andre betjenter innfant sig så til middag på "Løkken" søndag. Fra denne måtte ingen utebli uten tillatelse. -

Løkken var et hyggelig sted med smukk utsikt over fjorden og øene, med en koselig have med en idyllisk dam, oppdemmet av en rindende bekk som løp gjennom eiendommen. Over denne var flere buede hvite små broer. En gene var det at huset lå like ved den støvete landevei.

Men nu er den smukke have oppfylt av vedstabler, og utsikten mot fjorden barikadert med et kullager. Det var ikke den utvikling Lønseth drømte om for sitt kjære Vennersborg.

Mitt første erend om morgenen var å gå til Lønseths venn og storkonkurrent, Hoxmark, tvers over gaten, for å hente "Intelligensen", som de abonnerte på "i fellesskap". Lønseth og Hoxmark hadde samtidig været betjenter hos Chr. Benneche i Grensen. Denne gamle mann var noget av en original. Han stod ved sin pult med en gammel flosshatt på hodet og alltid tyggende på noget. Når jeg hadde utrettet et erende hos ham og skulde gå, sa han alltid: "Hils Lønseth", og når jeg hadde fremført hans hilsen, spurte L. likeså sikkert: "Bad han dig hilse?".

Så kom den lørdag da jeg første gang skulle ekspedere ved disken. Chefen hadde spesiell opsikt med mig. Han fulgte mig skritt for skritt ved alt hvad jeg foretok mig, og jeg gjorde visst næsten allting galt. Jeg følte hans øine gjennembore mig, så jeg blev rent forfjamset, følte mig ulykkelig og aldeles udugelig. Men dette var første gang jeg var i ilden, og så rent galt som jeg trodde, har det vel ikke været allikevel, ti jeg fikk lov å ekspedere mere ved disken fra den dag.

Næste lørdag sa førstemannen: "Idag får du holde dig tapper. Forsøk ikke å tenke på at chefen er efter dig. Tenk bare på det du skal gjøre og ikke på ham. Dette råd prøvet jeg å følge, og det lykkedes visst ganske godt, for utover dagen ophørte "vaktholdet."

Da trafikken utpå eftermiddagen stilnet av, følte jeg mig nokså trett, men samtidig vel til mote over i alle fall nogenlunde å ha gjort fyldest for mig. Så kom jeg plutselig til å huske på "rosinene". Jeg innrettet mig efter chefens anvisning, trakk skuffen ut og satte mig til å nyde dens innhold. Men hvor lenge var Adam i paradiset? Chefen viste sig i kontordøren, men stanset på terskelen så han fikk øie på mig. Jeg tyggede rosiner og møtte hans stirrende blick med et venlig takknemlig smil. Han tråtte nærmere til disken, hvor jeg intet ondt anende satt på den søte skuff, og fikserte mig ennu skarpere. Da hørte jeg bak mig en undertrykt fnisen fra mine kolleger. Jeg forstod nu situasjonen, skjøv skuffen igjen og trakk mig inderlig krenket tilbake til min posefabrikk, mens chefen uten å si et ord gikk inn på kontoret igjen. Men det inntrykk dette gjorde på mitt endnu barnlige sind, behøver jeg ikke å beskrive. -

Min eldste bror, som nylig var blitt student og hadde fått plass som huslærer hos kaptein Schelderup i Løiten, var kommet til byen i ferien. Han kom da innom butikken for å hilse på mig i min nye stilling. Idet han gikk, stakk han til mig 1 mark (80 øre), som han sa jeg skulde kjøpe kaker for. Førrenn jeg kom til å huske på pengeforbudet var han alt langt nede i gater, og jeg stakk da pengestykket i lommen. Straks efter blev jeg kalt inn til chefen for å gå på posthuset med bankobrevene. Jeg fikk en daler (4 kr.) med til portoen. De penger jeg fikk tilovers, la jeg i lommen uten å tenke på "marken" som lå der før. Da jeg kom hjem og leverte tilbake de tiloversblevne penger, blev jeg opmerksom på marken, som jeg så stakk ned i lommen igjen. Jeg syntes å se et glimt i chefens øine, men han sa intet. Om aftenen kom han ut i butikken og bad mig følge med op for å spise. Familien bodde på landet, og vi var alene ved bordet. Vi var kommet et godt stykke inn i måltidet før han brøt tausheten med følgende ord: "Hvorledes er det, har du penger på dig?". Jeg forklarte da hvorledes jeg var kommet i besiddelse av marken, hvortil han svarte: "Men husket du ikke at jeg har forbudt dig å ha penger?" "Jo", svarte jeg, men jeg fikk ikke sagt ham det førrenn han gikk ", osv. "Så, du husket det altså bakefter?" "Ja". "Så kan du hilse din bror fra mig og si at hvis han har flere penger enn han har bruk for, er det overflødig å spendere dem på dig, for du skal få alt hvad du trenger hos mig". Marken brændte efter dette i min lomme, og jeg

tror det endte med at jeg kastet den i pengeskuffen. -

En vårdag i sneløsningen hadde jeg vært på pakkhuset i Prestegaten (der hvor nu Elektrisitetsverket er). Da jeg gikk tilbake over Løvebakken foran Stortingsbygningen fant jeg en dansk riksdaler som blinket til mig fra den våte sne. Jeg husket nok "forbudet", men jeg syntes allikevel det var dumt å la pengene ligge der og tok den derfor op, men leverte den til førstemann i butikken. "Ja", sa han med et smil, "jeg skal opbevare den, så kan vi drikke den op i brus en søndag når vi reiser tilbake fra "Løkken" over Ladegårdsøen (Bygdø). Men han kom dessverre til å slutte i forretningen før det blev anledning til denne nydelse. Han drakk nemlig også annet enn brus!

En søndageftermiddag hadde jeg fått lov til å gå på skøitebanen, som da holdtes på Bjørviken like nedenfor festningen. På hjemveien gikk jeg innom min svoger, som bodde i Rosenkrantzgate. Min søster bad mig bli og spise til aftens. "Nei takk", sa jeg, "det kan jeg ikke, for jeg har ikke lov til å være lenger borte enn til spisetid, og det er ikke tid til å løpe hjem og spørre om lov". Da kom Lønseths svigerinne, som var der, og forsikret mig at jeg rolig kunde bli, "for når Lønseth får vite hvor du har vært, kan du skjønne han ikke sier noget om det". Heri var min søster også enig, og så blev jeg. Da jeg kom hjem om aftenen kl. 10, lukket gårdsgutten op porten for mig med følgende hilsen: "Nå er du "påsåla" du au!"

Mandag morgen var jeg som sedvanlig på pakkloftet for å hente varer til fylling av skuffene. Da kom chefen op til mig og sa: "Nå, så du kommer igjen? Jeg trodde sandelig du var rømt! Hvor var du i går aftes?" Jeg gjorde rede herfor og skjøt mig inn under hans svigerinnes forsikringer, hvorefter han på stedet avsa følgende dom: "Til straff for din utebliven uten tillatelse skal du nu ha 3 søndages arrest". Jeg blev lettet da jeg hørte at dommen ikke lød på avskjed, for præmissene, som jeg ikke vil gjengi detaljert, var nokså foruroligere.

Den første søndag forløp efter kjendelsen. Til den annen søndag hadde chefen og handelsbetjentene fått innbydelse til middag hos en kunde, landhandler Hans Asker i Asker. Det var klingende sledeføre, og alle gledet sig til turen. Men mon jeg fikk lov å være med? Mine kolleger mente nok at jeg vilde få nedsettelse med avsoningen, og jeg ventet spent, men hørte intet før dagen kom. Hestene stod forspent nede i gården, og mine kolleger begynte i taushet å kle på sig, mens jeg blev sittende i vinduet like overfor trappen hvor chefen skulde komme ned. Alle som skulde være med, stod nu ved sledene. Så kom han selv ned av trappen i pels og med rykende cigar i munnen. Jeg bukket til ham fra mitt vindu, og plutselig forandret han kurs og gikk rundt gangen henimot vårt værelse. "Det er ennu håp", tenkte jeg, da han åpnet døren, men han sa: "Dersom du har lyst til å gå ut idag, kan du be "madamen" om lov". Så satt jeg der alene i mitt fengsel og så dem ved avsted. Såre strenger berørtes i mitt indre. Det stod hårdt å holde tårene tilbake. Jeg fikk fatt i en bok og fordrev tiden med lesning inntil piken åpnet døren med: "Versågod - spise". Jeg gikk op og satte mig ved middagsbordet. "Madamen" var meget omsorgsfull med

min forsyning, og jeg hadde et sterkt inntrykk av at både hun og "småpikene" ventet at jeg skulde be om lov til å gå ut om eftermiddagen, men jeg bare takket for maten og gikk tilbake til mitt værelse.- Neste morgen blev jeg kalt op til chefen, som begynte sin tiltale slik: "Du er en kry kar!" "Jeg, her Lønseth?" "Ja, du er en kry kar, sier jeg. - Hvorfor bad du ikke madamen om lov til å gå ut igår?" "Fordi De hadde sagt at jeg skulde sitte inne 3 søndager, og dette var den 2den." "Hm, - nå kan du gå ut igjen". Jeg bukket og gikk, men en stund efter blev jeg igjen kalt inn til ham. Han satt og skrev, og uten å se opp sa han ganske rolig: "Herefter behøver du ikke be om lov til å gå ut om søndagene". "Takk", sa jeg og gikk ut med en følelse av å ha vunnet en seier.

Nabo Hoxmark og vi lånte gjensidig varer av hinannen når det hendte at man var blitt lens før de bestilte varer ankom. Lånene blev innført i "lånebok" hvori differensen blev opgjort når de lånte varer blev levert tilbake. L. hadde engang lånt H. et parti svensk jern, men forinnen vi fikk det bortlånte parti tilbake, blev vi selv forlegne for varen, og jeg blev gjentagne ganger sendt over gaten med strengere og strengere beskjed om å få jernet tilbake. H. beklaget situasjonen, men hvad skulde han gjøre når han selv ingen varer fikk? Den siste gang jeg var hos ham sa han: "Ja, jeg er riktig kjed over dette, gutten min, jamen er jeg det. Men jeg vet ikke bedre råd enn at du får spørre L. om han vil at jeg skal gjøre op for partiet efter dagens pris, så får jeg finne mig i det". Tilbudet blev mottatt. Jeg forstod at prisen var bra, og jeg blev straks efter sendt over med regning på beløpet. Dette var en lørdag, men mandag kom det brev fra det svenske jernverk om at prisen var pålagt ganske betydelig, hvilket influerte sterkt på L.'s humør de påfølgende dager.

En dag skulde jeg gå i Chr. Sparebank og sette inn penger. Jeg fikk beskjed om hvor banken lå, men da jeg kom ned i Slottsgaten og ikke fant den på det sted jeg hadde forestillet mig, spurte jeg en velnært mann i lang mørkeblå frakk med blanke knapper og besnoret skyggelue. Han mønstret mig med overlegen mine og spurte: "Går du med regninger og vet ikke hvor Chr. Sparebank er?" Så pekte han skrå over gaten og sa barskt: "Se der!". Således fant jeg for første gang frem til den ærverdige institusjon hvori skjebnen senere gjorde mig til formann i direksjonen.

Kredittkassen var Lønseths faste forbindelse, og der hadde jeg næsten daglig noget å utrette. L. hadde den skikk at når han skulde ta penger ut, eller jeg skulde innkassere på anvisning for andre, så utstedde han papirene til min ordre og lot mig kvittere til banken. Han skrev da alltid mitt navn med "ck". Jeg dristet mig engang til å gjøre ham oppmerksom på dette, hvortil han svarte: "Jeg skriver som jeg vil, jeg du!" Dette gav støtet til at jeg og mine søsken senere, da vi ikke hadde andre slektninger her i byen, men hyppig blev forvekslet med andre av samme navn, blev enige om å følge Lønseths eksempel. Men da det på navnesenets område omtrent hersker anarki, varte det ikke lenge før det fremstod efterlignere, så hensikten for så vidt forfeiledes. -

L. led av den eiendommelighet at han ikke tålte regningsbud. Det var kanskje nervøs sykkelighet. Når et regningsbud på den mest høflige og hensynsfulle måte innfant sig, blev L. rent olm og behandlet dem ofte brutalt. Det var derfor en ren lidelse for mig når den gamle pedell Stenersen fra Borgerskolen hver måned kom med regning på 6 mark som L. betalte for mig på handelsinstituttets kursur der. Engang kastet han pengene utovergulvet, men Stenersen blev stående ganske ubevegelig inntil L. spurte: "Hvorfor går De ikke?" "Fordi jeg ingen penger har fått", svarte S. "De ligger jo der", ropte L. "Hvis de penger er til mig, har De yngre og mykere rygg til å plukke dem op med enn jeg", sa S. L. betalte ham nu beløpet uten anmerkning, og efter den dag fikk Stenersen sine penger uten knurr. Det hendte at når L. i hissighet hadde avvist et regningsbud, sendte han mig i all hast til vedkommende firma for å betale regningen før budet kom tilbake.

En lørdag blev jeg sendt til et firma, Jørgensen & Larsen i Brogaten, med regning. Butikken var full av kunder, så det varte en stund før jeg fikk fatt på en av cheferne (Jørgensen), en liten tykksakk, med et barskt ansikt. Han behandlet mig på samme måte som min chef andres regningsbud. Dette gjorde mig trossig, og istedenfor å gå blev jeg stående ved disken til fortrenghet for kundene. Hver gang den vrede mann bad mig å flytte mig, svarte jeg: "Ja, når jeg har fått mine penger". Til slutt kom han med hele summen på 100 sp. daler i småmynt, kobber og sølv. Jeg gav mig rolig til å telle hver eneste skilling under stadige vredesutbrudd fra Jørgensen. Alle disse penger fikk jeg ikke plass til i min veske, men måtte ta alle mine lommer til hjelp. Da jeg slik belesset omsider kom hjem, spurte L. hvorfor jeg hadde været så lenge borte. Men da jeg stilltiende plaserte vesken på hans pult, frafalt han fordring på svar. "Har du tallet dem?" "Ja, hver skilling", svarte jeg. "Nå!", sa han med et smil. "Ja, men undskyld, jeg vil nødvendig gå med regning til det firma oftere", sa jeg. "Hvorfor det"? Så fortalte jeg hvorledes jeg var blitt behandlet. "Hm, - det er ikke verd å bry dig om slike folk om det hender dig igjen ", sa han. -

Foruten i bygdene omkring Kristiania hadde L. en stor kundekrets av bønder og landhandlere fra Odalen, Ringerike, Hadeland, Valdres og Hallingdal. Når disse kom til byen, hadde de losji i gården. De fornemste var odølingene. De var pene, velopdragene, ja rent ut statelig folk. De bebodde de såkalte "gjesteværelser" hvor stellet stod i forhold til gjestene. De blev også budne til middag i familien med hustruer og døtre i markedstiden. Næste "kvalitet" var hadelendingene, som ikke var gjenstand for så megen oppmerksomhet. Derefter kom valdreser og hallingdøler, som var stuert sammen i mørke høist tarvelige "bondestuer", med brede senger rundt veggene i 2 og 3 etasjer. Midt under taket hang en stor lykt med talglys i. Lyset, stellet og luften var i forhold til hinannen i disse stuer, og hvis det ennå er noget igjen av dem, er jeg overbevist om at den eiendommelige "odør" i efter disse kunder fremdeles minner om dem. -

I markedstiden når hallingjentene, der tjente som budeier

på gårdene omkring byen, kom på besøk til sine slektninger og bekjente, var der ofte muntert på hallingstuene. Der blev danset halling og springdans med kast og spenn, så huset ristet, og lykten slang under taket. Sådant foregikk ikke på valdresstuene, men valdresene var gjerne tilskuer ved hallingdølenes lystighet. Både hallingene og valdresene vilde gjerne være med "å se på" når deres brennevinsdunker blev fylt, vist ikke så meget for å kontrollere målets riktighet som for den anledning det gav til å få en dram ekstra. Jeg skulde således engang fylle dunkene til en pen og kjekk halling som hette Ola. Han hadde et stort arr efter et knivrisp fra munnviken i halvmåne op mot øret. Dette hadde han pådradd seg ved slagsmål i et gjestebud. Men merkelig nok bidrog arret ikke så meget til å skjemme hans utseende som det gjorde hans ansikt interessant. Da vi kom ned i kjelleren, vilde Ola avslutt ha en dram ren sprit. Jeg undslog mig med at jeg ikke hadde noget glass. Ola lette rundt i alle hyller efter et slags drikkekar, men forgjeves. Da fikk jeg en gutteaktig idé. "Legg dig på ryggen da og gap om kranen, så skal jeg skjenke dig litt". Ola fluksens så gjorde. Nu var imidlertid kranen så trang at jeg måtte bruke kraft for å få den åpnet, hvilket hadde til følge at tilførselen blev så stor at spriten fosset ut av Oles nese og munn. Jeg blev forfærdet over følgen av min guttetrekk.

Hvorledes Ola kom sig op av gulvet husker jeg ikke, men det må ha gått i en fart. Han danset rent halling mellem vinhyllene, hoppet, sparket og fektet med armene, fræste, hikket og snappet efter luft. Endelig stanset han idet han gav fra dig et kraftig stønn og ropte: "De' var ster't de', gût!"

En av de travle dager før jul da butikken var full av kunder, kom jeg fra pakkboden med en sukkertopp under hver arm. For å komme innenfor disken, løftet jeg lemmen op med min skulder. Lemmen falt tungt ned og rammet en stor brennevinskrukke, som gikk itu, så innholdet fløt ut over gulvet. Den tilhørte en bekjent askerbonde, som forresten var ekspedert for lenge siden, men til tross for flere anmodninger om å fjerne sig blev hengende over disken til gène for ekspedisjonen. Jeg undgikk en overhaling av chefen derved at førstemannen ropte til bonden: "Nei, var du ikke istand til å få slått ned brennevinet ditt også da!" Og bonden kjøpte ny forsyning. Men jeg var ennå ikke ferdig med min søte byrde. Innenfor disken stod "madamen". Hun hadde ved forretningens begynnelse ekspedert ved siden av sin mann og trodde sig vistnok ennu habil dertil.

Gulvet var glatt, og kommet innenfor disken gled jeg, og sukkertoppen deiset i gulvet. Da jeg i en fart kom på benene igjen, var jeg så uheldig å skumpe til madamen og tre hennes grønnrutede silkeskjørt istykker. Atter ventet jeg mig en overhaling. Men chefen vendte sig i stedet til madamen. Idet han løftet op lemmen i disken sa han: "Nu tror jeg det er best du fjerner dig". Dette var ved 5tiden om eftermiddagen, og middagen hadde ventet fra kl. 2, uten at nogen hadde fått tid til å spise. Hun hadde trodd å skulde påskynde spisingen ved å hjelpe til ved disken. Jeg var den første som blev sendt op for å spise, og fruén satt da ved bordet og gråt. Dette gjorde mig ondt, da jeg jo hadde været

den ufrivillige årsak dertil. -

En annen oplevelse under juletrafikken står også levende for min erindring. En bonde fra Krødsherred, iført grå snippkjole med blanke tinnknapper og rød topplue, skulde hente varer for en landhandler i bygden, deriblandt 6 sekker mel, som var lagret på loftet over underkjørselen til bakgården. Jeg og en gårdsgutt var på loftet for å fire melsekkene ned på bondens slede, og det skulde som sedvanlig gå i en fart. Men da den siste sekk blev lagt i stroppen, brast sekkebåndet, og en stor del av melet falt ned i gården. Bonden som stod på sleden og gapte oppover for å ta imot sekken, fikk bokstavelig talt for meget "mel i munnen", ja i øinene, toppluen m.v. Han tumlet harkende omkring og gned sig i øinene, mens melet drysset av ham. Chefen, som i det samme kom ut, fikk også en porsjon over hatt og klær. Jeg hørte hans rasende utrop: "Hvad er det for nogen svin deroppe?!" Og så vidt jeg husker, svarte jeg: "Det er mig". Så dro han som en komplett møller inn i butikken og ropte: "Se bare hvordan de stiller med mig derute", til almindelig forlystelse for kundene og de andre betjenter. I stor vånne kom jeg da ned i gården og fikk feiet så meget mel som mulig op i sekken igjen og satte den på vekten. Da kom chefen i uforandret antrekk ut i gården igjen og spurte: "Hvad er det du foretar dig nu?" "Jeg veier sekken for å se hvor meget den har minket". "Nå, så du har så meget vett igjen enda!" Dermed gikk han, og jeg hørte ikke mer om den sak. Heller ikke fikk vi nogen klage fra landhandleren over innholdet av avgjeldende sekk, hvilket var å befrykte, for det var ikke bare "rent mel" i den pose.-

I byens banker hadde jeg regelmessig min gang. Det var som sagt Kredittkassen som var vår hovedforbindelse.

En dag hadde jeg flere ting og ordne, og glemte derved å få innskuddsboken tilbake. Denne passerte nemlig fra kassereren til bokholderen, nems jeg ordnet med et par andre ting, og dette gjorde alltid "virvar". Da jeg kom hjem, manglet boken, og jeg fikk strengt pålegg om straks å skaffe den tilbake. Så løp jeg da til banken igjen og spurte etter boken. Men kassereren hadde naturligvis sendt den til bokholderen. Han hadde den heller ikke og kunde ikke gi nogen beskjed om hvor den var havnet. Jeg gikk da meget nedslått utgangsdøren, som jeg allerede hadde åpnet, da banksjef Frølich ropte: "Kom hit, unge mann! Jeg har din bok, men før du får den igjen, finner jeg at det er min plikt å formane dig til ikke å venne dig til glemsomhet. Du skal derimot beflitte dig på å skjerpe din hukommelse så lenge du er ung, ti det vil komme dig til gode i fremtiden. Du må gjerne fortelle din principal hvad jeg har sagt dig". Så rakte han mig boken, og jeg takket med et bukk. Da jeg kom hjem, spurte chefen om av hvem jeg hadde fått boken, og da han hørte at det var av bankchefen, spurte han videre: "Sa han noget til dig?" "Ja". "Så glemmer du den vel ikke en annengang da!" Og det har jeg sandelig ikke gjort. En sådan formaning i påhør av bankens personale og en flokk kunder fester sig for alltid.

En gang skulle jeg i samme bank sette inn 600 sp. daler.

Kassereren, som var en eldre, meget distré mann, tok imot boken, og mens han noterte beløpet i sin kasse, tellet jeg op beløpet og holdt det ferdig på skranken. Men kassereren kom tilbake med 600 dalersedler, som han efter sedvane siktet omhyggelig mot lyset for å forvise sig om ektheten, hvorefter han leverte den til mig med et vanemessig "Vørsåartig". Jeg blev ganske paff og gjorde ham opmerksom på feilen. Da blev han brennende sint, kom tilbake til skranken igjen, bad mig ta mine penger og forsvinne og ikke stå i veien for andre. Jeg blev ganske rolig stående å se på ham. Da begynte han å holde sig for pannen og gikk bort til vinduet, men så vendte han sig sakte om, tok pengene og sa med lav stemme: "Mange takk, min unge venn!".

I Norges Bank var det ikke tale om å skynde sig. Der var å vente inntil de ærverdige herrer som var plasert ved de mange pulter efter hverandre gjennom den lange sal behaget å ekspedere hvad de skulde. "Morgenbladet" passerte fra pult til pult og havnet omsider hos kassereren, Riis, (kalt "bankens ris") nederst i salen. De ventende satt tålmodig på de lange benker på begge sider av det ærverdige slagur, som hadde tillatelse til å slå uten å bli hysset på av "Bankens Riis". Almindelig samtale tåltes ikke, selv sterkhvisken var nok til å bli kalt til orden. Han var en pen gammel mann med en kraftig krans av grått hår om den skallede isse og grått kindskjegg der gikk sammen under haken. Han brukte alltid langskjøttet frakk og beveget sig med en egen trippende gang mellem sin kasse og skranken. I motsetning til hvad der bruktes i de private banker, forlangte kassereren i N.B. at den til hvem han utbetalte pengene ved skranken på nytt skulde gjenta det ønskede beløp, hvilket gav anledning til mange scener ved skranken, og var selvfølgelig meget ubehagelig, især for dem som ikke var forberedt på denne eksaminasjon. En gang stod jeg ved siden av to bønder og ventet på min tur. De blev et par ganger irettesatt for å "hviske" for høit, og endelig kom da deres tur til avløsning. Kassereren ropte den enes navn, men begge gikk hen til skranken. Kassereren kom trippende med pengene i den ene hånden og bankboken i den annen og mumlet: "Hvor mange penger skal De ha?" "Bonden satte hånden bak øret og spurte: "Å var'n sa?" Kassereren brølte gjentagelsen av spørsmålet, hvortil bonden forvirret svarte: "Ja - e-". Kassereren brummet, la pengene tilbake i kassen og bøndene blev rådville stående og stirre på hinannen. Da hørtes et kremt fra en imponerende mann ved en av pultene. Han sted ned fra sin kontorstol, gikk utenfor skranken hen til bøndene, stillet sig mellem dem, la hendene på deres skuldrer, så dem vekselvis inn i øinene med et henrivende blick, kalte dem sine venner og spurte dem ut om dere erend. Derefter henvendte han sig til kassereren: "Riis! La disse snilde enfoldig folk få sine penger!" Så gikk han tilbake til sin plass, mens kassereren med vrede miner kastet bankboken og pengene hen til bøndene, som fulle av forundring vendte sig og stirret på sin velgjører idet de gikk mot utgangsdøren.

Kort efter fortalte jeg dette til min svoger, da jeg følte trang til å få vite denne tiltalende persons navn. "Det kan ikke ha været nogen annen enn professor Schweigaard, det", svarte han. Og så ofte som jeg senere så denne noble skikkelse, stod denne opplevelse i banken for mig.

I Sparebanken gikk det i samme tempo, men der var det en gjennom elskverdig gammel kasserer ved navn Holm. Han kalte mig alltid "min sønn". Han hadde en næsten føtsid blå frakk og i baklommen et rødt silketørklæ, hvormed han med en brakende lyd ofte pusset sin nese og tørret sin blanke isse. Like overfor ham stod bokholderen, Hansen, også en velvillig mann, som alltid småtygget. Han skulde næsten tro at den gamle kasserer kunde alle forekommende regnestykker utenat. Han regnet høit på følgende måte: "Fire hundre og tyve speciedaler, 3 ort og 8 skilling 5% i 140 dager", skriver--- og så nevnte han facit og spurte. "Har De det, Hansen?". Men mens han ventet på Hansens svar som alltid lød: "Stemmer", innkasserte eller utbetalte han beløpet.

Hos Th. Joh. Heftye & Sønn, gikk jeg ofte og hentet valuta. På det kontor hersket respekt for chefen! Jeg erindrer at jeg flere ganger satt der og ventet mens chefen, (Ths. Heftye) var på Børsen til kursnotering. Da han kom tilbake gikk han med raske skritt plystrende op trappen. Det virket som et "giv akt" bortover pultene. En gammel kone, Petra, som gikk til hånde i kontoret, sprang straks hen og stillet sig til høire for inngangsdøren. Konsulen kastet i forbigående til henne sin stokk, som hun neiende grep, og så nevnte han dagens kurs høit mens han gikk gjennom det ytre kontor. - Hos N.A. Andersen gikk derimot alt mere hjemlig for sig.

I L's forretning blev varebeholdningen opptalt - skjærtorsdag og langfredag. Det var et besværlig arbeide, og tiden måtte benyttes godt fra morgen til aften for å klare det. I begynnelsen hadde vi oplag av kull og jern. Det støy som hvirvlet omkring under behandlingen av disse varer, fant vei til både nese, munn og hals, og et glass øl kunde gjøre godt å skylle det ned med.

Men dette måtte foregå i al hemmelighet. En gang hadde en av betjentene sendt gårdsgutten ut av bakporten til Pilestredet for å hente en flaske øl. Men for å forhindre overraskelse hadde gutten ordre til å stanse utenfor porten og "kremte" før han gikk inn, og hvis det var noget iveien, skulde betjenten svare "bæ-". På denne tid hadde "madamen" fått lyst til også å se hvorledes arbeidet gikk i bakgården, og hun hilste betjenten med følgende spørsmål: "Hvorledes har dere det her da?" "Bæ" var svaret, og madamen gikk forundret bort.

En tildragelse som gjorde et dypt inntrykk på mig var "førstemanns" avskjedigelse. Denne mann varen meget flink "diskemann". Han hadde i stor utstrekning den egenskap hvormed P.W.W.Kildal betegnet en flink handelsbetjent: å kunde ekspedere 5 kunder mens han underholdt 10, - en kunst som er mindre vurdert i vår tid, da kundene bestiller varene over telefon og får dem tilbragt fra kjøbmannen. Det var en eftermiddag jeg holdt på å ekspedere en storbonde fra Asker. Chefen, som var i godt humør, stod ved siden av mig at talte med kunden mens jeg gjorde op regningen og tok imot betalingen, hvoriblandt en tidalerseddell. Senere tok han som sedvanlig alle papirpengene inn fra skuffen. Da vi hadde lukket butikken, kom han ut fra kontoret og spurte om nogen hadde

vekslet en tialersseddel i småpenger (hvilket vilde ha vært ganske usedvanlig). Alle svarte nei. "Så er det stjålet 10 speciedaler av skuffen", sa han. Derpå bad han mig straks å gå op og spise til aftens og meddele madamen at han selv ikke kunde komme, hvilket vakte så meget større opmerksomhet da vi visste at der skulde være et par fremmede til aftens. Alles øine var rettet på mig, og situasjonen gjorde et sådant inntrykk på mig at mitt ansikt røbet at det var noget alvorlig det gjaldt. Det var dårlig med min appetitt, men mine kolleger fikk den aften ingen mat. Da jeg kom ned igjen kom chefen op fra kjelleren med en flaske portvin i hånden og spurte: "Er det nogen av dere som drikker i førretningstiden?" Nei, ingen gjorde det, men én svarte ikke. "Vi tapper jo aldri opp halve flasker, og korken er tatt", fortsatte chefen og vendte flaskebunnen op og fastslog derved at flasken ikke var lekk. "Det skjer da ikke mirakler?" Da fór det gjennom mitt hode at førstemann under travelheten om formiddagen falt overende på gulvet og nær var gått på hodet i kjelleren, hvis ikke jeg var kommet ham til hjelp. Så begynte atter eksaminasjonen om tialersseddelen. Førstemann kom da med den bemerkning at "Alf" hadde mottatt en tialersseddel av Andreas Blegen fra Asker, om jeg da muligens kunde ha gitt feilaktig tilbake. Men hertil svarte chefen: "Alf har ingen feil gjort, jeg så selv hvorledes han gjorde op regningen med Blegen". Å, hvor jeg følte mig lykkelig! -

Et uttrykk av chefen bevirket at en av betjentene kastet sitt nøkleknippe på disken, og henstillet til chefen å foreta undersøkelse av hans ting, og de andre gjorde likeså. Jeg hadde ingen nøkler, så hos mig var "keiserens rett forloren". Chefen tok imot nøkelen og bad mig assistere ham ved undersøkelsen. Vi gikk altså op på vårt værelse, hvor han åpnet alle skuffer og gjemmer, men det eneste fund var en uoptrukken flaske portvin i førstemannens skuff. Da han kom til min, som var ulåst, skjøv han den igjen uten å undersøke noget. Dens innhold var forøvrig ganske over riktig. Dette foregikk en lørdag. Men mandag blevgåden løst. En embedsmann hadde lørdag eftermiddag været inne i butikken og kjøpt noget av førstemann, som til betaling mottokk en femdalersseddel, hvorpå kjøperen fikk tilbake tre dalersedler. Men neste morgen blev han opmerksom på at den ene var en tialersseddel, og mandag morgen innfant han sig straks og fikk feiltagelsen rettet. Straks efter flyttet førstemann og etablerte sig senere som landhandler. Eftersom jeg skriver, dukker stadig op nye erindringer om andre opplevelser fra denne min tjenestetid. Men jeg håper at hvad jeg har "rablet" ned kan være nok til en sammenfigning eller nutiden og de forhold som dengang var gjeldende mellem en kjøbmann og hans personale.

I denne forretning var jeg i tre år uten annen betaling enn kost og klær.

Mat, stell og orden i huset var rosverdig. Der gjordes ingen forskjell herpå mellem personalet og familien. Selv om der var fremmede, spiste betjentene ved samme bord, og chefen våket næsten sykkelig over at dette forhold blev overholdt, til tross for at det i grunnen passet bedre både for oss og for husfruen at vi spiste efter gjestene. Jeg

husker at madamen efter overenskomst med betjentene hadde arrangert det slik, men dette vakte chefens avgjorte misnag og blev ikke gjentatt.

Hvad min bekleddning angikk hadde den litet eller intet til felles med "sønnens i huset". Riktignok blev jeg pålagt å si fra, men jeg blev aldri spurt om jeg manglet eller ønsket noget. Å be om noget forekom mig så ydmygende at det kunde jeg ikke overvinne mig selv til. Men alt stiel forøvrig var som sagt udmerket. Madamen var virkelig likeså dyktig og omsorgsfull på sitt område som chefen i forretningen, og det var en vanskelig stilling å være kjøbmannskone i de dager.

Da jeg hadde været hos L. i 3 år, traff det sig så at min bror Lars, som hadde kontorpost på Brynsdalens Kemiske Fabrikk, skulde fratrede denne for å oprette en privatskole i Eidsvoll. Posten på Br. fabrikk vilde passe mig godt, da det på kontoret ikke var mere å bestille enn at jeg kunde få tid å utvide mine kunnskaper, på samme tid som det i L.'s forretning ikke lenger var anledning til nogen nevneverdig utvikling av betydning for min fremtid. Min svoger skulde da ved leilighet tale med sin venn (min chef) herom.

Da chefen en dag kom hjem fra byen, kalte han mig i en barsk tone inn på kontoret. Han hadde nemlig truffet min svoger på gaten og da fått vite hvad det var i gjære. Han var i en ganske ophisset stemning og brukte meget ubeherskede uttrykk mot både min svoger og mig. Jeg hadde aldri vurdert min dyktighet høit, tvert imot, men av hans optreden den dag forstod jeg at jeg hadde større verd for ham enn jeg hadde idé om. Jeg svarte intet til alt hvad han i sin ubesindighet sa, men da han hadde uttømt sig, bad jeg om å få flytte om 14 dager, da jeg ellers ikke kunde få den omtalte post. Hertil svarte han med noget uklar stemme: "Reis straks om du vil". Men en stund efter kalte han mig atter inn og sa da: "Du kan flytte om 3 uker, da har jeg ikke mere bruk for dig". "Takk", svarte jeg, "men jeg får nok få lov å holde mig til hva De nyss sa; at jeg kunde reise før, om jeg vilde". Hertil svarte han intet. Jeg fortsatte da de neste 14 dage. Den siste dag var en lørdag. Jeg ventet da til den verste trafikk var over. Chefen skulde om eftermiddagen reise ut på "Løkken", og fru en og en av døtrene satt allerede i vognen da jeg gikk inn til ham på kontoret og så: "De husker kanskje at jeg skal slutte her idag, hr. L?" Han blev aldeles rasende. Hvad han da sa, husker jeg ikke, men han skjøv mig foran sig ut i butikken, åpnet døren ut til gården, hvor damene satt i vognen og ropte: "Spenn hestene fra igjen, det blir ingen reise av idag!" Så gikk det en times tid, da han satt ganske rolig ved sin pult og skrev. Jeg gikk atter inn, stillet mig ved pulten og så: "Jeg vil få lov å si Dem farvel". Han svarte ikke og så ikke op. Da grep jeg hans hånd, som lå i skrivestilling på pulten, trykket den varmt idet jeg sa: "Takk for den tid jeg har været i Deres tjeneste". Han så fremdeles ikke op, men svarte lavt: "Selv takk". - Derefter gikk jeg op og tok avskjed med fru en, hvis kjøretur jeg så brått hadde bevirket utsatt. Han hadde tårer i øinene, men lite å si meg. Det plutselig forandrede forhold hadde

åpenbart gjort et sterkt inntrykk på henne. Derefter gikk jeg inn til datteren Jensine (senere fru Fuglesang) som alltid hadde været god og venlig mot mig. Hun satt på stuepikens og gråt da hun rakte mig hånden til avskjed. -

Det var treårsdagen for min tiltreden i L.'s tjeneste at jeg nu forlot dem.

Disse år tillegger jeg avgjørende betydning for min senere løpebane. Vistnok hadde jeg det ofte tungt og kanskje altfor strengt, men de forretningsvaner: orden, punktlighet og påpasselighet i stort og smått, og den personlige kontroll som man dengang var underkastet, kan ikke vurderes høit nok, og nutidens løse forhold og sedvaner tåler ingen sammenligning dermed. Engang jeg beklaget mig til min søster Laura over at jeg aldri hadde nogen fritid, svarte hun: "Ja, du kan tro jeg også har tenkt på det, men den tanke beroliger mig at så lenge du er hos L., er jeg så trygg for dig som om jeg hadde dig i en eske. Vær viss på at det er godt for din fremtid". Og hun hadde rett.

Til tross for den kanskje overdrevne strenghet, ja ofte likefremme urimelighet, som min principal presterte, erindrer jeg ham med respekt og takknemlighet. Jeg stod også senere alltid på en god fot med ham. Hvorledes han vurderte mig, fikk bl. a. et uttrykk da jeg senere søkte plass hos firmaet Brødrene Nicolaysen. Lønseth søkte selv en av cheferne der, Albert Nicolaysen, for å få sin sønn anbragt i den ledige post. Da N. meddelte at der også forelå ansøking fra en ung mann som hadde været i L.'s forretning, spurte L. om dennes navn, og da han fikk høre at det var mig, sa han: "Da er det ikke lenger tale om min sønn". Dette fortalte Albert Nicolaysen mig efterat jeg hadde tiltrådt posten hos ham. -

Posten ved Brynsdalens Kemiske Fabriks kontor var en makelig stilling i motsetning til hvad jeg var vant til. Fabrikken produserte kun én artikkel: svovelsyret benmel, i konkurranse med Lysaker Kemiske Fabrik. Ved siden av kontorarbeidet var det god tid til lesning, hvilket jeg da også benyttet mig av så godt jeg kunde. Lønnen var 40 kr. pr. måned, og hvis jeg ikke hadde kunnet bo hos min svoger og søster, hadde jeg ikke kunnet klare det. Dem skylder jeg den største takknemlighet. Min svoger Dahlgren var rørende interessert for vår utdannelse. Med ham leste jeg engelsk og begynte også på fransk, men dette blev avbrutt ved at jeg fikk en ny stilling, hvor jeg var sterkt opptatt hele dagen. Tysk leste jeg med en kandidat Guidotti, sønn av gipsmakeren. Han var bestemt til å bli katolsk prest, og opholdt sig i den anledning et par år i Rom. Men han fikk avsmak for katolisismen og reiste uten videre hjem. Han var meget makelig av sig, og vanket meget på restauranter. Når han rettet mine stiler, satte han en tykk strek under feilene, og når jeg spurte hvori feilen bestod, svarte han: "Det skal De selv finne ut ved hjelp av Deres gramatikk, det far, og hvis De ikke forstår den, kan De spørre mig". Det var en udmerket metode, og jeg husker ikke at jeg nogen gang på denne måte ikke selv hadde rettet riktig. -

Ved Brynsdalens kontor blev jeg vare 1 år. Disposisjonen

var dessverre dårlig. Fabrikken eides av gårdbruker Drømtorp i Ski, og student Martin Rustad. Disse hadde intet syn for hvorledes forretningen burde drives. For å spare omkostninger blev kontoret i byen sløifet, og således blev jeg ledig.

Et års tid efter blev fabrikkasjonen nedlagt og eiendommen til Joh. Petersen, som der oprettet sitt veveri.

I det halvår som gikk forenn jeg atter fikk post, bodde jeg hos min svoger. Han og hans elskelige hustru, vår kjære og opofrende søster Laura, har den stønste fortjeneste av vår fremgang i livet. (Brødrene Bjercke tok sig på den vakreste måte av sin svoger og søster (mine foreldre), da disse på sine gamle dager var blitt svake og arbeidsudyktige, hvilket jeg minnes i dyp takknemlighet.) (Helga Dahlgren).

Kun lite fikk vi anledning til å påskjønne dem mens de levet. Men deres navn fortjener å erindres med takk og ære av våre efterkommere.

Under min ledighet benyttet jeg tiden til å lese sprog med min svoger, hovedsakelig engelsk. Jeg begynte også på fransk, men dette vanskelige sprog kom jeg dessverre for sent til med.

Ved denne tid hadde brødrene Nicolaysen opført en moderne og fornem forrethningssgård i Jernbanegaten nr. 6, den gang like overfor passasjerinngangen til Hovedjernbanen. Firmaet hadde før drevet kombinert jern,- metall- og farvehandel en gros, men ved innflytningen i den nye gård hadde det b jern og metaller og beholdt farvebranchen som specialforretning, hvortil gården benyttedes. Butikken rett overfor jernbanens passasjeringang var særlig smagfull og egenartet innrettet, men minnet mere om et prøvelager i apotekstil enn en detaljforretning. Det interesserte mig å stanse ved dette vindu hver gang jeg gikk forbi. Kunder så jeg ikke derinne, kun en mann som stod ved en pult innerst i lokalet. -

En dag så jeg i Morgenbladet et avertissement efter en ung mann med nogen års øvelse i butikk. Det passet jo ganske godt for mig, og da jeg forespurte i ekspedisjonen, fikk jeg opgitt Brødrene Nicolaysen. Da min svoger hørte dette, sa han: "De er jo mine tidligere elever". Han gikk straks derhen, blev vel mottatt og jeg fremstillet mig neste dag for firmaet. Kontoret var i 2. etasje. En smukk trapp førte like op i hovedkontoret, som var imponerende utstyrt. Jeg blev ført inn til Albert Nicolaysen, som var leder av vareforretningen, mens kand. jur. Peter Nicolaysen var chef for kontoret. Værelset var stort og smakfullt dekorert. Møblene var av polert nøttetre. Da jeg kom inn, stod Albert N. og varmet sin bak ved den engelske kamin, hvorover et stort speil prydet med den gyldne norske løve. Han gav mig plass ved det grønne bord, (omgitt av seks høiryggede, utskårne stoler) hvor han selv satt ved en liten skrivepult og noterte en del av det jeg sa. Han likte å bryte litt på det tyske når han talte, formodentlig for å minne om sin avstamning. Han var sønn av den rike grosserer og fabrikkeier Peter Nicolaysen, som kom hitop fra Holsten

som brennerimester. Han drev senere oljemølle, papirfabrikk og bomullsspinneri oppe ved Akerselven. Min anbefaling fra Fredr. Lønseth og Nicolaysens kjennskap til min svoger, hans gamle lærer var ham nok. Jeg fikk posten. Så viste han mig om i forretningslokalet. Først gikk vi gjennom kontoret, der som før sagt var imponerende, især ved aftenbelysning. Da vi var kommet utenfor skranken, vendte han sig om og sa til hr. Werner, en tysker som var førstemann i forretningen: "Haben Sie an Conr. Heinrich Donner geschrieben?". "Jawohl, hr. N." "Haben Sie auch an Westenholtz in London geschrieben?" "Jawohl, hr. N." "Gut". Så gikk vi ned i butikken, bestående av lager i 3 etasjer, og derfra til kjelleren, hvor en mann, (også en tysker) var i ferd med å røre i en kjele. N. stanset og spurte: "Na, hr. Evers, wie weit sind Sie jetzt hervorgeschritten?" E. mumlet til svar noget som jeg ikke forstod. Det hersket overalt den største orden, nogen som ingen her i byen før hadde tenkt sig gjennomførlig i denne branche. En farvefabrikk var dengang lite tiltrekkende. Man måtte vokte sig for å komme disken for nær for ikke å bli tilsmusset. Men herefter blev det overalt en forandring til det bedre, og det var brødrene N., som bevirket dette omslag. Jeg var lykkelig over å ha fått plass i en så interessant forretning, om enn de betingelser som jeg underkastet mig i ett punkt var mig usmakelig. Men N. viste mig at alle som var engasjert i forretningen hadde vedtatt dem. Dette punkt i kontrakten lød således: "Derhos forplikter jeg mig til under en konvensjonalbod av kr. 40.000 hverken selvstendig eller i forening med andre å etablere eller ta plass i forretning konkurrerende med vårt firma."

Dette var i april 1871. Jeg var da 20 år gammel. Jeg arbeidet med liv og lyst, og det lykkedes mig litt etter litt å få liv i butikkforretningen. Dette var også den stilling hvori jeg snarest og grundigst lærte denne vanskelige, men interessante branche å kjenne. Om kontrakten hørte jeg intet førenn et år var gått, da chefen bad mig komme ned på kontoret en søndag for å konferere med ham om noget. Jeg blev da ubehagelig overrasket ved at han fremla kontrakten til underskrift. Det for mig gjennom hodet at jeg dette år var blitt myndig, og at jeg nu kunde påberope mig umyndighetsalder sa jeg muntlig gikk med på kontrakten. Men det bød mig imot å gjøre dette. Jeg bad ham da om å fritta mig for kontrakten, da jeg vilde arbeide med større interesse enn når jeg hadde bevisstheten om et slikt bånd på mig, som inneholdt en mulighet for å kunde skade mig i fremtiden. Han påberopte sig at alle andre forretninger hadde de samme betingelser, at jeg hadde gode betingelser for å tilkjempe mig en fremtid i forretningen m.m. og forhøiet min gasje fra 960 kroner til 1400 kroner pr. år, idet han stakk mig pennen i hånden. Men jeg la pennen fra mig, takket ham for hvad han hadde sagt, men henstillet innstendig til ham å la mig slippe, da dette vilde være det fordelaktigste for oss begge. Han fastholdt imidlertid sitt standpunkt, men var ganske rolig, hvilket forbauset mig, da han var av et hissig temperament, og for op for den minste ting. Enden blev dog at jeg underskrev kontrakten.

Da jeg kom hjem, var jeg ikke i humør, og min søster Laura

spurte derfor om jeg hadde hatt ubehageligheter med chefen. "Nei, jeg fikk tvertimot pålegg i min lønn", svarte jeg. Hun gikk ut og fortalte denne gledelige nyhet til min bror Lars, som straks utbrøt: "Han har vel ikke skrevet under kontrakten!" Så løp han inn til mig med samme spørsmål og fikk bekreftende svar. "Du har altså bundet dig på hender og føtter" sa han. "Men var du ikke bevisst da du gjorde dette?" fortsatte han. "Jo", svarte jeg, "jeg var mig fullt bevisst hvad jeg gjorde, men jeg skammet mig ved å påberope mig min umyndighet. Og nu føler jeg at jeg vanskelig kan holde ut å arbeide der under disse forhold, og derfor er det vel best snarest å komme over i en annen branche. Vi opsatte straks et brev til Nicolaysen, som sluttet med en ærbødig henstillen om å løse mig fra min tjeneste hos ham, så jeg snarest kunde komme over i en annen branche eller hvis han ønsket at jeg skulde fortsette i hans forretning - løse mig fra kontrakten.

Næste formiddag var han ikke i forretningen. Om eftermiddagen kom han, men da jeg banket på døren til hans kontor, løp han ut av en annen dør. Dette fortsatte til tirsdag aften. Om formiddagen hadde han hatt konferanse med advokat N. R. Heyerdahl. Om aftenen kalte han mig inn på kontoret, og efter en kort samtale om saken, tok han kontrakten ut av sin mappe og sa: "Her skal De se hvad jeg vil gjøre for Dem", hvorefter han kastet den i kaminen og brente den.

Derefter arbeidet jeg hos firmaet i ca. 9 år, til tross for at N. var en meget vanskelig mann å tjene. Han var hissig, opfarende og ofte brutal, men han hadde også egenskaper som mange bra mennesker kunde misunne ham. Han var varmhjertet overfor dem som led nød, og han hjalp ikke bare med småskillinger, men tok ofte skrittet helt ut, og hadde han i hissighet gjort nogen urett, forsøkte han å få det utjevnet. Herpå et par eksempler:

En kakekone som hadde tjent hos hans foreldre, men nu hadde fått bord for sin handel ved Lilletorvet var kommet i underbalanse og søkte nu N. om hjelp. Men da hun uheldigvis kom i et øieblikk da han var i dårlig humør, for han op og jaget henne på dør. Men en times tid senere sendte han et bud med et så betydelig pengebeløp, at konen fortalte at hun aldri hadde trodd hun skulde bli så velstående.

En av hans kunder, en ansett mann, maler, hadde utført et arbeide i N.'s privatbolig. Ved oppgjøret blev de uenige. Det endte med at N. kastet pengene til ham, lukket døren op og viste ham ut. Dermed var vi kvitt en kunde som brukte meget varer.

Mange år senere blev det dårlig med malerens økonomi. Han hadde en datter i pensjon i Tyskland, men kunde ikke få henne hjem før han betalte hvad han skyldte for henne. Så begynte han den tunge gang til sine formuende venner for å få lånt 1000 kroner, men ikke én kunde hjelpe ham. Da møtte han på gaten Alb. Nicolaysen, og plutselig for det gjennom hans hode at denne hans fiende kanskje hadde bedre hjertelag enn alle hans venner tilsammen. N.'s svar, da han hadde fortalt ham sin nød, var: "Pengene står til Deres disposisjon på mitt kontor kl. 12". Dette fortalte teatermaler Wilh. Krogh selv mig.

På denne tid var N.'s økonomiske stilling på grunn av forhold som jeg senere skal behandle, gått meget tilbake, og i den tid var 1000 kroner et beløp som man regnet med i høiere grad enn nu. Bokholderen og jeg var den dag inne hos chefen til konferanse angående hvordan vi skulde dekke utgiftene den dag. Da det var redegjort herfor, sa chefen: "Og så skal jeg ha 1000 kroner privat." Bokholderen spurte om han ikke kunde vente til neste dag, da vi knapt hadde nok penger til hvad vi skulde dekke "idag," men han svarte: "De sørger for å skaffe mig pengene kl. 12. Da kommer en mann hvis datter holdes tilbake i Tyskland som gissel, fordi hennes far er kommet i den stilling at han ikke kan betale hvad han skylder i den pensjon hun er. Jeg har lovet ham pengene hvor jeg så skal ta dem fra". Vår forbauselse var stor da vi fikk høre hvem det gjaldt. Og disse eksempler var ikke de eneste som vidnet om et varmt hjertelag hos ham til tross for hans ofte støtende og ubeherskede opptreden.

Engang kan kom hjem fra en kur i Karlsbad, var vi på inspeksjon i oljemøllen. Plutselig grep han i mitt urkjede (et stålkjede) og spurte: "Har De ikke annet kjede enn dette?". Hertil svarte jeg nei. Da tok han en eske op av lommen og forærte mig et gedigent gullkjede. Neste år da han også kom hjem fra Karlsbad, feiret han sin 40 års fødselsdag på sitt landsted ute på Ormøen, hvortil jeg også var innbudet. Han bad mig følge med ut i et lysthus. Da tok han også en eske op av lommen, idet han sa: "Jeg har kjøpt en liten erindring til Dem idag; har man gullkjede må man også ha ur som passer til det - forstår De". - Således fikk jeg mitt gullur som naturligvis er en meget kjær erindring.

Nicolaysens ofte brutale opførsel tilskriver jeg en mangelfull opdragelse fra barnsben av. Hans mor døde da han var 9 år, og hans far, som visstnok var en brutal, rik og pralende personlighet, har ved øvet en uheldig innflydelse på ham, som var hans yngste sønn. Dette er blitt meddelt av mennesker som kjente til forholdet mellem far og sønn under hans opvekst. Ennu et eksempel som kan tjene til å karakterisere ham: Kontorchef Werner og lagerchefen Jensen, "en for-dansket nordmann", som i en årrekke hadde været ansatt i henholdsvis R. B. Greens i Hamburg og A.Stellings færøhandel i Kjøbenhavn, hadde for vane å sladre litt sammen ved Jensens pult, som stod inderst i butikken. Når det hendte at chefen nærmet sig, løp Werner ut lagerdøren og op av trappen til kontoret. Men en dag kom han så plutselig på dem at W. så vidt fikk lukket døren efter sig, mens Jensen fikk det så altfor travelt med å skrive. Efter en stund å ha fiksert den skrivende Jensen med sine "løveøine", vendte han sig plutselig mot mig og spurte: "Hvor blev Werner av?" "Han gikk ut på lageret", svarte jeg. "Har De ikke noget å bestille?", spurte han med lynende øine. "Ikke for øieblikket hr. N.", svarte jeg. Han stirret på mig som om han vilde ete mig, men uten å si et ord gikk han sin vei. Det varte ikke lenge før vi atter kom i konflikt, og jeg motså ham meget bestemt, så jeg ventet at det skulde bli et brudd. Men han forsøkte øiensynlig å beherske sig, og krisis endte med følgende ord fra ham: "Men det er én ting jeg liker hos Dem; De skvetter ikke når jeg går forbi Dem".

Han bror, som var juridisk kandidat, også kalt "Pipen", på grunn av sin pipende stemme, tråtte ut av firmaet omtrent et år efter at jeg hadde begynt der. De to stod i et spent forhold til hinannen, hvilket forresten var tilfelle med hele familien. Alle hadde gode hoder og var dyktige, men hissige og selvgode karakterer. Kandidaten gikk tilbake til sin fars forretning. Faren døde kort efter, og arvingene blev uenige om delingen. Dette var i 1873. Avdødes formue androges til ca. 2 millioner kroner, hvilket efter datidens forhold ansåes for å være en sjelden stor formue. Albert, min chef, tilbød å la sig utløse som arving mot et tilsynelatende rimelig beløp, og tilbudet blev mottatt, visstnok også for å bli ham kvitt. Men resultatet blev at han fikk mest, for de andre arvingene forserte salg av eiendommene av higen efter kontante penger. Således blev oljemøllen solgt til konkurrenten P. W. W. Kildal uten å være tilbudt min chef. K. fortalte mig senere at han op-tjente mere enn kjøpesummen efter det første års drift. Derefter opførte Brødrene Nicolaysen en dampoljemølle ved Nylandsveien ved Akerselven. Denne var forøvrig påbegynt før farens død. Møllen er nu, da jeg skriver dette (april 1922) under nedrivning for jernbanen. Bygningen av møllen gav støtet til Nicolaysens økonomiske ruin.

Da han henvendte sig til sine venner Jensen & Dahl (Myrens verksted) for å bestille dampmaskinen, avslog de å påta sig dette arbeide, fordi de hadde for meget å bestille, men dette var kanskje en mindre grunn enn den at de vilde undgå ubehageligheter som de fryktet vilde følge med et sådant arbeide for en så vanskelig mann. De henviste ham til Nylands verksted, hvis direktører, ingeniørene Jahrman og Nørbeck, han hadde fornærmet. Han satte megen pris på å være foregangsmann når det gjaldt nye ting, og da Yorkshire Engine Co. i Sheffield nettop i den tid hadde kjøpt patentretten til å bygge dampmaskiner efter A. M. Perkin's high pressure System, kontraherte han med dette firma om en sådan maskin. Det nye system gikk ut på at maskinen skulde arbeide med et trykk av 240 pund pr. kvadratlomme, istedenfor, som da var almindelig, 60 - 80. Maskinen skulde utvikle betydelig større kraft og være meget kullbesparende. Leveringstiden blev meget forsinket og plasseringen meget kostbar. Der utfordredes stor plass, for maskinen skulde anbringes på et flere meter høit fundament av hensyn til det kolossale svinghjul, som skulde bidra til å øke kraftutfiklingen. Kjelen bestod bare av rør, hvorigjennem vannet sirkulerte, og varmen fra fyringen steg op mellem rørradene. Dampen gikk fra cylinderen gjennom en kondensator, og fra denne førtes vannet tilbake på kjelen. En engelsk ingeniør forestod monteringen, og alt så lovende ut da møllen sattes igang. Maskinen arbeidet smukt og kraftig fra sitt høie stade, og chefen var stolt av sitt verk. Men hvor lenge var Adam i Paradis? Efter en måneds forløp begynte maskinen å saktne av. Dampen strømmet i større mengder fra cylinderen til kondensatoren enn denne maktet å avkjøle og løp inn i sikkerhetsventilen, og til slutt stanset maskinen av sig selv. Det viste sig at metallet i cylinderen var for svakt til å motstå det overordentlig høie trykk og måtte poleres op. Dette gjentok sig hyppig og regelmessig til tross for at to engelske ingeniører fra tid til annen blev sendt herop for å utbedre feilen, men - til ingen nytte. Til slutt erklerte

selskapet at det intet mere hverken kunde eller vilde foreta. Da besluttet Nicolaysen i november 1845 å sende mig over til sin venn, Thv. Petersen & Co. i Birmingham, som hadde lovet å stille sin prokurist, Mr. Button, til min assistanse for å forsøke på å få en mindelig ordning istand.

13-4-45

Kjære Richard!

Hermed følger da sluttningen av familieberetningene. Men du kan tro jeg angrrer meget på at jeg kom til å skrive om meg selv, både på grunn av innholdet og dettes "utseende". Jeg er nemlig nå kommet så langt nedfor at det ikke er mig mulig å skrive et brev uten feil, og disse må da rettes. Jeg er redd for at den yngre generasjon, som vel engang kommer til å lese dem, får et meget dårlig inntrykk av gamle tante Helga, men derved er ikke noe å gjøre. Hvis hr. Haug kommer til å se boken, kommer han, som den ordensmann han er, visst til å bli rystet over et slikt slørvet arbeide. Til dette brev har jeg skrevet kladd og dessuten fått bedre blekk.

Nå ser det ut til at freden nærmer seg, men vi kan nok etter den også få vanskelige tider.

Vi har i dag hatt besøk av Ragna som fortalte at det nå går fremad med Anne-Maries bedring. Gikten er slem mot Jenny og meg om dagen. Jeg håper Birgit og du er noenlunde friske. Helt all right er ingen nå for tiden.

Kjærlige hilsner til dere begge fra tante Jenny og

din

Helga

Fortsettelse av Alf Bjercke sen's optegnelser.

Denne Mr. Button hadde været hans tillitsmann mens maskinen var under bygning i Sheffield, og hadde sammen med en gammel herre fra Manchester, Mr. Connolly, været tilstede ved maskinens prøvning før avsendelsen til Christiana. Det var i midten av oktober 1875 jeg reiste. Da jeg kom til hr. Petersen i Birmingham og leverte min introduksjonsskrivelse, blev jeg mottatt med følgende spørsmål: "Hvad mener hr. Nicolaysen med å sende Dem herover? Tror han virkelig å kunne opnå noget i denne bedrøvelige affære?" Hertil svarte jeg: "Min chef har sendt mig herover for med assistance av Mr. Button å undersøke på stedet om det er nogen mulighet for å få sin rett og i den hensikt å engagere en dyktig jurist." "Ja, sa han, ingen ønsker Dem mere enn jeg at dette måtte lykkes Dem, men De har fått en høist ubehagelig opgave. Mr. Button står til Deres disposisjon." Derefter henvendte vi oss til firmaets solicitor, Mr. Smith, en usedvanlig tykk herre, men tillike vakker, med kraftig glinsende sort hår og bart. Han satt ved sin pult i skjorteermene. På begge sider av hans stol lå på gulvet en haug dokumenter. Han rådet oss til først å søke Mr. Sacré, maskinkompaniets direktør, for å bringe på det rene hvad det bodde i ham, mens han imidlertid beholdt kontrakten og andre dokumenter til granskning.

Vi reiste til Sheffield, men uheldigvis var Mr. Sacré i London. Vi fikk hans adresse og reiste straks til L., men der fikk vi den beskjed at Mr. S. allikevel var i Sheffield. Så tilbake dit igjen, hvor vi da endelig traff ham på fabrikkens kontor. Han mottok oss meget artig og beklaget Mr. Nicolaysens uheld, men selskapet kunde intet foreta. Da jeg minnet ham om at det var gjennom selskapet min chef var kommet op i dette uheld, og at jeg var kommet derover for å opnå et mindelig forlik før saken blev overlevert til retten, svarte han i en bestemt tone: "The matter is closed, Sir, and we do not intend to open it again." Efter dette hadde vi intet annet å gjøre enn å konferere med sakføreren, Mr. Smith. Han mente at vår sak ikke stod rart, men foreslog å forelegge den for Queen's counsel Mr. Lanson i London, hvorhen han avreiste samme dag, mens jeg skulde komme efter næste dag og treffe ham i Lincoln's Fields Inn, hvor tilreisende jurister bodde. Jeg gikk da hjem til hotellet og gjennømgikk den meget omfangsrige korrespondanse som var ført (mellem) med Yorkshire Engine Co. Deriblandt fant jeg Nicolaysens skrivelse til kompaniet hvori han meddelte følgende: "We have heard from our friends Mr. Button and Mr. Connolly that the engine has been tried in Sheffield to entire satisfaction for all parts." Skrivelsen endte med en anmodning til kompaniet om å bli overdradd agenturet for salg av maskiner i Norge efter Perkins patent.

Innholdet av dette brev foruroliget mig i høi grad, så jeg vanskelig kunde sove om natten. Om morgenen reiste jeg til London. Mr. Smith mottok mig med godt humør og fortalte at "counsel" ventet oss. Jeg meddelte ham da at jeg hadde funnet en brevkopi som jeg fant han burde lese forend vi gikk til "counsel". Under lesningen blev han rød i ansiktet, og da han var ferdig, utbrøt han: "What a stupid master you have, Mr. B!" Han gjentok at han hadde hatt det beste håp om å vinne saken, men med dette brev i vår motparts lomme hadde han intet håp. Han sa at det nu var overflødig å konferere med the counsellor, dog vilde han forestille mig for ham og av hensyn til mig personlig føre mig til ham for at jeg av min chef ikke skulde kunne bebreides å ha undlatt noget for å komme fullt på det rene med stillingen.

Counsellor var enig i at saken ikke kunde vinnes. Han kunde dog tenke sig en svak mulighet for at kompaniet med en så omfangsrik korrespondanse gjennom et par år kunde ha glempt dette sørgelige brev. Han tilrådet derfor å innstevne

motparten og se dom ved første instans. Resultatet vilde kunne foreligge om en måneds tid. Da jeg sa farvel, spurte han mig: "How long have you been in England, Sir?" "Two weeks, Sir." "Oh, you speak uncommonly well English." Denne lille kompliment satte mig for et øieblikk i godt humør.

Jeg telegraferte the counsellors forslag til chefen, som straks svarte bifallende, men beordret mig å bli i England inntil dommen var falt. Da jeg kom tilbake til Birmingham og viste hr. Petersen dette svar, spurte han hvad mere jeg kunde utrette. Hertil svarte jeg: "Intet." "Well, Sir, go up to London, amuse yourself and spend his money," sa han.

Jeg sendte imidlertid min chef et telegram om at jeg kom hjem med første dampskib, da jeg intet mere kunde utrette. Da jeg tok avskjed med Mr. Petersen, sa jeg at jeg med mitt kjennskap til min chef kunde vente mig telegrafisk beskjed om å bli, og bad ham i så tilfelle å sende telegrammet til dampskibet i Hull. Og ganske riktig! Med det samme jeg kom ombord, fikk jeg telegrammet eftersendt fra Birmingham. Da jeg kom hjem, nevnte han merkverdig nok intet derom. Hvad han mente med min forbliven derover, har jeg aldri forstått. Kanskje unte han mig en måneds hvile og adspredelse i mellomtiden, og tenkte at jeg i tilfelle av et godt utfall av saken kunde bli til nytte for Mr. Smith. Men det varte ikke lenge før han fikk meddelelse om at saken var tapt.

Det var et hårdt slag, og det bragte hans økonomiske stilling til å vakle. Dette gikk også mig meget nær, især at min misjon i England blev så fruktesløs. Men det skal siges til chefens ros at det aldri fra ham kom antydning av bebreidelse likeoverfor mig i den anledning.

Kort tid efter brakk hovedakselen på maskinen, da det høie fundament hadde sviktet. Hele herligheten måtte kastet ut, og ny maskin blev bestilt hos Chrs. Maskinverksted (ingeniør Chr. B. Mohn). Men situasjonen blev ikke stort bedre derved. Den nye maskin blev meget dyr i drift, og det blev hyppige stansninger og reparasjoner, til tross for at det blev ansatt en Hortensingeniør som fabrikkens bestyrer. Denne var til en begynnelse høit anskrevet hos chefen og likeledes av maskinleverandøren. Den nye maskin blev således døpt med ingeniørens navn "Hans Christian". Ved samme anledning fikk han i foræring et gullur, som jeg senere fikk høre, av maskinens leverandør. Men dette forhindret ikke at maskinen vedblev å være høist utilfredsstillende. Pumper og ringer sprang, kjelen lekket uavladelig, og omkostningene ved alle reparasjonene slukte mere enn fortjenesten ved driften. Imidlertid kom ingeniøren ikke lenger til å stå i så høi kurs hos chefen, og dette medførte at han fratrådte sin plass, og jeg overtok midlertidig også bestyrelsen av fabrikken. Uken efter fikk vi en uhyrlig stor regning over reparasjoner fra maskinverkstedet. Jeg sa da til chefen at denne ruinerende drift måtte stoppes, og at vi måtte henvende oss til et dyktig verksted for å få det hele maskinieri solid gjenne mgått og reparert. Han inrømmet at jeg hadde rett, men han kunde ikke skille sig av med Chr. Mohn, da han ikke hadde anledning til å henvende sig til noen annen. "Da har vi heller ikke bruk for Mohn", svarte jeg, "men tillater De at jeg forsøker å få Nylands verksted, som er vår nærmeste nabo, til å overta arbeidet?" (Jeg kjente nemlig Jahrman (direktøren) og Gløersen, overingeniøren der). "Hvad tenker De på?", ropte chefen, "vet De ikke at bestyrerne på Nylands verksted, Jahrman og Nørbeck, er mine personlige uvenner?" Jo, det visste jeg nok, men jeg vilde bare forhøre mig der personlig og ikke med oppdrag fra chefen. Dette gikk han med på.

Jeg henvendte mig samme formiddag til Jahrman, som svarte: "Ja, vi vet nok hvordan De har det deroppe, men nei osv." Omsider svarte han at han for sin part nok kunde overvinne sine følelser overfor Nicolaysen,

men hans kollega Nørbeck, under hvem dette arbeide sorterte, vilde aldri gå med på det. "Men får jeg lov å si, hr. Nørbeck, at De er villig hvis han vil?", spurte jeg. "Å ja, for Deres skyld får jeg vel gå med på det da," svarte han. Så til Nørbeck som i en irritabel tone svarte: "Har Jahrman sagt dette? Ja, så sig ham fra mig at da får han sende sine folk til å arbeide for den fyren deroppe, fra meg får han ikke en mand. "Dessuten", (her må være glemst noget. Det er åpenbart direktør Nørbeck som begynner å tale ved "Dessuten".) fortsatte han etter en betenksom pause, "jeg har kun én mann som kan forestå det arbeide deroppe, ingeniør Gløersen, men han vil ikke arbeide for Nicolaysen." "Får jeg lov å spørre Gløersen, hr. direktør?" "Vær så god. Men hvorledes har De kunnet holde ut så lenge hos det gale menneske?" "Å, svarte jeg, jeg har tjent strenge herer før. Dessuten har han mange gode sider, men disse viser sig dessverre sjelden utad, og det er meget å lære i den forretning." "Det skal De få mig til å tro," svarte Nørbeck.

Så til Gløersen, som til slutt erklærte sig villig til å overta arbeidet på betingelse av at han fikk helt frie hender, og at jeg garanterte ham at Nicolaysen ikke skulde vise sig på fabrikken så lenge arbeidet foregikk.

Da jeg kom tilbake og meddelte Nicolaysen dette resultat, var han meget fornøid, om enn betingelsen fra Gløersens side gjorde ham litt taus. Men han bifalt også dette med et nikk.

Ikke før var jeg ferdig med beretningen, før ingeniør Mohn trådte inn og presenterte sin regning for den forløpne uke. Chefen for imot ham som en brølende løve, tok regningen fra ham, åpnet døren og trykket ham ut, idet han ropte: "Nu har jeg hatt nok av Dem m.m.m." Pengene ble sendt op til verkstedet, og dermed var vi ferdige med hr. Mohn.

Jeg løp derpå ned til Nylands verksted og meddelte at Nicolaysen aksepterte alle dets betingelser, hvorefter fabrikken standsedes, og i de påfølgende 6 uker overtok ingeniør Gløersen herredømmet. Engang jeg kom inn i fabrikken, blev jeg overrasket ved å se chefen stå utenfor maskinhuset og tale med en mann derinne. Det var - ingeniør Gløersen, og senere merket jeg ikke annet enn at de to var nokså ærlige mot hinannen.

Efter at Nylands v. var ferdig med reparasjonene, var alting i orden. Men den Mohnske periode bidrog dessverre også til svekkelse av den finansielle stilling.

Nu blev det ansatt en ny bestyrer av fabrikken, nemlig farmasøit Høy, som hadde drevet egen forretning i kjemikalier og droguer. Han var en dyktig og alvorlig mann som ikke trivdes ved å bli forstyrret i sin gjerning, hvilket chefen ikke tok hensyn til, for når han vilde " snakke", så gjaldt det intet annet hensyn. Høy var også som den fungerende bestyrer i begynnelsen i høi gunst, og jeg skulde derfor ingen befattning ha med fabrikken, hvilket passet mig overmåde godt. Men ikke lang tid efter anmodet chefen mig om å følge med ham når han heretter gikk sine turer gjennom fabrikken med bestyreren, hvilket han begrunnet med at dette også var av viktighet for disposisjonene i handelsforretningen. Jeg merket snart at det var foregått noget, for chefen passet nøie på å ha mig i sin umiddelbare nærhet. En dag da vi forlot fabrikken, spurte han: "Synes De ikke at Høi har et ondt uttrykk i øinene?". "Nei, men jeg tror at han fra karakter ens side er en meget alvorlig og bestemt mann", svarte jeg.

Da jeg næste gang traff Høy, spurte jeg hvad det var passert mellom dem, siden jeg var tilkalt som tilhører. Høy svarte ganske kort: "Jeg har lovet ham juling dersom han fornermer mig en gang til". - Jeg hørte senere intet om konflikten mellom Høy og chefen i den tid han var bestyrer av fabrikken. Hans noget forbløffende holdning hadde vel satt ham i respekt. Et års tid efter fratrådte Høy og blev apoteker i Drammen.

Vår gamle ansete reisende, Arneberg, var fratruddt. I hans sted ansatte chefen av medlidenhet en tysker, en kjenning fra hans reiser i utlandet. Denne mann var uskikket for stillingen. Han var lite kjent med branchen, overfladisk og unøiaktig. Han lovet kundene langt mere enn han kunde holde, og var dertil ikke solid i sitt levesett. Mange uoverensstemmelser og misforståelser var opstått blandt de beste kunder, og det blev ikke tale om å sende ham ut mere. Jeg blev da (1875) utsett til å overta hans rute, og denne første tur efter min forgjenger var ingen fornøielse, sa meget mere som vårt firma var bekjent for å være mindre imøtekommende mot kundene i betalingsbetingelsene o.l. - Blandt de mangfoldige erindringer fra de 5 år jeg var reisende, skal jeg her kun dvele ved noen få opplevelser, som ennå står levende i min erindring.

En venn av min chef, Georg v. dem Busche i Hamburg, som representerte det berømte firma , Dresden, reiste i begynnelsen av januar op til Trondhjem og kysten nedover, hvor han besøkte apotekerne og kjøbmenn som solgte droguer og kjemikalier, samt fabrikker som brukte den slags varer i sin bedrift. V.d.Busche var en menneskekjenner og en sjelden dyktig mann. Men hans vennskap strakk sig i almindelighet ikke ut over de kommersielle interesser hvilket vel er tilfellet med de fleste tyskere. Han hadde fullt ut erhvervet sig Nicolaysens vennskap og tillit.

Da v.d.B. i januar 1875 som sedvanlig kom for å foreta sin kystreise, blev jeg en aften buden til chefen sammen med ham, og jeg fikk da vite at de to venner hadde arrangert det slik at jeg sulde følge med v.d.B. til Trondhjem, og at han så å sige skulde være min beskytter og rådgiver der. Bl. a. fortalte N. at v.d.B. vilde introdusere mig hos de gamle ansette firmaer, G.A. Hartmann og I.N. Buch, som han mente vi burde kunne gjøre større forretninger med enn før, og sluttet han: "Når hr. v.d.Busche introduserer Dem, så gjør De disse forretninger - skjønner De. Ikke sant hr. v.d.B?" "Ja, døtt skal nok gå", var dennes svar.

Et par dager senere reiste vi til Dal stasjon med jernbane, herfra tok vi skyss og kjørte i spissleder til Støien jernbanestasjon. I kupéen fra Kristiania traff vi grosserer Eilert Sundt, assosié og reisende i brorens Oluf C. Sundts kledeforretning. Han var en dannet, hyggelig og interessert mann, og meget mere elskverdig og omhyggelig mot mig enn min "beskytter" v.d.B. Kjøreturen til Støien var henrivende med udmerket sledeføre, strålende måneskinn, gode hester og ikke å forglemme de nette, koselige spise- og nattekvarterer. Turen tok ca. 4 dager. Den siste kjøredag spiste vi middag på Hjerkin hos gamle Iver, opvartet av hans datter Sigrid, en meget pen og dannet pike. Vi hadde kjørt fra Toftemoen kl. 4 om morgenen, og efter middagen på

Hjerkinn med god rødvin følte jeg trang til hvile. Men Sundt, som var vant til å reise hurtig, vilde straks avsted. Sundt i spissen, derefter v.d.B med skyssgutten bakpå og tilsist jeg. Da vi så vidt var kommet over fjellet til Drivdalens begynnelse, blev jeg et øieblikk overlistet av søvnen, men våknet straks ved at svøpen, som jeg holdt under armen, falt fra mig. Jeg stanset hesten og gikk nogen skritt tilbake for å hente den, men hesten benyttet anledningen til å løpe fra mig efter de andre. Her stod jeg igjen, alene i tullup, store reisestøvler og - svøpe. Skyssgutten satt altså på den midterste slede, og jeg så til min fortvilelse hvorledes de fór nedover den bratte, lange bakke, så de til slutt så ut som "fluer". Jeg kravlet op på snekanten, rakte hendene i været og brølte alt hvad jeg orket, men ingen hørte mig. Men idet de skulde svinge om en odde nede i dalen, så gutten min hest komme løpende med tom slede. Så kjørte han op og hentet mig. Jeg kom en time forsinket til neste skifte og fikk mine bebreidelser for dette. I Trondhjem tok vi inn til Andr. Myhre i det gamle hyggelige Britania Hotell. Om aftenen spurte jeg der v.d.B. når vi skulde gå sammen ut til de nevnte kunder, hvortil han kort svarte: "Det kan vi tale om imorgen". Neste formiddag banket jeg på hans dør kl. 10 om morgenen, men han var alt gått ut. Ved middagsbordet spurte jeg ham om vi skulde gå ut sammen om eftermiddagen. "Jeg besøker aldri kunder om eftermiddagen," var svaret. "Men til hvilken tid imorgen formiddag da?" "Ja, jai skal se." - Neste morgen gikk jeg til ham kl. 9, men fuglen var også da fløyet. Om middagen gjorde jeg ham samme spørsmål, hvortil han svarte: "Jai ær nu ferdig her og reiser i eftermiddag, men jai har talt med disse folk om Dem". Neste formiddag besøkte jeg G. A. Hartmann, en fin, vakker gammel herre. Han mottok meg meget elskverdig, men beklaget at han ikke kunde kjøpe av mig da hans lager var vel forsynt. Men jeg gav mig ikke dermed. Jeg minnet ham om at vår reisende alltid pleide å få bestilling hos ham, og da dette var min første tur som reisende, håpet jeg o.s.v. Da steg den gamle mann ned fra sin kontorstol, la sin hånd på min skulder, så mig venlig inn i øinene og sa: "Jeg vilde så gjerne opfylle Deres ønske, og jeg har hørt av v.d.B. at De er en dyktig ung mann, men jeg skal si Dem som det er: V.d.B. er en gammel venn av mig, og denne gang har jeg måttet kjøpe av ham alt hvad jeg trenger av Deres varer". Jeg innberettet naturligvis dette til chefen, som imidlertid aldri nevnte noget til mig derom, men fortsatte venskapet med v.d.B. så lenge jeg var i hans forretning.

Et lignende karaktertrekk, men av større dimensjoner, av hr. v.d.B. var følgende: Gjennem Nicolaysen var hans venn generalkonsul Chr. Christophersen også kommet i venskapsforhold til v.d.B. Nogen år efter at jeg hadde etablert mig, kom v.d.B. inn på mitt kontor og fortalte strålende at hans sønn Georg hadde fått ansettelse hos hans venn, Christophersen. Jeg gratulerte ham dermed, men spurte samtidig om Christophersens branche kunde være av interesse for sønnen, idet jeg forutsatte at han skulde fortsette i sin fars forretning, hvortil v.d.B. svarte: "Han skal også lære de norske forhold å kjenne og skal kun være der et år". I 1894 var jeg sammen med generalkonsul Chr. under Handelstandens generalmøte i Trondhjem. Under en samtale kom jeg tilfeldigvis til å spørre om han fremdeles stod i det gamle gode venskapsforhold til v.d.B. Hans ansikt blev ganske forandret, og med en avvergende håndvevegelse

kom jeg tilfeldigvis til å spørre om hans tod i det gamle gode vennsforhold til v.d.B. Hans ansikt blev ganske forandret, og med en avvergende håndbevegelse sa han: "Busche! Busche! Nevn ikke den manns navn for mig." Så fortalte han mig enden på venskapet, som i korte trekk var følgende: Kort tid efter at den unge B. hadde sluttet os Chr. utgikk det fra v.d.Busche cirkulærer til alle Chr.'s kunder med meddelelse om at han ved sitt kontor hadde åpnet egen avdeling for salg av norske trevareprodukter, altså i åpen konkurranse med sin venn! Se dette er hvad man kaller en fullblods "smart" forretningsmann, som er så høit vurdert især i Tyskland. Jeg har også hatt et par tyske reisende som venner og i særdeleshet med den ene gjort lignende erfaringer, men det er intet å regne for i sammenligning med hvad v.d.B. præsterte.

Men tilbake til Trondhjem. Efter at v.d.Busche var reist, besøkte jeg de danre firmaer som han hadde lovet å innføre mig hos, men jeg merket intet som tydet på at han hadde nevnt meg, og da falt det heller ikke mig inn å antyde noget derom. -

Den næste kunde jeg besøkte, var kjøbmann Nergaard, en gammel mann med kraftig gråhvitt hår og ditto bart, men med en mørk liten tott under hvert nesebor. Hans ansikt var pent og tiltalende og gav et aristokratisk inntrykk. Men han var ikke grei å komme innpå. Han var inkarnert "trønder" og forarget sig meget over jernbanen til hovedstaden som da var under bygging. Han uttalte således at det var nok at man hadde handelsreisende i byen i uker og måneder fra altfor mange firmaer om man ikke skulde få dem alle sammen hitop når jernbanen kom. "Og nå driv dem på å ska' flytt' banken derinn atpå, og når banken er fløtt, ska dem vel flytt domkjerka au ja". Jeg påhørte i taushet hans utgydelser. Så kom agent Thv. Oulie, som reiste for konsul Christophersen, inn i butikken, men da han gjennom den åpne kontordør så mig, ropte han: "Jeg ser De er optatt, hr. N., jeg skal komme igjen siden jeg". Alle mine forsøk på å komme inn på forretninger var gorgjeves. "Jeg kan da bætter dø int' kjøp da, main, jeg har da hyllan full, ja!" sa han. Så spurte jeg om jeg kunde få se innom ham før jeg reiste for det tilfelle han kunde få bruk for noget i mellemtiden. Dette innvilgedes da, men uten utsikt til nogen ordre.

Da jeg kom til hotellet til middag, fikk jeg plass ved siden av hr. Oulie, som bl. a. sa: "Jeg så De var inne hos I. C. Nergaard idag, fikk De hull på'n?" "Nei, dessverre, det er visst håpløst, men han tillot mig å komme innom igjen før jeg reiste". "Jeg skal gi Dem et godt råd jeg. Si ham at han ligner professor Schweigaard", sa Oulie. Og det var sant. Min lyst til å følge hans råd var stor, men jeg fryktet for selv å gå i en felle. På den tid moret nemlig de eldre handelsreisende sig med å narre godtroende yngre mye do til å foreta ting som latterliggjorde dem hos kundene. Jeg kunde derfor ikke være sikker på om dette med Schweigaard ikke var benyttet før. Da jeg siste gang besøkte Nergaard, var han like utilgjengelig som før. Idet jeg skulde si ham farvel, falt det mig plutselig inn å gjøre ham følgende spørsmål: "Har hr. N nylig været i Christiania?". "Nei, der har jeg ikke været på et halvt snes år", var svaret. Men

da jeg vilde rekke ham hånden til avskjed, spurte han "Hvorfor spør De om det"? "Jo, fordi jeg synes De ligner en mann jeg kjenner, men jeg kan i farten ikke erindre hvem det er". "Hm," sa han med et venlig smil, idet han med sine lange fingre strøk gjennom det kraftige hår, "det skulde vel ikke være professor Schweigaard? Det er mange som sier at jeg ligner ham, ja". "Ganske riktig, det er jo nesten påfaldende, hr. N." Mannen var plutselig forvandlet inntil elskverdighet. Han gav sine "svende" ordre til å undersøke beholdningene, og jeg fikk en ganske pen bestilling av ham - .

Arbeidet med trønderne gikk meget tregt og tok lang tid. Omtrent likedan var det i romsdalsbyene. Mitt humør var derfor ikke strålende, omenn resultatet ikke stod tilbake for mine forgjengeres. Av kolleger på reisen nedover blev det fortalt at Bergen var den verste ny å arbeide i, at bergenserne var hovne og ubehagelige o.s.v. Disse uttalelser skulde heller ikke bidra til å styrke mitt mot, og jeg var ikke høi i hatten da jeg kom til Bergen, hvor jeg tok inn i Holdts Hotell. Der traff jeg atter Eilert Sundt, hvem jeg fortalte hvad jeg hadde hørt om Bergen. Det skal De ikke bry Dem om", sa han. "Det er reisende som enten arbeider for mindre firmaer eller som selv ikke passer for stillingen som sier slikt. Bergen er forresten noget for sig selv som handelsby her i landet. Kom nu, og følg med mig ned på Børsen, så skal De få se Bergens ledende handelsstand samlet på ett gulv, det eneste sted i landet, hovedstaden inklusive, som kan prestere noget sådant". Og det var sant. Jeg traff der også min agent, Dietrich Grieg, som presenterte mig for flere av mine beste kunder, hos hvem jeg fikk enkelte ordres til å begynne med. Næste formiddag besøkte jeg flere kunder, og alle var livlige, ekspeditte og hyggelige. Traff jeg dem ikke hjemme, traff jeg dem som regel på Børsen. Mitt humør var stadig godt, og jeg var ferdig på vel en uke med adskillig flere kunder enn i Trondhjem, hvor jeg brukte over 14 dager. Min agent og mine kunder hadde fortalt mig at en av Bergens eldste og mest ansete kjøbmænd, Chr. Ege, prinsippielt ikke kjøpte av agenter og reisende, og at jeg derfor kunde spare mig bryderiet med å besøke ham, da han også var en nokså gretten mann. Jeg hørte på hvad der blev sagt mig, men da mitt firma hadde hatt litt å gjøre med ham pr. korrespondanse, syntes jeg at jeg alene av høflighetshensyn burde besøke ham. Jeg ventet dog dermed inntil jeg hadde besøkt de andre kunder. Da jeg kom inn, stod han ved en pult og skrev, med ryggen vendt mot mig. Han sønn, som nettop var kommet hjem med bestået juridisk embedseksamen og skulde fortsette i forretningen, satt ved et bord ved et vindu mot gårdsrummet, mens kontoret for øvrig fikk lys gjennom et takvindu over chefens pult. Sønnen hilste mens faren, som skrev med en "skrikende" fjærpen ikke gav inntrykk av å være opmerksom på at nogen var kommet inn. Jeg stod en stund og ventet, flyttet litt på benene for å vekke opmerksomhet, og en stund derefter vendte gamlingen sig halvt imot mig og spurte: "Hvad vil De?" Jeg sa mitt navn og hvem jeg reiste for. Svaret lød: "Jeg kjøper ikke av reisende". Tableau! Fjærpenne begynte igjen å musisere. Jeg befant mig så ille at svetten begynte

å perle på min panne, men jeg kunde ikke bekvemme mig til å gå med dette. Hans sønn kastet et blikk på mig, men jeg blev stående. Plutselig vendt Ege igjen hodet bakover og sa: "Nå!!" hvortil jeg svarte: "Jeg ber Dem undskylde mig, hr. Ege, men jeg er en ung mann som for første gang er ute i forretninger for mitt firma. Jeg går ut fra at De kjenner dette som den betydeligste spesialforretning i branchen. Jeg har arbeidet i denne forretning i mange år og er nu forstemann der, så jeg føler mig fullt ut habil til å tilfredsstille Deres fordringer. Jeg ber Dem ikke opta det som påtrengenheter når jeg er så fri å uttale at det kan ha betydning for min fremtid hvis jeg kan innsende en ordre fra Deres ansette firma". Hr. E vendte sig nu efter en stunds forløp imot mig og spurte i en verdig tone: "Går De på Børsen?" "Ja". "Så kan De treffe mig der imorgen kl. 1½". Jeg takket høflig, og min utgang fra hans kontor blev nu likeså gledelig, som min inngang hadde været pinlig. Da jeg næste dag kom på Børsen, hadde jeg intet sagt til min agent, Grieg, om at jeg hadde besøkt Ege. Vi tok plass i passende avstand fra den pillar hvor E. stod. Efter at han var ferdig med sin konferanse med et par herrer, vinket han mig til sig og førte mig inn i et værelse hvor vi var alene. Han var elskverdigheten selv, og jeg fikk en betydelig ordre av ham i enkelte kurante artikler. Idet jeg takket ham, spurte jeg om han vilde tillate mig å se innom for det tilfelle at det ved nærmere eftersyn skulde være andre artikler som han også trengte, men da svarte han smilende: "Nei, nu må De sandelig være fornøyd!" "Jeg er mere enn fornøyd", svarte jeg. "Ja, ja, kom innom De, hvis det passer Dem", sa han da. Og det passet mig i høi grad, for jeg fikk mine ordres forhøiet, og hvad jeg ikke satte minst pris på - han overdrog mig å besørge private innkjøp for ham i hovedstaden. Da jeg igjen kom på Børsen, stod Grieg og ventet. Han var forbauset og spurte: "Ka fanken har De gjort med Ege?" "Jeg har gjort forretninger med ham", svarte jeg. Og han blev, som før sagt, meget forbauset - Den eneste mann som var ubehagelig mot mig i Bergen var en skibshandler i Strandgaten. Når jeg bød ham mitt firmas fabrikater i linolje, fernisser og maling, svarte han: "Det kjøper jeg direkte". Da jeg så spurte ham om det ikke var vel så direkte å kjøpe norske fabrikater, blev han rasende. Men denne mann var ikke innfødt bergenser. Han var østlending. "Ja, ja, det er jo av sine egne man skal ha det", tenkte jeg.

Jeg fortsatte reisen til Kristiansand og reiste derfra hjem. Denne rute hadde jeg om vinteren i 4 år. Om sommeren reiste en annen, da jeg måtte være hjemme mens min chef var i Karlsbad. Den siste tur hadde jeg en oplevelse med en kunde som alltid står levende for mig i min erindring. Det var i slutten av februar 1979, jeg var i Aalesund. Det største forbruker av farvevarer i denne by var O. A. Devold. Det ergret mig meget at jeg ikke kunde besøke denne mann på grunn av den meget alvorlig konflikt som var opstått mellem ham og Brødrene Nicolaysen året før jeg tiltråtte min post der. Det gjaldt et parti maskinolje, som Devold konstaterte var av så dårlig kvalitet at hans maskiner tok skade av dem. Nicolaysen måtte betale Devold skadeserstatning, og herom var det først en meget hissig korrespondanse. Da N. sendte D. erstatningsbeløpet, sluttet han brevet med en bemerkning om at "han for bestandig hadde strøket en så simpel forbindelse

av sine bøker". Herpå svarte Devold at dette var en ganske overflødig bemerkning, for etter hvad det var passert ham, kunde det ikke falle ham inn å fortsette forbindelsen med Brødrene Nicolaysen, og han tilføiet at hvis nogen av dette firmas reisende skulde forville sig inn på hans kontor, vilde de uten videre bli vist døren.

Det ergret mig, som før sagt, meget ikke å kunne besøke denne store forbruker, som brukte så meget alene som alle de andre i Aalesund tilsammen. Denne gang var min konkurrent Hesselbergs reisende, samtidig med mig i hotellet og jeg ^ hørte ham ved middagsbordet meddele en annen sin tilfredshet med den betydelige omsetning med Devold. - Næste formiddag var det strålende vær. Fiskerflåten var seilet ut, og det var godt humør i byen. Jeg tok mig da en tur opover "Kleven" for å se utsikten over havet. Veien gikk forbi Devolds fabrikk, og jeg blev betatt av en sterk lyst til å besøke ham. På tilbaketuren gikk lysten over til handling, idet jeg tenkte som så at jeg risikerte jo ikke noget verre enn at han viste mig døren. Jeg gikk altså inn på kontoret, men der var ingen tilstede, da det var middagshvil både for kontorpersonalet og fabrikkarbeiderne. Imidlertid merket jeg at det var nogen i et værelse ved siden av. Jeg banket forsiktig på døren, og det blev svart: "Kom inn". Jeg traff hr. Devold selv, gemyttlig røkende på sin mer-skumspise. Jeg sa ham mitt navn, og at jeg vilde tilby ham farvevarer. "Vær så god ta plass", sa han. Idet jeg efterkom hans opfordring, tok jeg anledning til å prise det smukke vær, og fortalte at jeg kom fra utsikten og hadde sett fiskerflåten seile ut. "Ja, var ikke det verd å se!" ropte han, og derved kom vi inn på flere ting angående byens eiendommeligheter. Omsider sa han: "Deres navn er Bjercke, og De reiser i farvevarer, det er altså en ny forretning De representerer?". "Nei, hr. Devold, jeg reiser ikke for nogen ny forretning, jeg representerer et gammelt firma i branchen, nemlig Brødrene Nicolaysen!" Med et rykk kastet han sig tilbake i sin kontorstol, og fikserte mig med et skarpt og alvorlig blick, hvorefter han i en rolig tone spurte: "De er vel nylig tiltrådt i den forretning De da, forstår jeg?". "Nei, jeg har været der i 7 år". "Så, -e, men De kjenner ikke til forholdet mellom Deres chef of mig?". "Jo, hr. D, det gjør jeg". "Nå, så De kjenner til det, og enda kommer De inn til mig for å by mig varer? De må virkelig være en rar mann". "At De er forbauset, hr. D, forstår jeg fullt ut, men jeg håper De ikke vil nekte mig å forklare Dem mine grunner til å besøke Dem. Jeg har besøkt Aalesund i 3 år. Jeg vet at De er byens største forbruker i min branche, og til tross for hvad der er passert mellom de to firmaer drister jeg mig til å si at intet annet firma i landet evner å betjene Dem bedre enn B.B. Derfor har det ergret mig mere og mere hver gang jeg har besøkt Aalesund at jeg skal være den eneste blandt ming konkurrenter som - på grunn av en gammel tvist - skal være utelukket fra adgangen til å besøke Dem. Derfor har jeg idag besluttet å forsøke på å fornye forbindelsen mellom de to firmaer, og jeg ber Dem tilgi mig min dristighet." ^

Han satt fremdeles med korslagte armer og stirret på mig. Efter en stunds forløp spurte han i en alvorlig tone: "Tror De virkelig, unge mann, at De kan få Albert Nicolaysen til å effektuere en ordre fra mig?" "Ja, hr. D, det tror jeg".

"Vel, da vil jeg se en prøve på det. Kom op til mig med Deres prøver til samme tid imorgen. Hesselbergs reisende, Sjursen, har nettop været her, og av ham bestilte jeg hvad jeg trenger for lengre tid, men jeg skal nok få rasket sammen noget til Dem også, for dette interesserer mig".

Da jeg neste dag skulde gå op til ham, var gutten som jeg hadde bestilt til å bære prøvekasen ikke kommet, og da jeg gjerne vilde være presis, turde jeg ikke vente på ham, men tok prøvekasen på skulderen. Veien derop var nokså bratt, og da jeg kom frem, var jeg nokså varm og anpusten. "Bærer De Deres prøver også selv De?" sa D., da jeg kom inn av døren. Så forklarte jeg ham grunnen: at jeg ikke vilde han skulde vente på mig. "Å, jeg er nå ikke så farlig heller da," sa han med et venlig smil. Så fikk jeg en ordre av ham på nogen hundre kroner, og da jeg tok avskjed med ham, sa han: "Går dette i orden, lover jeg Dem en større ordre neste år. Velkommen igjen skal De være." Ordren blev antatt av Nicolaysen og effektuert uten anmerkning.

Da jeg neste år kom til Aalesund, holdt Devold sitt ord. Han kjøpe av mig hele sitt behov for året, som androg til mange tusen kroner. Varene skulde avsendes månedlig i bestemte kvantiteter. Men med hensyn til betalingsbetingelsene forbeholdt D. sig å få sig vekslene tilstillet for å gjøre dem betalbare ved Bergens Privatbank, mens Nicolaysen brukte å sette dem i kurs med bankene her, som besørget dem presentert til aksept hos varemottageren. På denne måte fikk han pengene til disposisjon straks, mens han ellers måtte vente med å diskontere vekslene inntil han fikk dem tilbake i diskontert stand. Da jeg innsendte ordren, gjorde jeg uttrykkelig opmerksom på Devolds betingelse, og jeg hørte ingen innvendig herimot da jeg fikk erkjennelse for ordrens mottagelse. Da jeg kom hjem til kontoret, var korrespondenten iferd med å utskrive faktura over første forsendelse til beløp mellem 8 à 900 kroner. I en følgeskrivelse til Devold meddelte han at vekselen som sedvanlig vilde bli satt i kurs gjennom banken. Jeg gjorde ham da opmerksom på at han hadde oversett D.'s betingelse, hvortil han ganske kontant svarte at han handlet efter chefens ordre.

Jeg tok da papirene, gikk inn til vhefen og gjorde ham opmerksom på feilen. Han blev blodrød i ansiktet, stirret på mig med rasende øine, slog i bordet og ropte: "Jeg skal lære den pøbelen deroppe i Aalesund at han skal få danse efter min pipe!" "De vil altså risikere å få protest på vekselen og hele forretningen annullert?" "Det blir som jeg har bestemt", var svaret. 8 dage senere da jeg stod inne hos ham ved postens åpningå kom byfogdens folk og meldte protest for nektelse av aksept av hans tratte på Devold. Han raste med skjellsord mot D. og hvasse øiekast til mig. Jeg forholdt mig ganske rolig og taus. Da derefter bankobrevene blev åpnet, var der også et fra Devold med remisse for fakturabeløpet. Han beklaget at han hadde været nødt til å nekte aksept av tratten, fordi hans instruks angående dette punkt ikke var efterkommet. Uaktet han hadde vanskelig for å tro at den reisende hadde glemt å anføre dette ved innsendelsen av ordren, vilde han allikevel anta at så var tilfellet. I tilfelle herav stod ordren ved makt, hvis ikke, var den annullert. Og min chef - annullerte ordren.

Fra dette øieblikk var det mig klart at det var håpløst å fortsette i denne forretning, som sent eller tidlig på grunn av chefens tiltagende uforstand og umedgjørighet måtte gå til grunne. Å søke plass i andre forretninger i branchen bød mig imot, da ingen av dem lå således an at jeg kunde få interessen op så jeg vilde trives med arbeidet. Jeg hadde allerede hatt flere gode tilbud. Å begynne alene med 2000 kroner oppspart var en alvorlig sak, især da jeg hadde kone og barn å forsørge. Jeg henvendte mig derfor til min hustrus onkel, Eilert Hesselberg, og foreslog ham å gå i kompani med mig mot å innskyte den fornødne driftskapital. Han var ikke uvillig dertil og bad mig utarbeide en oversikt over driften i det første år. Så gjorde jeg, men av engstelse for å være for sangvinsk blev mit overslags resultat for første års drift kun renter av pengene. Hesselberg svarte da at han ikke kunde nøie sig med nøkne renter av sin kapital.

Han tok intet hensyn til at resultatet vilde bli bedre for hvert år forretningen arbeidet sig fremad. Han rådet mig til å begynne alene, så vilde han "støtte mig med kreditt". Det var en skuffelse som voldte mig megen bekymring. Men jeg satte min tillit til Guds bistand og åpnet min lille forretning i Karl Johans gt. nr. 5 (til Skippergaten) den 19. januar 1880.

Da jeg hadde fattet min beslutning, sendte jeg Nicolaysen en skriftlig opsigelse. I den gjenværende til - 3 måneder - var han som regel meget taus, men ikke ubehagelig. 1. november 1879 tok jeg avskjed med ham, og han var da nokså beveget. Han meddelte da, hvad jeg allerede visste, at han hadde engagert en tysker til min eftermann, "for", som han sa "når jeg setter en dyktig tysker ved siden av en dyktig nordmann, så vinner tyskeren, forstår De!" "Det har De visstnok rett i hr. Nicolaysen", svarte jeg. Da vi til slutt tok hinannen i hånden til avskjed, hadde vi begge tårer i øinene - .

- Det avsnitt av mitt liv som hermed var avsluttet, hadde været avgjørende for min fremtid i mere enn en henseende. Meget hadde jeg måttet døie i de ca. 9 år jeg hadde tjent hos denne brutale, hissige og som en følge herav ofte urettferdige mann. Men han hadde også gode sider, som jeg satte megen pris på, og som efter min erfaring altfor ofte savnes hos forretningschefer i almindelighet. Den orden og det system han hadde innført i forretningen gjorde arbeidet interessant og behagelig, på samme tid som han forstod å bibringe sine betroede folk ansvarsfølelse for sin stilling, og han glemte heller ikke å forbedre deres økonomiske kår, når han var fornøid med vedkommende og hadde fått tillit til ham.

Således behøvde jeg aldri å be om forhøielse av min gasje. Dette passet han på førenn jeg hadde tenkt på det.----

Under min virksomhet i denne forretning førte skjebnen mig også til å gjøre et bekjentskap som blev avgjørende for min fremtids lykke. Dette gikk således til: I den tid passerte skoleungdommen fra Gamlebyen gjennom Jernbanegaten forbi vårt forretningslokale. En dag som jeg stod i mine betraktninger og så ut av kontorvinduet i 2. etasje, passerte på

den andre side av gaten fire unge piker på vei hjem fra skolen. De to var lyshårede krølltopper, den tredje tilsvarende sorthåret, og den fjerde var mørkblond, sped og noget høiere enn de andre. De gikk arm i arm og trakk i hverandre snart på fortauet og snart ut i gaten, lo og skravlet på småpikers vis. Plutselig kastet "den spede" livlige vakre øiekast op i vinduet hvor jeg stod. Like-så plutselig blev hun meget "stø", henledet sine veninders opmerksomhet på mig, hvorefter de rolig, men dempet fnisende gikk videre. Hver gang jeg siden så dem, og det var ikke så sjelden, for den "blondes øine" hadde festet sig i min erindring - gikk flokken nokså stillferdig, men jeg hadde et bestemt inntrykk av at de hadde mig i erindring. En dag blev jeg overrasket ved å se min blonde i voksen drakt og senere med notemappe. Min interesse for henne tiltok i styrke uten at jeg enda visste hvem hun var. Dette fikk jeg vite på den måte at min søster, fru Dahlgren, fortalte at hun hadde fått mange nye elever i musikk, hvorav den siste var den lille frk. Hesselberg fra Gamlebyen. Jeg spurte da min søster nøie ut om frk. H's utseende, men for å få full visshet, innfant jeg mig en dag under hennes spilletime, tittet med stor forsiktighet gjennem dørsprekken, og ganske riktig - det var henne!

Ikke lenge efter blev vi brødre enige om å få søster Laura til å holde ball for oss, hvortil var innbudt også nogen av hennes elever. Jeg fikk utvirket at frk. Hesselberg var blandt disse. Da jeg kom inn i ballsalen, lot jeg som om jeg ikke så henne. Hun stod da sammen med frk. Helga Hoxmark, og jeg la merke til at hun lot til å bli overrasket ved å få vite at jeg var vertinnens bror. Således blev vi først sammen. Hun var dengang litt over 16 år og jeg 23. To år senere blev vi forlovet, 26/9-1876, og 28. juni 1878 stod vårt bryllup.

Hun var min første og eneste kjærlighet og mitt livs verdifulleste erhvervelse - til velsignelse for hele familien, en edel, dyktig og opofrende hustru og mor. -

En senere tilføielse.

Den 19. januar 1880 åpnet jeg som før fortalt min farvehandel i Karl Johans gt. nr. 5 (til Skipperaten). Jeg hadde opspart 2000 kroner, som innestod i Kredittkassen, men herav skulde jeg jo også leve i 2½ måned, for det strakk ikke til å skaffe mig det nødvendigste utstyr til butikken. Min snilde fetter, Ole Bjercke, som samtidig hadde optatt et hypotekbanklån, lånte mig 1000 kroner som jeg betalte tilbake 6 måneder efter.

Min varebeholdning var ca. 8000 kroner. Vårt forbruk var det første året ca. 3800 kroner, hvorefter altså et nettooverskudd for det år på 3000 kroner. Noget nevneverdig salg i butikken kunde ikke påregnes før april måned. Jeg måtte derfor begynne med å selge til mine bekjente innen

industrien, vesentlig mot aksept. Jeg henvendte mig da til Kredittkassen, hvor jeg hadde 2000 kroner stående, og spurte bankchef Sanne om jeg kunde påregne å få diskontert mine vekslers på gode kunder. Jeg fortalte ham også at jeg helst ønsket å få Kredittkassen som bankforbindelse bl. a. også fordi det var den første bank jeg var i da jeg som volontør kom i Lønseths forretning. Jeg var flere ganger hos ham, men da jeg ikke kunde få noget bestemt svar, henvendte jeg mig til bankchef Lühnenschloss i Kredittbanken og fikk av ham imøtekomende svar. Han tok alle de vekslers jeg bragte til diskontering, og det var gjennømgående gode og kjente navn. Men efter hvert som min omsetning øket, bragte jeg også mere eller mindre ukjente navn til diskontering. Så begynte han en dag å sortere ut omtrent halvparten av vekslene, som han refuserte. Dette beløp var mellem 2 og 3 tusen kroner. På mitt spørsmål om hvorfor, svarte han at han ikke kjente navnene. "Det har altså ingen betydning at jeg kjenner dem?" spurte jeg. Hertil svarte han intet. "Hjelp dig selv, så hjelper banken dig", tenkte jeg, og det har jeg også gjort. Således brukte jeg ikke kassakreditt føre enn jeg var kommet så langt at jeg ikke var avhengig derav. De ovennevnte refuserte vekslers lot jeg ligge i porteføljen inntil en uke før de var forfaldne. Da tok jeg dem med i banken og spurte bankchefen om banken besørget innenbys inkasso. "Hvor stort beløp?" spurte bankchefen og da jeg opgav dette, var han villig. Jeg leverte ham de vekslers han hadde nektet å diskontere, og begrunnet det med at når papirene presenteres gjennom banken, var jeg sikker på at de vilde bli innfriet uten fornyelse. Efter den tid diskonerte han alle mine vekslers uten den ringeste bemerkning.

Min forretning har gjennom årene gått jevnt og sikkert fremover. Jeg har ikke noget år avsluttet mine regnskaper med tap. Men det er gått mig omtrent som T.W.W.Kildal engang sa til mig: "Alt hvad jeg har stelt med selv har jeg tjent på, men det jeg har hat sammen med andre har jeg tapt på."

Fabrikken.

Et par år efterat jeg havde etablert min farveforretning, kom jeg i forbindelse med belgieren Roussel av firmaet Roussel de van Geel. Han satte meg inn i fabrikasjonen av sikkativer og billige fernisser, og skulde levere mig finere fernisser, - hans såkalte Bernsteinfernisser - i dissolusjon, altså utsmeltet med olje, men uten tilsetning av fortynningsmidler. Jeg leiet så tomteplass på et jorde litt ovenfor Bryn st. I leien medfulgte også en liten englåve som jeg benyttet til lagerplass for råmaterialer. Over kokestedet bygget jeg et treskur. I de første år var jeg stadig med ved fabrikasjonen og innrettet mig samtidig slik i min gamle forretningsgård i Skippergaten at jeg kunde foreta enklere eksperimenter der nede.

Jeg tror jeg kan si jeg var heldig med mine eksperimentelle arbeider, og det lyktes mig forholdsvis hurtig å få så og si den rette kjøkkenfølelse i materien. Efter hvert som jeg vandt erfaring, kom dette naturligvis til å gå ut over mine kjøp fra Roussel, men jeg er glad ved å kunne si at dette ikke i minste måte forrykket vårt personlige forhold, som under alle de senere års utvikling og like til Roussels død forblev meget hjertelig.

Det var en naturlig forutsetning at jeg ved siden av å kjøpe de nevnte dissolusjoner også skulde selge hans ferdige fabrikater på originalkanner, hvad jeg også kom til å gjøre i årrekket etterpå.

Efter hvert som fabrikkasjonen gikk fremover, blev det klart for mig at jeg måtte finne en passende eiendom, hvor jeg kunde bli mest mulig uavhengig av naboer med hensyn til den lukt som uvegerlig fulgte med fabrikkasjonen. Jeg fikk så - visstnok i 1802 - kjøpt gården Nordre Alna som den gang hadde et areal av nær 200 mål. Kjøpesummen var kr. 23.000, -- og eiendommen var slik beliggende at jeg ikke med rimelighet behøvte å regne med nabo-vanskeligheter, selv med en meget lang fremtidslinje. På denne eiendom bygget jeg så et murhus til kokeri og smelteri, samt en trebygning til varelager. x)

Jeg nevnte foran at jeg forholdsvis hurtig hadde inntrykk av at jeg fikk den rette fabrikkasjonsfølelse. Ved siden av en naturlig disposisjon hjalp mine erfaringer fra Nicolaysen meg. Denne branchefølelse har i hele mitt lange arbeide i forretningen fylt mig med megen glede og tilfredsstillelse. Alt hvad der er utarbeidet i min fabrikk inntil jeg personlig efter hvert trakk mig tilbake fra fabrikkasjonen er skjedd på impulser og erfaringer fra min fabrikkens egen virksomhet. Det er med en viss stolthet at jeg konstaterer dette når jeg minnes hvorledes konkurrerende norske fabrikanter stadig har tydd til utlandet efter teknisk assistanse, og det har gledet mig å se at forholdet synes å gå i arv til mine etterfølgere.

Når jeg idag 22/10-1925 ser tilbake, så fylles mitt herte med takk til Gud for alt og først og fremst for den velsignelse han skjenket mig i min elskede hustru Amalie. Hvad hun var for mig, for barna, hjemmet og familien kan ikke beskrives med ord. Siden hennes plutselige død av sukkersyke 23/1-1923 er min tilværelse gjennomsyret av et tiltagende savn som aldri vil ophøre. Men erindringen har jeg tilbake, Gud la mig aldri tape den!

Og så takker jeg Gud for våre barn, som aldri har gjort oss sorg, men er bra og dyktige mennesker. Gud velsigne dem gjennom livet!

Her slutter Alf Bjercke senior's optegnelser. I en parentes står tilføiet: Olafs og Lars's bortgang.

x) Han overtok samtidig for 500 - fem hundre kroner - en uthugget skogteige av Disen skog på 120 maal! Bonden skulde reise til U.S.A. for å tilbringe sine gamle dage hos sine sønner derover, - derfor solgte han Alna og skogteigen.

Som før fortalt hadde næsten alle bestefar Ole Bjerckes barn fra ham arvet en liten peotisk åre. Nedenstående er en prøve på Alf Bjercke seniors.

Minner fra Formannskapet 1900 - 1903.

1.

I gamle "Sompas" lille sal
nu sitter byens fedre,
de en og tyve som jo skal
kommunens stell forbedre.
Med gjève borgermestre tre
i broderlig forening
der drøftes mangen gløgg idé
og brytes mangen mening.

2.

Når disse menn nu nevnes skal,
da først og fremst vår kjekke
ordfører på sin "pedestal"
vår sympati vil vekke.
Å holde alt så lunt igang
og alt så lunt å jevne
så tiden ikke faller lang,
det er hr. Harbitz' evne.

3.

Hans varamann Martinsen ei heller er
hvad tapt bak vogn man kaller,
vår stortingsmann med meget mer
tar tingen som den faller.
Da dansken sist lå på vår havn,
han talte varmt for jyden,
så Danebrog sank i hans favn
sans phrase - ja sant for dyden.

4.

Hr. Wolla trives bedre nu
han får "elektrisk" ordet.
Han er i pakt med Eriksrud
i kampen mot de "store."
Og Pedersen går modig frem
med glein og vrede fakter
mot fylla, så det har stor klem
mens Horn ham dypt forakter.

5.

Til venstre litt for Kristian Kvart
der sitter Ludvig Meyer.
Han smiler lunt, se det har fart
med socialismens greier
Så er vi ved vårt grenseskjell

.....

hvor "Holmens stakk" begynner.
Han pønser på sin bydels vel,
den "Løkkas" storformynder.

6.

Med Platou er det så sin sak,
han er ei lett å rokke.
Man huske blott hans djerpe slag
for Vestre gravlunds klokke.
Og Bjercke er eu noget svak
for gamle ridehuse,
mens Wium tror det er hans fag
slikt gammelt skrap å knuse.

7.

Pedagogikkens brave sønn,
vår egen Hartwig Christie,
fikk høinet de magistres lønn
det var s'gu ganske listig.
Men hvor er Dawes, vår kommandør,
mon atter på sin skute?

8.

Så har vi våre doktre tre,
og det er djerpe gutter.
Ja Bøgh og Strøm og Malmen med
nok skaper institutter.
Tenk slaktehus og bjørnehi
og alskens hygiene,
ja vannklosetter det får vi
så nydelige, rene!

9.

Når her i byen bygges skal,
det er stor strid om hvordan.
Det volder stundom nogen kval
å svare for hr. Nordan.
Han skotter da til Gundersen
ti han er kjent i "grunnen",
et skjønnsomt smil, et nikk - min venn!
All angst er overvunnen.

10.

Men hvor skal penger komme fra?
Knappt Getz derpå kan svare.
"Til driftsfond må vi spare,"
"Kontrollen ei forsømmes må,"
det høres fra hr. Dehli.
"Bestillingsmenn kan lites på,"
si'r Berge litt undselig.

11.

Hr. Harbitz har et ord å si
midt i vårt travle virke:

.....

"Århundredet er snart forbi,
i kveld går vi i kirke."
Den høitidsstund ei glemmer vi
da bispen stilt forkynte:
"Det gamle år gled nu forbi",
just som det ny¹ begynte.

12.

Nu magistrat og sekretær
ha takk for all den møie
i dette treårs sammenvær
med oss I måtte døie.
Når vi går bort, da trøst jer med
ordførernes portretter
så kom mer snart i våres sted
x) blondiner og brunetter.

x) Kvinden hadde fått stemmerett.

Nedenstående optegnelse av Alf Bjercke sen. har ikke noget med vår slektshistorie å gjøre, men er tatt med fordi den kan være av interesse for hans efterfølgere i forretningen.

Hvorledes jeg lærte Jac. Jacobsen å kjenne.

Da jeg var begynt i Brødr. Nicolaysens butikk, fikk jeg en dag besøk av maler og farvehandler Jac. Jacobsen, der kjøpte en del varer som han ikke førte i sin mangelfullt forsynte butikk. Han blev mig en god kunde, kom alltid personlig og betalte kontant. Han lot mig forstå at han ikke ønsket å treffe chefen, Alb. Nicolaysen. Grunnen hertil fikk jeg ikke vite. Jacobsen var alltid pent kledd, som regel i mørkeblå dress, med flosshatt og 2 lorgnetter i sort snor, en hengende på maven og den annen på brystet. Hans utstyr var den dannede manns, men hans karakter og opreden var ikke tilsvarende.

En dag da han stod ved disken og handlet med mig, kom Alb. Nicolaysen tilfeldig inn fra gaten. Han hilste meget venlig og vilde gjerne tale litt med Jacobsen. Men dennes ansiktsuttrykk blev ubehagelig forandret. Han undgikk å ta N. i hånden og snek sig langs veggen bort til døren. På N.'s høflige anmodning om å få tale litt med ham, løftet han sin knyttneve mot ham og ropte: "La bli mig, din snørrgutt, ellers klemmer jeg til dig!" Dermed rev han døren op og løp ivrig gestikulerende med de knyttede never og under truende utrop bent over gaten. Jeg blev stående aldeles forbløffet, og mitt syn på J's person blev fullstendig forandret. Chefen og jeg stod et øieblikk og så på hinannen, da han brøt tausheten og sa: "En simpel fyr, forstår De." "Ja, noe slikt har jeg ikke oplevet før", sa jeg, "men hvad ligger til grunn for sådan opreden?"

Så fortalte Nicolaisen at Jacobsen før hadde kjøpt sin linolje hos hans far P. Nicolaysen, eier av Lobakkens oljemølle, mens Alb. Nicolaisen var på sin fars kontor. Det var da engang oppstått tvist om to tomme oljetønner som var anført Jacobsen som lån, og som J. påstod var levert tilbake.

Som svar på N's anmodning om å sende tønnene tilbake kom følgende skrivelse fra J. :

Til oljekoker Nekkolaisen ved ^{x)}Fattigtørje.

Dersom du ikke straks sender tilbake de to tomtønnene som gutten din stjal i gårdsrummet mitt, melder jeg dig for polti!

x) P. Nicolaysen hadde sitt kontor ved Lilletorvet.

Et annet tilfelle som også er ganske karakteristisk for J. er at han lot innrykke i Nyhets- og Avertissementsbladet en annonse med advarsel mot å forveksle hans sønn med den ansatte malermester O. Jacobsens sønn, som han beskrev som en utesvevende person med "pløset" ansikt og lyse barter, mens hans egen sønn var mørk og av et pent utseende, og ikke som den første "vanket på bordeller og simple steder." -

Nu tenkte jeg naturligvis at vi skulde miste Jacobsen som kunde. Men han kom snart igjen, omtalte sitt møte med min chef på en humoristisk måte og fortsatte å handle med mig som før. Kun gjentok han sin uvilje mot å ha noget med Alb. N. å gjøre. Efter sammenstøtet var det jo heller ikke nogen risiko for at N. vilde tiltale ham oftere.

Jacobsen ytret flere ganger at det jo ikke kunde være noget for mig å bli hos en slik fyr o. s. v. Jeg undgikk naturligvis å svare noget bestemt på disse hentydninger. Men en dag spurte han mig om jeg vilde komme op til ham i hans privatbolig den følgende søndag, da han vilde konferere med mig om noget der også kunde være av interesse for mig. Jeg efterkom hans anmodning, og han meddelte mig da at han hadde i sinne å utvide og modernisere både sitt farveutsalg og sin fernissfabrikk, og i den anledning tilbød han mig plass hos sig. Jeg takket ham for tilliten og sa at jeg skulde tenke på saken. Men jeg kom ikke tilbake til tilbudet, og han nevnte det heller ikke mere. Han hadde formodentlig fått et bestemt inntrykk av at det ikke passet mig. Jacobsen stod for mig som en stor egoist, brutal og av en mistenksom karakter. Han og jeg stod dog alltid på en god fot med hinannen når vi møttes.

I året 1885 reiste vi på samme dampskib til verdensutstillingen i Antwerpen. Da lærte jeg også hans frue, født Dahm, å kjenne. Hun var en pen, dannet dame med et tekkelig vesen. Vi hadde det meget hyggelig ombord. -

Kristine Amalie Bjercke

Alf Bjerckes hustru var født i Oslo 16. april 1858. Hennes foreldre var skibskaptein Andreas Hesselberg og hustru Maren, født Riegelsen.

Hun var en statelig skikkelse med rank holdning, hadde lysebrunt naturlig krøllet hår og ualmindelig vakre blå øine. I ungdom men kom hertil en frisk ansiktsfarve, så man kan forstå at Alf Bjercke tapte sitt hjerte til henne før han kjente henne personlig.

Han har i "Optegnelser om slekten" (side 14) gitt henne et hjertegripende vakkert eftermæle som alle i familien sikkert vil kunne underskrive.

Som fremtredende egenskaper hos henne vil jeg fremheve: energi, arbeidsomhet og gavmildhet overfor trengende.

Amalies og Alf Bjerckes barn var:

Trygve	født 11. mars 1879
Olaf	født 19. oktober 1880
Alfhild	født 14. august 1882
Andreas	født 3. november 1883
Richard	født 6. juni 1885
Lars	født 3. mai 1887
Alf	født 23. april 1890

Trygve Bjercke

Han hadde meget gode evner, og da han tillike arbeidet grundig, var han under sin skolegang på Gjertsens skole "skolelys." Tok middelskoleeksamen med hovedkarakter 1,25.- 1897 artium med karakter laudabilis 1,33 og 1898 den såkalte anneneksamen med preceteris. Studerte derpå en kort tid ved universitetet i Leipzig og tok 1902 juridisk embeds-eksamen med karakter "står til laud". Blev kort efter edsv. fullmektig hos byfogden i Skien. Blev introdusert hos den ansete brukseier H. C. Hansen i Skien og samme år forlovet med hans datter Ruth. H. C. Hansen hadde 9 sønner og 6 døtre. Fru H. C. Hansen er født Jepsen. Fra 1903 - 04 var han fullmektig hos sorenskriveren i Fredrikstad. Studerte senere i Berlin sprog og handelsrett ved universitetet der. 26. august 1906 etablerte han egen forretning og feiret samme år bryllup med Ruth Hansen, 27. september. Tok advokaturen i 1912. Trygve Bjercke deltok også i det "politiske liv". Var en tid formann for samlingspartiet på Nordstrand. - Utarbeidet i 1910 utkast med motiver til lov angående illoyal konkurranse for Kjøbmansforeningen. Holdt senere foredrag om samme emne på "Den norske handelsstands fellesforenings generalmøte i Larvik.

Trygve Bjerckes hustru Ruth var en liten pen, mørk dame med et litt sydlandsk preg. Hun var en ualmindelig dyktig husmor og sjelden elskverdig vertinne. Hun gav alltid inntrykk av at det var henne en glede å gjøre det

koselig og festlig for sine gjester.

For sin eneste datter, som hadde hatt den store ulykke under fødselen å bli utsatt for et uheld som gjorde henne lammet i benene for livet - var Ruth en kjærlig og opofrende mor.

Trygve Bjercke var i sine eldre år ofte plaget av sykdom. Datterens svakhet var hele livet en tung byrde for foreldrene og en stor sorg for dem.

Ruth og Trygve Bjerckes barn var:

Gudbjørg Amalie (kalt Mai) f. 28/8-1907

Olaf Roar f. 5/2 -1909

Arne Reidar f. 9/3 -1912

.....

Olaf Bjercke

Amalie og Alf Bjerckes 2. sønn var også en meget begavet gutt, men hadde ikke større lyst til lesning, og blev derfor intet skolelyst. Hans far foreholdt ham hans eldre bror som et følgeverdig eksempel. Olaf leste da flittig 1 - én - måned og fikk "utmerket" i hovedkarakter. Men det blev både første og siste gang. Han hadde da vist hvad han kunde prestere, og det kunde være nok. Selvfølgelig erhvervet han ved sitt gode hode allikevel kundskaper nok.

Efter endt skolegang hjemme var han ved en handelsskole i England og en tid på kontor i Hamburg og ca. 1½ år i Brussel. Det var meningen at han skulde gå inn i sin fars forretning. Men han ble angrepet av tuberkulose under opholdet i Tyskland og døde 24 år gammel i 1904 til stor sorg for hele familien. Det kunde være meget å skrive om ham fra hans barndom, f. eks. om hans slående logikk og om hans sterke rettferdighetsfølelse, som usedvanlig tidlig åpenbaret sig. Men da han døde så ung, fikk man ikke den glede å se disse gode egenskaper i full utvikling.

Richard Bjercke har tilføyet om sin bror: En usedvanlig begavet verdensinteressert ung mann som satte dype spor i sine yngre brødres utvikling.

.....

Alfhild Bjercke

Amalie og Alf Bjerckes eneste datter var lyshåret og blåøiet, hadde en vakker figur og morens ranke holdning. Hun var energisk og virksom. Gjennomgikk frk. Bonnevis skole og var senere et år i fransk pensjon for unge piker i Brussel.

Hun ville gjerne begynt på sin fars kontor, men Amalie Bjercke hennes mor, var av den mening at hun derved "gikk i veien" for en som trengte bedre å tjene noget, så derav blev det intet.

Hun blev i 1916 gift med Christen Knudsen, statsminister Gunnar Knudsens sønn og fikk et vakkert hjem "Kollen" ved Borgestad hvor hun alltid med "åpne armer" mottok gjerne hele familien og sammen med sin man,hygget for oss på alle optenkelige måter.

Tiltalende trekk hos Alfhild Knudsen var hennes rettferdighetsfølelse og hennes pålitelighet og sanndruhet. Hadde hun lovet en ting, kunde man stole på at det blev holdt.

Alfhild og Christen Knudsens barn var:

Christen f. 1917
Knut Andreas f. 25/10-1919
Alf Bjercke f. 24/11-1922

NB! Skipsreder Christen Knudsen, Alfhild Bjerckes mann, var en ualmindelig elskverdig mann, aktet og avholdt av alle i familien.

Andreas Hesselberg Bjercke, Amalie og Alf Bjerckes 3. sønn, var av ydre forskjellig fra sine eldre brødre. Disse var som barn spinkle og bleke, men Andreas gledet sin mor ved å være en lubben, liten fyr. Han hadde arvet sin mors brune krøllede hår og også hennes friske blå øine. Som liten hadde han et rolig, næsten sedat vesen, men dette forandret seg meget med årene.

Han hadde som alle Bjercke-guttene gode evner og fikk som alle disse en utmerket utdanning. Gjennemgikk Gjertsens skole, kom derpå i murerlære for senere å bli arkitekt, tok eksamen ved Kunst- og Håndverksskolen i Oslo, derefter ved Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Var i 4 år assistent hos den bekjente arkitekt Østberg i Stockholm. Foretok senere studiereiser til Frankrike og Italien. Etablerte sig i 1911 sammen med arkitekt Georg Eliassen i Oslo. Disse to hadde som smågutter vært skolekamerater og siden fulgtes ad videre i livet, studerte sammen i Stockholm og var begge ansatt hos Østberg. Andreas Bjercke har bygget Fjeldheim folkeskole i Drammen, og senere sammen med Eliassen Sjømannsskolen i Oslo og Tønsberg, den norske Amerikalinjes bygning i Oslo, Lysverkets og Redernes Hus, Minnehallen i Stavern, kirke i Høyanger og større og mindre forretningsgårder og privatboliger.

Var i 3 år formann i Oslo arkitektforening. Han var en jovial herre, godt likt av alle. 1953 ble han Ridder av St. Olav!

Han var to ganger gift. Første gang med Helga Dahlén, datter av marine-overkommisaire Dahlén, Stockholm. Hun var en fin, tiltalende personlighet. Døde efter 4 års lykkelig ekteskap, efterlot en 3årig datter.

Hans annen hustru var Margit (Maggen) Brodtkorb, datter av overingeniør Anton Christian Brodtkorb, Oslo og hustru Ida Werring, Oslo. Hun var en kjekk, livlig, energisk og foretagsom dame, som passet utmerket for sin mann. Hadde et praktfullt blondt hår og vakre blå øine. Andreas Bjerckes barn av første ekteskap var:

Brita f. 19/8-1913, gift Wulfsberg i Trondheim

Kjell, f. 7/9-1919 Hesselberg

Lars Thorsten Hesselberg f. 21/4-1922

Richard Bjercke, Amalie og Alf Bjerckes 4. sønn var som barn en rolig og tenksom liten fyr, men utviklet sig gjennom årene til en overmåde livlig herre. Han hadde, meget gode evner, men leste i skoletiden visst neppe mere enn til nødtørft. Tilfredsstillt dog sikkert alle "rimelige krav." Tok artium, studerte senere ved høiskolen i Braunschweig og opholdt sig for å ta sprogstudier nogen tid i England og Belgia.

Fra 1914 medinnehaber i firmaet Alf Bjercke.

Richard Bjercke var en ualmindelig initiativrik og arbeidsom mann. Og det blev i årenes løp også lagt voldsomt beslag på disse hans egenskaper. Å regne opp alle de institusjoner, offentlige og private, hvor han dels var styremedlem og dels formann, er omtrent umulig. I boken "Hvem er hvem?" er optegnet 11, og det ble i årenes løp mange flere. Den viktigste tror jeg måtte være hans stilling som Statens utsending - kanskje rettere regjeringens - ved forhandlingene i Washington 1918 under den store verdenskrig. For dette blev han ridder av St. Olav - dengang den yngste i landet.

I 1921 blev han generalkonsul for Estland.

Han var en avholdt selskapsmann og som sådan meget underholdende. Han var i det hele tatt av dem som gjennom livet bevarte noget av det barnlige skjær, hvilket er meget tiltalende.

Han var gift med Birgit Brambani, en datter av grosserer Petter Brambani og frue Maria, født Gumelius Svensson. Hun var meget vakker og "stilfull", snild og elskverdig, en utmerket vertinne.

De hadde to sønner:

Alf Richard - f. 30/5-1921 og

Leif Venek - f. 1/5-1923.

Efterskrift: Richard Bjercke blev 1936 formann i Oslo Handelsstands Forening hvilket han nu (1938) fremdeles er. I firmaet Alf Bjercke fortsatte han i sin fars fotspor, og ved sin aldri sviktende energi og arbeidsiver derv han firmaet stadig videre frem, så det nå i branchen er det største i Norge.

Lars Thorstein Tønsager Bjercke, Amalie og Alf Bjerckes 5. sønn, var som liten en vakker gutt, livlig og kjekk. Hadde som sine brødre gode evner. Gjennomgikk Frogner skole inntil 2. gymnasium og gikk derefter inn på Handelsgymnasiet. Her kom han til å slutte på grunn av en mindre heldig episode mellom ham og en vistnok lite forståelsesfull lærer. Hans far fant at samarbeidet mellom denne og Lars vanskelig kunde fortsette, og lot ham derfor forlate skolen.

Senere opholdt han sig et par år i utlandet for sprogets skyld.

Han utviklet sig til en dyktig forretningsmann. 26 år gammel blev han i 1913 representant for den hollandske margarintrust, Ant Jürgens og forestod firmaets innkjøp av hvalolje.

Da firmaet senere trådte i samarbeide med den annen hollandske trust, Van den Bergh og Laver Brothers (Sunlight soap), var han en tid alles tillitsmann og tjente som sådan udmerket.

I 1913 blev han gift med enkefru Lulli Mørch, f. Hauer, fra Fredrikstad. Hun var "en feiret skjønnhet", ualmindelig vakker. Men deres ekteskap blev dessverre en kort glede. Lars Bjercke blev angrepet av en ondartet nyresykdom, visst tufberkuløs. Han blev to ganger opereret, men uten nytte. Høsten 1916 reiste han og hans hustru til De kanariske øier, Madeira - for å søke helbredelse i et mildere klima. Hans hustru var nemlig også begynt å skranke. Kort efter hjemkomsten viste det sig at hun led av lungetufberkulose, hvorav hun døde 3 år senere. Lars Bjercke overlevet henne bare 4 måneder, var ved sin død 32 år.

Han efterlot en formue på over 200.000,- kroner som blev testamentert til legat for tufberkuløse, hjemmehørende i Oslo og Fredrikstad. Han hadde et vindende elskverdig vesen og var derfor godt likt av folk.

Alf Bjercke, Amalie og Alf Bjerckes yngste sønn, var som liten et ualmindelig vakkert og eiendommelig barn. Vi trodde i familien at han i en eller annen retning vilde bli kunstner. Han deklamerte godt, var ved opførelsen av studenterkomedier en dyktig skuespiller, hadde avgjort anlegg for modellering, men kom til å dyrke denne kunst bare for fornøielse.

Han gjennomgikk Frogner skole hvor han tok realartium, studerte kjemi i Braunschweig og München. Tok diplomeksamen i Braunschweig i 1914. Fortsatte ved universitetet i Oslo studiet av kolloidkjemi og tok på dette efter krigen doktorgraden i Braunschweig i 1920. Blev i 1923 optatt som kompanjong i sin fars og brors firma Alf Bjercke. Hans arbeide har vel vesentlig vært i Alf Bjerckes fernissfabrikk på Alna hvor hans kjemiske kunnskaper selvfølgelig har vært til megen nytte.

Som sin far og sin bror Richard har han vært medlem av formanskapet i Oslo og dessuten av forskjellige andre kommunale utvalg og komitéer hvor han alltid har vært en meget interessert og aktiv deltager.

Hans kunstneriske eller kanskje bedre hans nasjonale interesse fikk et utslag som har hatt store følger. Han fikk den lyse idé at Leif Eriksson's billedet - forestillende Leif Eriksson's ankomst til Amerika malt av Christian Krogh - burde ha en plass i denne verdensdel. Og ved hjelp av Norges sendemann i Amerika, Morgenstjerne, som var meget begeistret for idéen, fikk billedet den ære under en større festlighet å bli ophengt på Capitol i Washington 23. mars 1936. Alf Bjerckes tale ved denne leilighet blev kringkastet over hele Amerika og også overført til Norge og Sverige. Man vil forstå at dette var til stor glede for alle norskfødte i Amerika og nordmenn i det hele tatt - og blev en god reklame for Norge. Han fikk da også takk fra Utenriksminister Koht og Kongens Olavsmedalje.

Alf Bjercke blev 5. mars 1938 gift med Ewa Kristina Jerstrøm, en datter av ingeniør Anders Jerstrøm og frue Kristina Margareta f. Eklund. Hun var først gift med tidligere britisk konsul og kaptein Bjerre, fra hvem hun ble skilt i 1935.

Da dette skrives hadde hun vært i vår familie bare ca. 3 måneder, men hvad vi hittil har sett og hørt av henne er bare godt og elskverdig, så vi av hjertet har gratulert Alf Bjercke. Han ventet lenge før han kom til å gifte sig, men har nu sikkert funnet den rette. Som alle Alf Bjercke sen. og hustrus barn er den yngste av dem varmhjertet og hjelpsom mot alle og også avholdt av alle. -

Kristofer Bjarne Bjercke, Mathea og Ole Bjerckes yngste sønn, var som barn og under opveksten meget sykkelig. Han gikk derfor ikke på skole, men leste privat med en huslærer. Ole Grøndahl, som også hadde vært lærer for hans bror Alf Bjercke. Senere blev han sendt inn til Oslo hvor han inntil konfirmasjonen bodde hos sin svoger Dahlgren og gikk på dennes skole. I Oslo kom han til å konsultere den da meget bekjente professor Lochmann som prøvet en nokså enestående kur på ham. Han hadde ytret sig ved stadige smerter i maven. Lochmann anbragte plastre bak begge hans ører. Disse fremkalte store sår som ikke måtte gro igjen, men blev holdt åpne et par år. Omsider ophørte utflodet av disse, og fra den tid skred helbredelsen raskt fremad. K.B. som før til sin store sorg hadde vært ualmindelig liten av vekst, skjøt nu raskt i været og blev også fullstendig sinnsforandret. Han pleide tidligere alltid å sitte taus og stille, men blev nu meget livlig og snaksom, så hans muntre bror Lars kalte ham "en munter kar".

Han hadde et lett hode og utdannet sig for handelen. Han hadde til en begynnelse en kontorpost ved Christiania Meieribolag hvorfor hans bror straks gav ham navnet Melkisedek. Senere var han i flere år ansatt i firmaet Caspary & Jørges. Reiste så en tid til Tyskland og England for å lære mere sprog. Efter hjemkomsten etablerte han egen agenturforretning som fikk en rask og meget god fremgang. Men han blev ingen gammel mann. Han var ved sin død 42 år.

Han var et mere enn almindelig fintfølende menneske. Jeg har sjelden truffet nogen som var så redd for å såre andre. Snild og hjelpsom var han også alltid. Han blev i 1886 gift med Jenny Feiring, datter av kjøbmann Jens Feiring og hustru Maren Fredriksen. Hennes foreldre døde før hun hadde fylt 4 år. Hun kom da til en onkel, kjøbmann Ingvoldstad, som hadde overtatt hennes fars forretning og var gift med en søster av hennes mor. Hun var et tidlig utviklet og begavet barn og fikk en god utdanning. Gjennomgikk frøken Bauers vel renomerte skole og tok derpå gouvernanteeksamen. Hun var mere enn almindelig flink i sprog, hvilket kom godt til nytte da hun som gift blev en dyktig assistent på hans kontor. Hun var inderlig lykkelig i sitt ekteskap, men som til hennes ubeskrivelig sorg varte bare 10 år, og hun blev aldri efter sin manns død den hun før hadde været. Hun tenkte først å fortsette sin manns forretning og engasjerte som assistent daværende agent Reidar Due.

Kristofer Bjercke hadde kort før sin død startet en Kneip-kaffefabrik, og det var som disponent for denne Reidar Due blev engasjert. Fabrikken lønnet sig ikke og blev derfor nedlagt.

Men da hun ikke lenge efter kom til å selge forretningen til sin manns fetter Herman Egilsrud, fikk hun ansettelse på Dues kontor. Og da Due nogen år senere blev børskommissær i Oslo, blev hun ansatt som bokholder på Børsen, en stilling som hun med stor dyktighet utfylte i 25 år.

Jenny Bjercke var en spinkel skikkelse, med et stille kvinnelig vesen av de mennesker som tenker mere enn de taler. (Nedskriveren av dette kom i hennes hus samme dag som hennes mann døde og er henne uendelig taknemlig for all den kjærlighet hun har vist mig i de 42 år vi nu har levet sammen.)

Til mine kjære slektninger.

Efterat jeg nu til slutning har gjennomlest mine nedtegnelser, finner jeg dessverre at de på så mange måter er meget mangelfulle. Dere har formodentlig ventet å få dem mere detaljert. Men jeg har funnet at det var meget lettere å skrive om de avdøde enn om mine samtidige.

Og skulde dere f. eks. finne at "lys og skygge" muligens ikke er likelig fordelt, så er dette fra min side en ren tilfeldighet, det må dere tro. Og når dere så betenker at meget av dette er skrevet i mitt 77. de år, så vil dere nok være overbærende med mig.

Og så vil jeg til sist be dere som har barn å nedskrive senere hendelser i familiens liv. Det kan bli til både nytte og glede for barna når mor og far er gått bort.

Sankthansdag 1938.

Helga Dahlgren.

Brylluper i familien.

Laura Bjercke og Bent Mogens Dahlgren januar 1860.

Anne Mathea Bjercke og Ole Christoper Erichsen 2. oktober 1878.

Anna Jensine Nielsen og Lars Thorstein Bjercke 8. november 1878

Kristine Amalie Hesselberg og Alf Bjercke 28. juni 1878

Jenny Feiring - Kristofer Bjercke 5. mai 1886

Ruth Hansen - Trygve Bjercke 27. september 1906

Helga Dahlen - Andreas Bjercke 29. mai 1912

Maggen Brodtkorb - " " 9. desember 1918

Alfhild Bjercke - Christen Knudsen 3. mai 1916

Lulli Mørch - Lars Bjercke 15. september 1913

Birgit Brambani - Richard Bjercke 23. mars 1920

Ewa Bjercke - Alf Bjercke 5. mars 1938

Olaf Erichsen og Anita Kabral 22. mai 1911

Ragna Murstad - Aage Erichsen 26. mai 1917

Marta Foss - Kristofer Erichsen 5. oktober 1918

Sigrid Frølich og Thorstein Bjercke 3. november 1913

Dødsfallene i familien.

Anne Mathea Bjercke 2. april 1840
Ole Bjercke 27. november 1880
Laura Dahlgren 28. mai 1886
Bent M. Dahlgren 3. april 1893
Kristofer Bjercke 8. desember 1896
Olaf Bjercke 25. februar 1904
Lars Th. Bjercke sen. 18. desember 1904
Camilla Bjercke 25. januar 1915
Helga Bjercke 2. august 1916
Thea Erichsen 2. februar 1918
Lulli Bjercke 14. november 1919
Lars Bjercke 8. mars 1920
Amalie Bjercke 28. januar 1923
Alf Bjercke 8. januar 1933
Ole Chr. Erichsen 17. mars 1937
Leif V. Bjercke 12. oktober 1943 som falt under den store verdens-
krigen.

Arne Reidar Bjercke var også blandt de faldne i denne krig - 1943.

En av mine gudsønner har bebreidet meg at jeg i familieoptegnelsene ikke har skrevet noe om meg selv og mitt levnetsløp, og bedt meg om å gjøre det.

Men da vil jeg først ta med den gren som stammer fra Anne Mathea og Ole Bjerckes yngste datter, hele familiens "tante Thea".

Hun var den av deres barn som blev i sitt barndomshjem helt til dette ved foreldrenes død blev oppløst. Men hun avla hyppige og lange besøk hos sin eldste søster, fru Dahlgren i Oslo. Hun var i sin ungdom en nett person med kvikke brune øine, vakkert stort sort naturlig krøllet hår og ualmindelig velskapt. Hun var munter, kvikk og vittig, men kunde også være litt freidig til å si fra når det blev sagt eller gjort noe som hun syntes ikke var rett.

Da hjemmet var oppløst, tok hun post som husbestyrerinne på det store gods Vestby i Enebak tilhørende grosserer Carl Gulbrandson. Bestyrer av denne store jordeiendom var Ole Christian Erichsen fra Skjeberg. Hans familie hørte til de eldste slekter i denne bygd, stammet fra de nordmenn som forlot Sverige da Herjedalen og Jemtland blev avstått til Danmark. Han var ugift og tapte nokså snart sitt hjerte til tante Thea. De fortsatte i samme stilling som før også som gifte. De fikk 4 sønner og 1 datter, og det er om disse jeg vil skrive litt.

Den eldste Olaf blev utdannet til ingeniør ved Den tekniske skole i Oslo, tok senere artium, hadde en tid ansettelse i Akers kommune, men reiste senere til Argentina. Her blev han av regjeringen ansatt som landmåler og karttegner. En tid var han helt nede ved Syd-Amerikas sydspiss Patagonien. Men dette var et overmåde slitsomt og trist liv, og han reiste derfor til Buenos Aires. Her kom han til å bo i et meget godt pensjonat hvor han traff en ung dame Anita Kabral. Hun var født i Irland. Hennes mor var adelig - lady Murtagh. Formodentlig var det "gått ut" med familien, og da hennes mann var død, flyttet hun til Buenos Aires hvor hun hadde noen forbannelser, men barna blev sendt til England for å opdras der. I B.A. blev hun gift med en portugiser, Kabral, som var konsul for Portugal og en meget velstående forretningsmann. De førte et meget flott hus, men visst alt for flott, for da han døde, var det meget lite igjen til hans enke. Olaf blev snart inntatt i Anita, og de giftet seg snart.

Olaf overtok å bestyrelsen av en meget stor estancia en dagsreise fra B.A. Der var til stadighet 5000 kyr med en veldig utførsel av kjøtt til Europa. Han hadde en stor gasje, fikk et godt innredet hus med en deilig frukthave. Anita var en utmerket flink husmor. Hun var munter, kvikk og vittig som irlendere pleier å være, og som regel i godt humør, men hennes portugisiske blod kokte nok av og til over. De hadde ingen barn.

Da Olaf tjente godt, kunde de reise meget og avla flere ganger besøk hjemme i Norge. Olafs far hadde sagt opp sin post som bestyrer i Enebak og kjøpt gården Haslum i Bærum. Denne utvidet han i stor målestokk ved å bryte opp nytt land. Han anla også en storartet frukthave og hadde et fjøs med fine kreaturer. Men han hadde nok "rodd for langt ut". Han hadde ikke tilstrekkelig kapital til å kunne vente på fruktene av alt sitt strev.

Olaf hadde håpet at han ved å støtte sin far skulde ha kunnet hjelpe ham. Det var grunnen til at han reiste til Argentina. Men han blev skuffet, det strakk ikke til, og de måtte forlate Haslum til stor sorg for dem alle. Erichsen kjøpte så Haga gård som han drev noen år, og kjøpte så en pen liten villa Sandbo i Ski, med noen mål jord. Denne blev også godt oppdyrket og pyntet med en have som gav god frukt.

Tante Theas datter Marie Magdalene var som barn ualmindelig from og snill. Tante var oppdradd etter "den gamle metode" og var ikke redd for å gripe til riset, men hun sa at like overfor Marie hadde hun aldri fått anledning til å benytte det.

For sine yngre brødre var lille Marie en trofast og kjærlig pleierske, og i det hele tatt en god hjelp for sin mor. Hun fikk en meget god utdanning, middelskoleeksamen og artium, og da hun var meget musikalsk, fikk hun hos to av våre dyktigste pianister undervisning og ble en meget flink pianistinne. I sang fikk hun også undervisning og var i mange år medlem av kvinnelige studenters kor.

Hun blev ansatt som lærerinne ved Oslo folkeskole, og fikk der sangundervisningen som hovedfag. Senere blev hun også lærerinne ved folkeskolens fortsettelsesskole. Hun hadde en utpreget evne til å holde disiplin. En av hennes elever i Fortsettelsesskolen sa f. eks. at hun aldri hadde sett frk. Erichsen sint. Hun var så velgjørende rolig. Hun fikk anledning til å gjøre mange reiser. Var to ganger i besøk hos sin bror i Argentina, var i sine ferier i Italien og England og var flink til å beskrive disse opplevelser både muntlig og skriftlig, et par ganger også i radio. Hennes omsorg for sine brødre hadde hun like intens etter at disse hadde stiftet familie og hos dem og deres barn var Maien eller rettere tante Maien en meget avholdt person. På grunn av sine mange selskapelige talenter og sitt venlige vesen hadde hun skaffet seg mange venner.

Axel Gerhard Erichsen, den 3. i rekken av tante Theas barn, var som barn ualmindelig vakker, men litt svak og nervøs. Han gikk som alle sine søsken en tid på Sandvikens middelskole, tok artium ved Oslo Katedralskole og senere juridisk embedseksamen. Men da han fant at han hverken hadde lyst eller evne til å være sakfører, søkte han en post i Den norske Kredittbank hvor han til sist blev hovedbokholder. Han var også musikalsk, hadde en vakker stemme og hadde hatt dyktige lærere i sang. Men hans nervøsitet fulgte ham gjennom hele livet. Han var i det hele tatt av en meget følsom natur.

Den 4. i rekken av tante Theas barn var Kristofer Johannes Erichsen. Han var som barn en ualmindelig frisk og freidig gutt, full av moro og spillopper, men alltid god og snill. Litt heftig kunde han nok av og til bli, men det gikk meget snart over. Han tok også middelskoleeksamen i Sandviken og artium ved Oslo Katedralskole og ble senere utdannet til agronom ved Aas høiere landbruksskole, ble deretter reserve-løitnant og tilslutt kaptein. Han vilde ha blitt en utmerket skuespiller, da han hadde arvet sin mors efterabelsestalent. På Katedralskolen fantes flere originale blandt de gamle lærere, og disse gjenga ham til fullkommenhet til stor fryd for sine kammerater.

Hans hustru Marta, født Foss, var en skjønnhet, men hvad bedre var en ualmindelig dyktig og energisk husmor. Hun var også en mester i alle slags søm og broderier og hadde således mange betingelser for å skape et lyst og vakkert hjem, hvilket også lykkedes henne.

Hennes mann beundret henne i høi grad, hvilket vel for resten er overflødig å bemerke. De hadde to barn, en datter Inger som for tiden studerer bakteriologi ved Høiskolen i Prag under meget vanskelige forhold på grunn av verdenskrigen.

Sønnen Knut utdanner seg til rørlegger. Han er en vakker ung mann og av en usedvanlig høide, 1,94 m, snill og hjelpsom som sin far. Han går nå på både formiddags- og aftenskole for å utdannes til rørlegger. Tante Theas yngste sønn, Aage Halvard Erichsen, var 5 år yngre enn Kristofer og blev familiens kjeledegge. Han hadde ualmindelig gode evner men var ikke sterk, var alt som barn nokså nervøs. Han tok artium og senere utdanning som ingeniør ved Oslo tekniske skole. Var først ansatt ved et stort teknisk byrå, men etablerte senere egen forretning. Hans sykkelighet tiltok imidlertid, så fikk han ingeniør Horgen som kompanjong og disse fikk da en av de beste forretninger i Oslo i den branche. Hans hustru Ragna, født Murstad, var ham en trofast og oppofrende medhjelp under hans langvarige sykdom. Hun var meget intelligent og hadde meget å stå i med sine 4 barn som var kommet tett etter hverandre og alltid lys av sinn, også i de første år av deres ekteskap i de dager da inntektene var nokså små. Aage døde dessverre i en ung alder, bare 42, av en svulst på hjernen. Han fikk et strålende eftermæle i alle elektrotekniske ukeskrifter. Ragnas lyse humør har fått et slemt knekk, men hun søker for sine barns skyld å holde seg oppe.

Av disse er den eldste Anne Marie for tiden underjordmor ved Kvinneklínikkens stiftelse på Rikshospitalet, men da hun er forlovet, vil hun snart oppgi denne stilling.

Nr. 2 Elisabeth har et ualmindelig lyst hode, har tatt artium, men har nu post på et kontor. Hun vilde nok helst ha studert videre, men dertil var det ikke anledning.

Nr. 3 Erik har ualmindelig gode evner, har tatt artium og har nå praktisk arbeide som forberedelse til rørleggeringeniør.

En av mine 7 gudesønner har "forlangt" at jeg skal skrive noe om mitt eget levnetsløp i denne boken, og det får jeg da prøve. -

Da jeg var litt svak som liten, blev jeg sendt til mine besteforeldre på gården Blegstad i Eidsvold. Mine besteforeldre var gårdbruker og organist Ole Bjercke og Anne Mathea Bjercke født Tønsager.

En som da ofte måtte ha tilsyn med meg var min yngste onkel, Kristoffer, som var bare 8 år eldre enn jeg. Han fikk bl. a. et brev fra sin mor, som den gang var i besøk i Christiania, hvori hun ber ham "passe godt på Helga og grisene når det kjørtes høy til låven."

Blegstad var et koselig sted. Der var et stort tun med alle husene i en firkant rundt dette, og vakre løvtrær var anbrakt mellom disse hvor det på noen måte lot seg gjøre. Noe av det første bestefar Bjercke gjorde da han kjøpte gården var å plante en poppelallé som førte fra dalen opp til gården.

Senere blev anlagt have med en allé og små lysthus. Bøndene skjønnte ikke "å n' Blek' stan tenkte på som plantet så mange trær, for det visste de da at dem trakk krafta fra jora."

Og da han begynte med kunstig engdyrking spådde de ham bare ødeleggelse, men de fikk senere syn for sagn for at det lønnet seg. -

Mine foreldre var skolebestyrer Bent Mons Dahlgren og Laura Bjercke, - Anne Matheas og Ole Bjerckes eldste datter.

Mine foreldre var ikke velstandsfolk, men det hadde jeg som barn ingen fornemmelse av. Der hersket sedvanligvis en lys tone. Dette kom til dels av at der var så mange unge mennesker i huset. Først og fremst min mors brødre den muntre onkel Lars og den stillferdige onkel Kristoffer. Og da min far hadde sin skole, hendte det ofte at noen utenbys gutter kom til å bo hos os. Jeg hadde en søster og tre brødre. Min søster led fra hun var 3 år av epilepsi og døde da hun var 30 år aldeles sløv på et sinnssykeasyl. Hun var ualmindelig vakker, høi og slank med deilige brune øine og et veldig sort hår. Av de tre guttene døde 2 som ganske små. Den yngste Olaf som hadde meget gode evner og var meget musikalsk, døde da han var 10 år til stor sorg for oss alle.

Jeg begynte ikke på skole før jeg var 10 år gammel, og den undervisning jeg fikk hjemme var nokså ustadig. Far regnet med mig, men allikevel ble dette hele livet igjennom mitt dårligste fag. Onkel Kristoffer var min lærer i geografi, han var min strengeste lærer. Tante Thea og min mor hadde visst norsken og religionen, men min undervisning foregikk nærmest når noen hadde tid til å ta seg av den. Av og til var jeg i lengere besøk hos besteforeldrene på Blegstad, og jeg husker en morsom episode derfra like før jul. Bestemor hadde fått brygget et ualmindelig godt juleøl det år, hvilket bestefar satte så stor pris på at han selv vilde være med på å bære det ned i kjelleren. Dette var nemlig ikke så liketil. Øket var i et stort kar, en såkalt så med et oppstående øre på hver side. Gjennom disse blev det så stukket en solid stang som 2 mann la på skulderen. Bestefar gikk foran. Men hva hendte! Han falt, og bestemors fine øl fløt som en meget bred mørkebrun strøm nedover en liten bakke hen imot kjelleren. Denne var meget synlig nettopp fra innkjørselen til tunet og alle besøkende spurte naturligvis hva dette var. Bestefar ønsket så indelig at det måtte komme ny sne som kunde skjule den, men den kom ikke før etter nyttår. Bestemor var heller ikke blid, for hun måtte brygge nytt øl.

Da jeg var 10 år, begynte jeg på Nickelsens pikeskole. Min hjemmeundervisning kan ikke ha vært dårlig tross alt. Jeg kom i 4. de klasse, og mine karakterbok fra den tid har mange blanke enere. På denne skole gikk jeg i 4 år, men måtte slutte på grunn av sykdom. Etter å ha gått ledig omtrent et år, blev jeg satt inn på den utmerkede frk. Bauers pikeskole, sprang over en klasse og kom i 9. de klasse. Da jeg var ferdig med skolegangen der, som jeg hadde stort utbytte av, var det blitt innført middele-skoleeksamen for kvinner. Det første kursus blev opprettet ved Nissen Pikeskole, og til dette blev jeg innmeldt. Men elevene var alle voksne, og det var også nødvendig, for pensumet var meget større og vanskeligere enn nå. Der var flere kvikke hoder, bl. a. Cecilie Krogh f. Thoresen som senere blev Norges første kvinnelige student og Anna Bugge Wicksell som var et mere enn almindelig skarpt hode. Jeg fikk en god eksamen, men sto meget dårlig i matematikk. -

Min mor var en meget dyktig musikk lærerinne, elev av Halvdan Kjerulf og den svenske Lindholm, og hadde mange elever. Da jeg hadde god sangstemme, sørget hun for at jeg fikk denne utdannet hos dyktige lærerinner i Fruene Basilier - Magelssen, Margarethe Schreiner og Mally Lammers. Av dette fikk jeg megen glede, var i mange år medlem av Lammers' kor og var med ved oppførelsen av mange av våre vakreste oratorier og assisterte forøvrig ved mange anledninger. Dette kom meg også tilgode da jeg søkte post ved Oslo Folkeskole og der som hovedfag fikk sangundervisning. Fikk også et stipendium for å studere sangundervisningen i tyske og schweizeriske folkeskoler. Jeg har også vært så heldig å få flere utenlandsreiser. En onkel og tante inviterte meg på en tur til Holland, Belgien og Tyskland.

Og en elskverdig engelsk familie inviterte min slektning frk. Lina Igelsrud og meg til sitt komfortable hjem i London hvor vi tilbrakte noen usigelig hyggelige uker. Mine sommerferier har jeg et par ganger tilbrakt i Danmark og i Sverige har jeg også avlagt besøk. Særlig syntes jeg det var interessant å besøke Uppsala, der var så mange fortidsminner; domkirken, slottet og så blev man der så levende minnet om "Gluntarne".

Når jeg ser tilbake på mitt liv, synes jeg at jeg har så uendelig meget å være takknemlig for. Jeg er takk skyldig over for min hele slekt! Onkler, tanter, fettere og kusiner som alltid har vist meg kjærlighet og omsorg. Og det største er at når disse er blitt gifte, har disse hatt samme held i valget av ektefeller, hvilket også er kommet meg til gode. Etter at mitt eget hjem ble oppløst, har jeg i 49 år bodd sammen med min onkel Kristoffer Bjerckes enke, Jenny Bjercke. Vi gikk i samme skole og har hele vårt liv vært venninner. Hun har i alle disse år vist meg kjærlighet og omhu på alle måter. For alle disse goder har jeg først og fremst å takke Gud. Men han har brukt mine slektninger som sine budbærere. Og mitt inderlige ønske og min bønn er hva der uttales i en av våre salmer:

Gud, la oss i himmelen møtes glad og ingen av våre savne!

Det er dessverre blitt altfor meget om meg selv, men når man nærmer seg 85 år, blir man lett for snakkesalig. - De mange overstrykninger og rettelser skyldes til dels samme grunn + på grunn av krigens dårlige blekk og do. penn.
